

Посібник з вивчення Біблії в Суботній школі
з коментарями для вчителів
(жовтень, листопад, грудень 2024 року)

ТЕМИ В ЄВАНГЕЛІЇ ВІД ІВАНА

Е. Едвард Зінке, Томас Шеферд

ЗМІСТ

Теми в Євангелії від Івана	2
Урок 1. Ознаки-дороговкази (28 вересня–4 жовтня)	4
Урок 2. Ознаки Божественності (5–11 жовтня)	19
Урок 3. Передісторія: Пролог (12–18 жовтня)	34
Урок 4. Свідки Ісуса Месії (19–25 жовтня)	49
Урок 5. Свідчення самарян (26 жовтня–1 листопада)	63
Урок 6. Більше свідчень про Ісуса (2–8 листопада)	76
Урок 7. Блаженні ті, хто вірить (9–15 листопада)	90
Урок 8. Виконуючи старозавітні пророцтва (16–22 листопада)	104
Урок 9. Джерело життя (23–29 листопада)	118
Урок 10. Дорога, правда і життя (30 листопада–6 грудня)	132
Урок 11. Отець, Син і Святий Дух (7–13 грудня)	146
Урок 12. Година слави: хрест і воскресіння (14–20 грудня)	159
Урок 13. Епілог: пізнаючи Ісуса та Його Слово (21–27 грудня)	173
Програма зростання та розвитку вчителів Суботньої школи. Частина 8	187

ТЕМИ В ЄВАНГЕЛІЇ ВІД ІВАНА

Перський килим, виставлений у крамниці в Тегерані (Іран), зображував стародавній ліс. Чудово виготовлений, він відтворював пейзаж у Швейцарії: гори, водоспад, бірюзове озеро, лісисті схили пагорбів та просторе блакитне небо, усяне хмарами.

Будь-хто в цій крамниці міг присвятити свій час тому, щоб відзначити деталі килима: кількість вузлів на квадратний дюйм [1дюйм = 2,54 см], матеріал, типи використаних барвників – тобто всі характерні дрібниці килима.

Або, навпаки, людина могла зосередитися на захопливих техніках і темах, які надали цьому витвору унікальної краси: небо та його відображення в озері, сніг на горах, зелений ліс, доповнений темно-зеленим мохом. Теми килима поєдналися між собою в майстерно узгодженому відображенні краси, щоб відобразити пишність цього спокійного місця в Альпах.

У поточному кварталі ми вивчатимемо ще один тонко створений шедевр. Цей твір – не результат роботи пензлем на полотні, не чіткий фотознімок чи майстерно витканий килим. Це Слово Боже, талановито виражене в Євангелії від Івана.

Слова мають значення в межах свого контексту. Аби зрозуміти, що повідомляє Святе Письмо, його потрібно вивчати в контексті – контексті безпосередньо речень, розділів, частин, а також загальної вістки самої Біблії. Оскільки вся Біблія натхнена Святим Духом, кожен частину слід досліджувати в контексті цілого.

Цього кварталу мета нашого дослідження – зрозуміти вістку Євангелія від Івана. Воно унікальне серед чотирьох Євангелій, бо часто зосереджує увагу на особистих розмовах між Ісусом і лише однією або двома особами, такими як Натанаїл, Никодим, жінка біля криниці, паралітик біля купальні Витезда, сліпонароджений чоловік, Лазар і його сестри, Пилат, Петро, Хома. Багато цих історій містяться лише в Євангелії від Івана.

Євангеліє від Івана – це Слово Боже, передане нам через апостола. Як і вся Біблія, дане Євангеліє з'явилося з волі Бога,

а не людини. Іван був тільки добровільним інструментом, використаним Святим Духом для передачі багатьох важливих тем: Слово (Логос), світло, хліб, вода, Святий Дух, єдність, ознаки, свідчення, пророцтво. Ці теми взаємно посилюють і висвітлюють одна одну в усьому Євангелії.

Дослідження Біблії часто зосереджується на значенні слова або невеликого уривка з Писання. Ми перевіряємо значення слова в біблійному словнику, вивчаємо граматику, безпосередній контекст, історичний контекст. Тобто, використовуючи нашу аналогію з килимом, ми занурюємося у вивчення «кількості вузлів на квадратний дюйм, матеріалу, барвників, підкладки». Усі ці деталі важливі.

Однак, розглядаючи деталі, постараймося не випустити з думки загальної картини. Справді, як перський килим може перенести когось до прекрасного альпійського краєвиду, так нехай Євангеліє від Івана поверне нас до життя й служіння Ісуса Христа, знати Якого є вічне життя. Деталі відіграють певну роль, яка полягає в тому, щоб указувати нам на загальну картину, і в Євангелії від Івана ця велика картина – Богом натхнене одкровення Ісуса Христа, нашого Господа і Спасителя.

***Е. Едвард Зінке**, колишній помічник директора Інституту біблійних досліджень при Генеральній конференції Церкви адвентистів сьомого дня, учасник численних церковних заходів і нарад, віце-голова правління Відділу спадщини Еллен Уайт, старший радник Adventist Review Ministries; має три почесні докторські ступені університетів Церкви АСД. Проживає в штаті Меріленд.*

***Томас Шеферд**, доктор філософії, фахівець у галузі громадського здоров'я, старший науковий співробітник, професор, викладач Нового Завіту в Теологічній семінарії АСД Університету Ендрюса, де працює з 2008 року. Він та його дружина Шеррі Шеферд, доктор медичних наук, служили місіонерами в Малаві(Африка) і Бразилії. У них двоє дорослих дітей і шестеро онуків.*

Ознаки-дороговкази

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 2:1–11; Івана 4:46–54; Івана 5:1–16; Марка 3:22, 23; Матв. 12:9–14; Івана 5:16–47.

Пам'ятний вірш:

«Багато ж і інших ознак учинив був Ісус у присутності учнів Своїх, що в книзі оцій не записані. Це ж написано, щоб ви ввірували, що Ісус є Христос, Божий Син, і щоб, віруючи, життя мали в Ім'я Його!» (Івана 20:30, 31; переклад І. Огієнка).

Чому Іван написав своє Євангеліє? Чи бажав він наголошувати на чудесах Ісуса? Або підкреслити якісь конкретні Його вчення? Що спонукало його написати Євангеліє?

Під впливом та силою Святого Духа Іван відповідає на ці запитання. Він наголошує: хоч про життя Христа можна було б написати ще багато іншого (Івана 21:25), історії, які він включив у Євангеліє, були написані для того, аби «ви повірили, що Ісус є Христос, Син Божий, і щоб вірячи, життя мали ви в Його Ім'я» (Івана 20:31).

Цього тижня ми розглянемо в Євангелії від Івана деякі з перших чудес Ісуса, а саме: перетворення води на вино на весіллі, оздоровлення смертельно хворого сина одного придворного та зцілення чоловіка біля купальні Витезда.

Іван називає ці чудеса «ознаками». Він не має на увазі щось на кшталт вуличного знака, а радше чудесну подію, яка вказує на глибшу реальність – на Ісуса як Месію. У всіх цих розповідях ми бачимо приклади людей, котрі відгукнулися вірою. Їхні приклади спонукають нас робити те саме.

Неділя, 29 вересня

ВЕСІЛЛЯ В КАНІ

Прочитайте Івана 2:1–11. Яку ознаку здійснив Ісус у Кані та як це допомогло Його учням повірити в Нього?

Здійснене Ісусом чудо перетворення води на вино стало для учнів доказом на користь того, щоб вирішити пити за Ним. Хіба ця потужна ознака не вказувала на те, що Він був від Бога? (Імовірно, тоді вони ще не були готові зрозуміти, що Він є Бог).

Мойсей був лідером ізраїльтян, котрий вивів Ізраїль з Єгипту багатьма «ознаками та чудами» (П. Зак. 6:22; 26:8; переклад І. Огієнка). Бог використав Мойсея для звільнення Ізраїлю від єгиптян. (У певному сенсі, Мойсей був їхнім «визволителем»).

Через Мойсея Бог провістив, що прийде Пророк, подібний до Мойсея. Господь закликав Ізраїля слухатися Його (П. Зак. 18:15; Матв. 17:5; Дії 7:37). Цим Пророком був Ісус, і саме перша ознака, яку Він здійснив у Кані, указувала на визволення синів Ізраїля з Єгипту.

Для єгиптян ріка Ніл була і ключовим ресурсом, і божеством. Одна з кар була спрямована на цю ріку – перетворення її води на кров. У Кані Ісус здійснив подібне чудо, але замість того, щоб перетворити воду на кров, Він перетворив її на вино.

Вода була взята із шести посудин для води, яку використовували для очищення в єврейських ритуалах, що ще тісніше

пов'язує це чудо з біблійними темами спасіння. Розповідаючи про цей випадок перетворення води на вино й у такий спосіб посилаючись на книгу Вихід, Іван указував на Ісуса як на нашого Визволителя.

Що весільний староста подумав про запропоноване Ісусом непереброджене вино? Він справді був здивований якістю напою та, не знаючи про здійснене тут чудо, подумав, що господарі зберегли найкраще наостанок.

Грецьке слово *ойнос* використовується щодо як свіжого, так і ферментованого виноградного соку (див. «Біблійний словник АСД», с. 1177). Еллен Уайт стверджує, що сік, який утворився завдяки цьому диву, не був алкогольним напоєм (див. розділ «На весільному бенкеті» у книзі «Бажання віків», с. 149). Безперечно, люди, котрі знали про це чудо, були вражені ним.

Які у вас причини слідувати за Ісусом? (Нам багато дано, чи не так?).

Понеділок, 30 вересня

ДРУГА ОЗНАКА В ГАЛИЛІЇ

Під час Свого земного служіння Ісус здійснював чудеса, які допомагали людям повірити в Нього. Іван записав ці чудеса, щоб інші також повірили в Ісуса.

Прочитайте Івана 4:46–54. Чому євангеліст згадує про чудо, яке Ісус здійснив на весіллі в Кані?

Розповідаючи про другу ознаку, здійснену Ісусом у Галилеї, Іван указує на першу ознаку на весіллі в Кані. Іван ніби каже: «Ознаки, які звершив Ісус, допоможуть вам побачити, Хто Він». А далі додає: «Це вже було друге чудо, яке вчинив Ісус, прийшовши з Юдеї в Галилею» (Івана 4:54).

Спочатку слова Ісуса у відповідь на благання вельможі можуть видатися різкими. Однак цей чиновник зробив зцілення свого сина критерієм віри в Ісуса. Господь прочитав його серце й визначив духовну хворобу, яка була серйознішою за смертельну хворобу його сина. Як блискавка серед ясного

неба, у цього чоловіка раптом промайнула думка, що його духовна вбогість може коштувати синові життя.

Важливо визнати, що чудеса самі по собі не довели, що Ісус – Месія. Деякі люди також творили чудеса. Одні були справжніми пророками, інші — фальшивими. Чудеса відкривають лише існування надприродного; самі по собі вони не означають, що саме Бог звершує їх. (Сатана також може здійснювати «чудеса», якщо під цим словом ми розуміємо надприродні явища).

У відчаї, страждаючи, вельможа віддався на милість Ісуса, благаючи Його зцілити сина. Відповідь Ісуса принесла заспокоєння. Він сказав: «Іди, твій син живе!» (Івана 4:50). У грецькій мові дієслово *дзе* («живе») також стоїть у теперішньому часі. Таке вживання називається «футуристичний теперішній [час]», коли про майбутню подію говорять з такою впевненістю, ніби вона вже відбувається. Придворний не поспішав додому, повіривши Ісусові, він повернувся додому наступного дня і виявив, що саме тоді, коли Ісус сказав ці слова, гарячка залишила його сина.

Яка вагома причина вірити в Ісуса!

Навіть якби ми побачили реальне чудо, на які ще критерії ми повинні звернути увагу, перш ніж автоматично припустити, що воно від Бога?

Вівторок, 1 жовтня

ЧУДО БІЛЯ КУПАЛЬНІ ВИТЕЗДА

Наступна описана Іваном ознака відбулася біля купальні Витезда (Івана 5:1–9). Люди вірили, що ангел спричиняє рух води і перший хворий, котрий увійде у воду, одужає. Тому п'ять критих входів купальні були переповнені хворими, котрі сподівалися зцілитися під час наступного руху води. Ісус пішов до Єрусалима та, проходячи повз купальню, побачив безліч хворих, котрі чекали на рух води.

О, яке це було видовище! Усі ці люди, деякі, безперечно, дуже хворі, з дня на день терпляче чекають на зцілення у воді, яке точно не відбудеться. Яка можливість для Ісуса!

Прочитайте Івана 5:1–9. Оскільки кожен біля купальні вочевидь хотів одужати, чому Ісус запитав паралітика, чи хоче він зцілитися (Івана 5:6)?

Коли людина хворіє тривалий час, хвороба стає нормою, і, як це не дивно, часом буває трохи тривожно залишити неповносправність позаду. Цей чоловік у своїй відповіді на-тякає, що бажає зцілення. Проблема полягає в тому, що він шукає його не там де треба, а Той, Хто створив ноги людини, стоїть прямо перед ним. Цей чоловік не знав, Хто розмовляє з ним; хоч після зцілення він зрозумів, що Ісус справді був Кимось дуже особливим.

«Ісус не просить цього страждальця повірити Йому. Він просто сказав: “Устань, візьми постіль свою і ходи!” (Івана 5:8). Але віра людини вхопилася за ці слова. У кожному м’язі й нерві запульсувало нове життя, і цілюща сила влилася в раніше неслухняні руки й ноги. Без жодного запитання він підкорив свою волю наказові Христа, і всі м’язи відгукнулися на його волю. Підхопившись на ноги, він відчув себе цілком здоровою людиною.

Ісус не давав йому жодного запевнення в Божественній допомозі. Цей чоловік міг би засумніватися й назавжди втратив би єдину нагоду одужати. Однак він повірив слову Христа і, підкорившись Йому, отримав силу» (Е. Уайт. Ба-жання віків. С. 202, 203).

Пізніше Ісус зустрів цього чоловіка в храмі й сказав: «Ось видужав ти. Не гріши більше, щоби чого гіршого не сталося тобі» (Івана 5:14). Який існує зв’язок між хворобою та гріхом? Чому ми повинні розуміти, що не всі хвороби є прямим наслідком певних гріхів у нашому житті?

Середа, 2 жовтня

ЗАКАМ’ЯНІЛІ СЕРЦЯ

Ознаки, дива й чудеса самі по собі не доводять, що вони від Бога. Але, з іншого боку, якщо вони від Бога, то відкидати їх небезпечно.

Прочитайте Івана 5:10–16. Які уроки ми можемо почерпнути з разуючої закам’янілості сердець релігійних лідерів щодо Ісуса та щойно здійсненого Ним чуда?

Коли Ісус відкрив Себе зціленому чоловікові, той негайно сказав релігійним лідерам, що це був Ісус. Дехто міг би подумати, що саме в цей час слід було б прославити Бога, натомість лідери переслідували «Ісуса [й намагалися Його вбити] за те, що робив таке в суботу» (Івана 5:16).

Зцілення в суботу дозволялися лише в крайньому випадку. Цей чоловік був паралізований упродовж 38 років, отже, його зцілення навряд чи вимагало терміновості. До того ж, яка була потреба в тому, щоб він узяв свою постіль? Дехто може подумати: Той, Хто володів владою від Бога здійснити таке чудо, також мав би знати, чи дозволено в суботній день нести свою постіль додому. Зрозуміло, що Ісус намагався донести до релігійних лідерів глибокі біблійні істини на протипагу людським переказам і приписам, які придушували правдиву віру.

Чого навчають інші євангельські розповіді стосовно того, наскільки духовно закам’янілими можуть стати люди, незважаючи на докази? Івана 9:1–16; Марка 3:22, 23; Матв. 12:9–14.

Як ці релігійні лідери могли бути такими сліпими? Імовірна відповідь полягає в тому, що це сталося через їхні власні розбещені серця, їхню хибну віру в те, що Месія має визволити їх із поневолення Риму, а також через їхню любов до влади й небажання коритися Богові. Усе це призвело до того, що вони відкинули Істину, Яка стояла перед ними.

Прочитайте Івана 5:38–42. Про що попереджав Ісус? Чого ми можемо навчитися із цих слів? Чи може в нашому серці гніздитися те, від чого ми стаємо сліпими щодо істин, які повинні знати й застосовувати у своєму житті?

ПРЕТЕНЗІЇ* ІСУСА

Чудо біля купальні Витезда надало Іванові чудову можливість підкреслити, Хто є Ісус. Іван використовує дев'ять текстів, щоб описати це чудо, і приблизно 40 текстів (див. нижче), щоб описати Того, Хто здійснив це чудо.

Прочитайте Івана 5:16–18. Чому Ісуса переслідували за Його дії в суботу?

Текст Івана 5:18 може викликати занепокоєння, оскільки він, ніби стверджує, що Ісус порушував суботу. Однак уважніше прочитання уривка Івана 5:16–18 відкриває: Ісус стверджує, що Його «праця» в суботу узгоджується з волею Отця. Бог не припиняє підтримувати Всесвіт у суботу. Отже, діяльність Ісуса в суботу була частиною Його претензії на Божественність. Релігійні лідери переслідували Його через нібито порушення суботи та претензію на рівність Богові.

Прочитайте Івана 5:19–47. Що говорив Ісус, аби допомогти юдейським лідерам побачити в Ньому Того, Хто Він є насправді, – Сина Божого? Адже це твердження настільки потужно було засвідчене щойно здійсненим чудом!

Син Божий відстоює Свої дії за допомогою трьох обширних аргументів. По-перше, Він пояснює Свої близькі стосунки з Отцем (вірші 19–30). Спаситель наголошує, що Він та Його Отець діють настільки узгоджено, що Син має владу як судити, так і воскрешати мертвих (вірші 25–30).

^{*}Претензія (у контексті уроку) – це пред'явлення своїх прав на що-небудь (прим. редактора).

По-друге, на Свій захист Ісус викликає одного за одним чотирьох свідків – Івана Хрестителя (вірші 31–35), звершені Ним Самим чудеса (вірш 36), Отця (вірші 37, 38) і Писання (вірш 39). Кожний із цих свідків «виступає» на користь Ісуса.

По-третє, у текстах 40–47 Ісус обертає проти Своїх обвинувачів їхні ж слова осудження, розкриваючи контраст між Своїм служінням та їхнім егоїзмом. Спаситель наголосив, що їх засудить Мойсей (вірші 45–47) – той, на кого вони покладають свої надії.

Як нам бути обережними, щоб не потрапити в пастку: вірити в Бога, навіть мати правильні доктрини, але не повністю віддатися Христові? Обговоріть це запитання на уроці в суботу.

П'ятниця, 4 жовтня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

«Ісус не давав йому [каліці] жодного запевнення в Божественній допомозі. Цей чоловік міг би засумніватися й назавжди втратив би єдину нагоду одужати. Однак він повірив слову Христа і, підкорившись Йому, отримав силу.

Вірою ми також можемо духовно зцілитися. Гріх робить нас чужими Богові. Наші душі паралізовані. Самі собою ми не здатні жити святим життям, як і паралізований не міг ходити... Нехай усі зажурені, збентежені душі звернуть свій погляд угору! Спаситель схиляється над тими, за кого заплатив Своєю кров'ю, та з невимовною ніжністю і співчуттям промовляє: «Чи ти хочеш стати здоровим?» Він запрошує тебе піднятися в здоров'ї й мирі. Не чекай, доки відчуєш себе здоровим. Повір Його слову, і воно виконається. Підкори власну волю Христові. Служи Йому, чини за Його словом й отримаєш силу. Яким би не був порок, як би не панувала над тобою пристрасть, що довгий час поневолює тіло й душу, Христос може й бажає звільнити в'язня гріха. Він хоче дати життя душі, мертвій «через... переступи і гріхи» (Ефес. 2:1). Він звільнить полоненого, зв'язаного ланцюгами духовних слабкостей, нещастя й гріха» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 203).

«Ісус відкинув звинувачення в блюзнірстві. Я маю владу, – сказав Він, – звершувати працю, у якій ви Мене звинувачуєте, тому що Я – Син Божий, одне з Ним за природою, волею й метою» (там само. С. 208).

Запитання для обговорення:

1. Віра була тим ключем, який уможливив згадані в уроці зцілення. Юдейські лідери, навпаки, демонструють небезпеку сумнівів та невір'я. Чому ми не повинні плутати наявність запитань (які ми всі ставимо) із сумнівами? Чому важливо розуміти різницю між ними?
2. Ще раз подумайте над останнім запитанням уроку за четвер. Чому ми, як адвентисти сьомого дня, повинні бути особливо обережними щодо цієї небезпеки? Як би важливо не було, наприклад, знати про святість суботнього дня і навіть дотримуватися його або розуміти питання про стан померлих, чому ці істини самі по собі не спасають нас? Хто нас спасає та як?
3. Поміркуйте над текстом Івана 5:47. Як сьогодні люди, котрі, наприклад, заперечують усесвітні масштаби потопу або буквальне семиденне Сотворіння нашого світу, роблять саме те, проти чого застерігав Ісус?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні тексти:

Івана 2:1–11; 5:1–16

Розпочинаючи наше дослідження цього кварталу – «Теми Євангелія від Івана», – будемо пам'ятати кілька біографічних фактів, які відрізняють Івана від трьох інших авторів Євангелій. Іван був наймолодшим із трьох авторів, прожив найдовше і написав свою оповідь пізніше за них. Скромно й опосередковано він називає себе «той учень» (21:24). Серед інших апостолів він був відомий як учень, «якого любив Ісус» (21:20).

Ім'я «Іван» буквально означає «Господь – милосердний». Бути милосердним також може означати «бути люблячим». Іван, апостол любові, багато писав про цю чесноту як у своєму Євангелії, так й у своїх посланнях, називаючи себе учнем, «якого любив Ісус» (13:23). Можливо, цей вірш та інші подібні до нього тексти з Євангелія від Івана свідчать, що Ісус любив його більше, ніж інших учнів? Зовсім ні! Божественна любов ясна й доступна кожній людині. А вислів «учень, якого любив Ісус», означає, що серце Івана було більш відкритим і сприйнятливим до Господа та Його любові.

Іван бажав, щоб усі люди широко відкрили свої серця для Христа й повірили в Нього як в істинного Месію, Божого Сина, Бога. Отже, відразу після вступних коментарів Іван починає з першого чуда Ісуса – перетворення води на вино в Кані. Ви коли-небудь були свідком справжнього дива? Чому для Ісуса було так важливо чинити чудеса? Чи сьогодні Він так само готовий звершувати великі чудеса через служіння Своїх послідовників? Цього тижня ми шукатимемо відповіді на останні два запитання.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

Описуючи здійснені Ісусом ознаки й чудеса, апостол Іван доводить, що Він володіє Божественною силою. Ці чудеса вказують на єдину Дорогу, яка веде до вічного життя. Іван посилається лише на деякі із цих чудес, але їх цілком достатньо, щоб переконати аудиторію прийняти спасіння, запропоноване в Господі Ісусі. Не можна не дивуватися, свідком яких незліченних чудес Іван був, проте не записав їх. Апостол наголошує: «Багато ж і інших ознак учинив був Ісус у присутності учнів Своїх, що в книзі оцій не записані. Це ж написано, щоб ви повірували, що Ісус є Христос, Божий Син, і щоб, віруючи, життя мали в Ім'я Його!» (Івана 20:30, 31; переклад І. Огієнка).

Варто було б запитати: що таке «ознака»? Та яка різниця між ознакою й чудом?

У Новому Завіті використано два грецькі терміни для опису того, що ми називаємо чудесами. Перший – *дьюнаміс* (чудо), який буквально означає «сила, потужність». Від цього терміну походять слова *динаміт*, *динаміка*, *динамізм* – усі вони стосуються чогось потужного. По суті, *дьюнаміс* характеризує чудо як демонстрацію Божественної сили Христа у світі. Воістину Він володіє силою виголошувати Своє Слово, і воно діє.

Другий термін – *семейон* (ознака) – стосується влади, авторитету Христа. Цей термін допомагає нам зрозуміти чудотворну працю Христа як прояв Його Божественної влади у світі, зокрема в приборкуванні сил зла. Справді, Христос має владу наказати демонам відступити, і вони відступають.

Чому Ісус звершував так багато чудес? Насамперед, аби задовольнити певні людські потреби, які практично завжди включали духовний аспект – прощення й відновлення. По-друге, на відміну від безлічі сучасних так званих чудес, Ісус ніколи не здійснював чудес, щоб задовольнити людську цікавість, натомість Він допомагав нужденним. «Ні зараз [коли Його спокушав сатана], ні в подальших днях Свого земного життя Христос не здійснив жодного чуда задля Свого добра. Усі Його дивовижні вчинки були звершені задля блага інших» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 118-119).

По-третє, чудеса Христа підтверджували істинність Його Божественної звістки та місії для загинлого людства. Коли Ісус воскресив з мертвих сина вдови, народ проголосив: «Бог відвідав Свій народ!» (Луки 7:16). Це був явний доказ істинності Його Месіанства.

По-четверте, чудеса Спасителя були виконанням старозавітних пророцтв, провіщених про Нього Божими патріархами та пророками.

Чудо в Кані (Івана 2:1-11)

Цікаво зазначити, що перше чудо Ісуса було здійснене в контексті шлюбу, який Він уперше благословив ще в Едемському саду. Чому, на вашу думку, перше чудо Ісуса стосувалося шлюбу? Шлюб впливає на всі аспекти нашого існування. Диявол знає, наскільки важливим є шлюб, тому намагається викликати незгоду й сум'яття в наших домівках, церквах, школах та суспільстві загалом. Шлюб і ставлення до нього в нашому суспільстві здебільшого не відображає біблійних поглядів і далеко не завжди відповідає Божому плану. Сьогодні в США шлюби тривають у середньому близько шести років.

Безперечно, через чудо в Кані Ісус підкреслив край важливе значення шлюбу і благословив його Своєю присутністю. Схваливши в такий спосіб подружні стосунки, Ісус навчає нас, що Він має бути центром кожної сім'ї для забезпечення щастя людей. Адже коли ми поставимо Його на перше місце у своєму житті, Він рясно зіллє Свою любов на чоловіків і дружин, а також на їхнє оточення. Отже, це перше чудо дуже актуальне для нашої постмодерністської культури і повинно спонукати всіх звернутися до Того, Хто створив і благословив шлюб. Тож попросимо нашого Творця й Викупителя впорядкувати і благословити всі аспекти залицяння, побачень та шлюбу, щоб отримати найбільше благословення для людства і прославити Його Ім'я.

Для Свого першого чуда Ісус міг обрати приголомшливе воскресіння з мертвих перед великим натовпом юдейських лідерів та сановників. Натомість Він обрав просте зібрання в

маленькому містечку і застав його скромних жителів за їхніми повсякденними справами.

Ісус, наш головний приклад, взаємодіяв з людьми, аби підняти і благословляти, як сіль змішується з їжею, перетворюючи її на щось смачне. «Він [Ісус] завойовував людські серця, перебуваючи серед них як Той, Хто бажав їм добра... Він заставляв їх за повсякденною працею і виявляв зацікавленість їхніми земними справами» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 151-152). Крім того, «ми не повинні уникати суспільних зв'язків та відгороджуватися від людей. Щоб працювати серед усіх верств суспільства, потрібно йти туди, де вони перебувають» (там само. С. 152).

Ми бачимо, що метод Христа досягати людей – підняти і благословляти їх – виявляється навіть у перетворенні води на вино. Вода – це символ нашого хрещення в Христа, а чистий, неферментований виноградний сік – символ Його святої крові, пролитої заради нашого викуплення. Ісус запропонував людям свіжий, підбадьорливий виноградний сік, а не ферментоване вино, яке притупляло свідомість людей.

Чудо біля купальні Витезда (Івана 5:1–9)

Часто фізична хвороба пов'язана з порушенням духовних законів. Наше людське ество – це інтегроване взаємопов'язане творіння. Усе, що впливає на одну його складову, позначається й на інших. Однак ми маємо бути обережними, щоб не оцінювати й не засуджувати інших, приписуючи всі фізичні недуги умисному порушенню Божого Закону. Незаперечним є факт, що всі люди страждають від наслідків загальної гріховності землі. Для тих, хто страждає через власний гріх, боляче й невітійно чути, що вони заслуговують цих страждань. Подібно до Ісуса, наше делікатне співчутливе ставлення має подолати власний порив звинуватити й усе роз'яснити, перш ніж ми допоможемо. Спаситель демонструє цей принцип у дії в історії про чудесне зцілення паралізованого біля купальні Витезди.

Як обнадійливо й повчально, що Ісус не вдається до критичного аналізу причин хвороби цього чоловіка. Хіба він не

страждав протягом довгих 38 років від цієї тяжкої недуги? Навіщо збільшувати його вину і страждання? Як послідовники Христа, ми повинні зосереджуватися на вирішенні проблем, а не на цих проблемах. Цей чоловік був найбільш жалюгідним і безнадійним з усіх страждальців біля купальні. Тому Ісус вибрав саме його з метою показати, що Він бажає використати Свою Божественну силу, аби допомогти найбезпораднішим.

Зауважте, у цьому конкретному випадку Ісус не запитав чоловіка, вірить він чи ні, а лише чи хоче він стати здоровим. Потім Христос наказав чоловікові встати, узяти свою постіль і ходити. Чоловік не засумнівався і не чекав, доки відчує себе здоровим, натомість негайно виконав повеління Ісуса. У подібний спосіб ми також, незважаючи на наші, здавалося б, безнадійні фізичні й духовні проблеми, повинні подивитися на Ісуса й жити. Незалежно від того, як довго і наполегливо ми шукали рішення наших проблем в інших місцях, ця відповідь стоїть поруч із нами – це наш люблячий Спаситель.

Обміркуйте та запам'ятайте Божу відповідь на всілякі недуги: «Не чекай, доки відчуєш себе здоровим. Повір Його слову, і воно виконається... Яким би не був порок, як би не панувала над тобою пристрасть, що довгий час поневолює тіло й душу, Христос може і бажає звільнити в'язня гріха» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 203-204).

Закам'янілі серця (Івана 5:10–16)

Жорсткість, якщо її довго плекати, призводить до закам'янілості сердець. Серця фарисеїв були налаштовані проти Ісуса від самого початку, бо Він не вписувався в їхні релігійні уявлення про Месію, не дотримувався вимог та дрібниць їхніх ритуалів і традицій. При цьому фарисеї навмисно ігнорували найважливіші питання спасіння. Стоячи перед «ходячим дивом» – колись безнадійним, безпорадним чоловіком, котрий десятиліттями не міг ходити і котрого Ісус щойно зцілив біля купальні Витезди, лідери бездушно проігнорували очевидну причину для радості. Натомість їх турбувало, що Ісус нібито порушив суботу.

Лідери, які стали свідками зцілення каліки, були одержимі власними правилами дотримання суботи. Тому вони суворо допитували зціленого, чому він несе свій матрац у суботу. Вони були стурбовані тим, що цей чоловік несе свою постіль, однак не подумали про його страждання й самопочуття. Адже упродовж багатьох років він був паралізований, а тепер бадьоро й енергійно крокував. Натомість Ісус, Творець і Володар суботи, свідомо звершував багато чудес суботнього дня, щоб абсолютно чітко показати: цей особливий день мав бути благословенням для людства, а не тягарем чи прокляттям.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ:

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Як ми можемо водночас бути у світі, але не від світу?
2. Як ми розуміємо різницю й подібність між діюнами (чудом) та семейонами (ознакою)? Наведіть приклади. Чи належить чудо вигнання демонів до категорії семейон (ознак)? Поясніть.
3. Яка небезпека криється в закам'янілості серця? Чому люди бувають нетерпимі до поглядів інших? Як можна подолати власні вузькі поняття й ігнорування духу Закону, який відкриває значно ширшу картину? Як би ви відреагували на такі вислови: «Або так, або ніяк» чи «Я так вирішив. Не заплутуйте мене фактами»?

Ознаки Божественності

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 6:1–15; Ісаї 53:4–7; 1 Кор. 5:7; Івана 6:26–36; Івана 9; 1 Кор. 1:26–29; Івана 11.

Пам'ятний вірш:

«Та Ісус їй сказав: Я є воскресіння і життя; хто вірить у Мене, – хоч і помре, буде жити. І кожний, хто живе й вірить у Мене, – не помре повік. Чи віриш ти в це?» (Івана 11:25, 26).

Біблія чітко свідчить, що Ісус Христос – Предвічний Син, єдиний з Отцем, непохідний та нестворений. Ісус – Творець усього, що постало (Івана 1:1–3). Отже, Він існував завжди; ніколи не було часу, коли б Він не існував. Хоч Ісус прийшов у цей світ і взяв на Себе нашу людську природу, Він завжди зберігав Свою Божественність і в певні часи говорив та чинив те, що виявляло Його Божественність.

Ця істина була важливою для Івана, тому, розповідаючи про деякі чудеса Ісуса, апостол використав їх, аби вказати на Божественність Христа. Ісус не тільки говорив те, що відкривало Його Божественність, а й підтверджував власні слова ділами, які виявляли цю Божественність.

У даному уроці ми розглянемо три найбільших чуда Христа – ознаки Його Божественності. Вражає те, що в кожному випадку деякі люди не вірили в це чудо або не усвідомлювали його значення. Для одних це був час віддалення від Ісуса, для інших – час поглиблення сліпоти, для деякого – час для планування смерті Ісуса. А для багатьох – час повірити, що Ісус є Месія.

Неділя, 6 жовтня

НАГОДУВАННЯ П'ЯТИ ТИСЯЧ

В уривку Івана 6:4, 5 апостол наголошує: нагодування п'яти тисяч відбулося напередодні свята Пасхи. Це свято відзначали на згадку про визволення Ізраїлю з Єгипту. Пасхальне ягня заміщало первістка, який мав померти. Така жертва символізувала смерть Ісуса за нас. На Голгофському хресті покарання, яке ми заслужили за наші гріхи, було покладене на Ісуса. Христос, наша Пасха, справді був убитий за нас (1 Кор. 5:7).

«Він поніс на Собі вину за наші беззаконня, і Його Отець відвернув Своє обличчя від Нього; це розбило Його серце і Він помер. Велика жертва була принесена заради того, щоб викупити грішника» (Е. Уайт. Велика боротьба. С. 505).

Прочитайте Івана 6:1–14. Які паралелі між Ісусом і Мойсеєм можна зауважити в цьому уривку? Тобто, що у вчинку Ісуса мало нагадати народіві про визволення, яке їхні предки отримали через служіння Мойсея?

Завдяки численним деталям цієї історії можна провести паралелі між Ісусом та Мойсеєм, описаним у книзі Вихід. Час Пасхи (Івана 6:4) указує на велике визволення з Єгипту. Ісус піднімається на гору (вірш 3), як і Мойсей піднімався на Синай. Ісус випробовує Пилипа (вірші 5, 6), як ізраїльтяни були випробовувані в пустелі. Примноження хлібів (вірш 11) нагадує про манну. Збирання залишків їжі (вірш 12) асоціює зі збиранням манни ізраїльтянами. Згадка про 12 кошиків зібраних шматків

хліба (вірш 13) перегукується з числом племен Ізраїлю. Також визнання народу, що Ісус – справжній Пророк, Котрий має прийти у світ (вірш 14), свідчить про подібного до Мойсея «пророка», передбаченого у П. Зак. 18:15. Усе це вказує на Ісуса як на нового Мойсея, Котрий прийшов визволити Свій народ.

Отже, Іван наголошує, що Ісус не тільки звершує ознаки й чудеса, але звершує їх у такому контексті, що вони мусили мати особливе значення для єврейського народу. Фактично Христос указував їм на Свою Божественність.

Прочитайте Ісаї 53:4–7; 1 Петра 2:24. Яку велику істину про Ісуса як Агнця Божого викладають ці тексти? Як Божественність Христа пов'язана з цією істиною і чому ця істина – найважливіша з відомих нам істин?

Понеділок, 7 жовтня

«ВІН Є СПРАВЖНІЙ ПРОРОК»

Прочитайте Івана 6:14, 15, 26–36. Як народ відреагував на чудо та як Ісус використав це, щоб відкрити їм, Хто Він?

Юдеї очікували земного месію, котрий визволить їх від гніту Римської імперії. Дві найскладніші речі, з якими доводиться стикатися на війні, – це годувати війська та дбати про поранених і загиблих. Своїми чудесами Ісус показав, що може робити і те, і інше.

Однак Христос прийшов не для цього, і не це було метою Його чуда. Натомість чудо нагодування п'яти тисяч дало Йому можливість проілюструвати, що Він – Хліб життя і що Сам Бог зійшов з Небес. «Я – хліб життя!» – сказав Господь. – «Хто приходить до Мене, – не буде голодувати» (вірш 35).

Це перше із семи тверджень «Я є» (давньогр. еґо ёймі) у Євангелії від Івана: «хліб життя» (6:35); «Світло для світу» (8:12); «двері» (10:7, 9); «Пастир добрий» (10:11, 14); «воскресіння і життя» (11:25); «дорога, і правда, і життя»

(Івана 14:6); «справжня Виноградна Лоза» (15:1, 5). Кожне з наведених тверджень відкриває важливу істину про Ісуса. Твердження «Я є» указують на третій розділ книги Вихід, де Бог представляє Себе Мойсеєві як великий «Я Є» (порівняйте з Івана 8:58). Ісус – саме Той великий Я Є.

Однак народ залишив усе це поза увагою.

«Їхні невдоволені серця запитували: якщо Ісус міг здійснити стільки чудес, свідками яких вони були, то чи не може Він дати здоров'я, силу й багатство всьому Своєму народові? Чи не може визволити їх від гнобителів та увінчати силою і славою? Факт, що Він назвав Себе Божим Посланцем і однак відмовився стати царем Ізраїлю, був для них незбагненою таємницею. Його відмову хибно витлумачили. Багато хто дійшов висновку: Ісус не наважується заявити про Свої права, бо Сам сумнівається в Божественності власної місії. Так вони відкрили свої серця для невір'я, і посіяне сатаною насіння принесло плід за своїм родом – хибне розуміння й відступництво» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 385).

Ізраїльський народ шукав матеріальної вигоди, а не істини, яка веде до вічного життя. Ми всі потенційно також можемо зіткнутися із цією пасткою, якщо не будемо обережні.

Як нам уникнути захоплення матеріальними речами та не жертвувати духовними?

Вівторок, 8 жовтня

ЗЦІЛЕННЯ СЛІПОНАРОДЖЕНОГО: частина 1

Прочитайте Івана 9:1–16. Що, на думку учнів, було причиною сліпоти цього чоловіка та як Ісус виправив їхні хибні переконання? _____

Учні простежили зв'язок між хворобою та гріхом. Певні уривки зі Старого Завіту справді повідомляють про це (див. Вих. 20:5; 2 Цар. 5:15-27; 2 Цар. 15:5; 2 Хронік 26:16–21),

але історія Йова мала би спонукати до обачності щодо того, чи завжди такий зв'язок мав місце.

Ісус пояснив це питання, не заперечивши зв'язку між гріхом і стражданням та водночас указавши на вищу мету в даному випадку: Бог мав бути прославлений через це зцілення. Розповідь про зцілення сліпонародженого містить певні паралелі з історією про створення людини. Подібно до того як Бог створив першу людину з пороку земного (Бут. 2:7), так Ісус зробив грязиво з пороку, щоб дати сліпому те, чого йому бракувало від утроби матері.

У Євангеліях від Матвія, Марка й Луки історії про чудеса дотримуються загальної моделі: виявлення проблеми, приведення людини до Ісуса, зцілення та визнання зцілення з прославленням Бога.

В історії, записаній в Івана 9, ця послідовність завершується в сьомому тексті. Але, що типово для даного євангеліста, значення чуда стає набагато ширшим предметом обговорення, а це спричиняє тривалу взаємодію між зціленою людиною та релігійними лідерами. Ця вражаюча дискусія обертається навколо двох взаємопов'язаних контрастних пар понять — гріх/діла Божі та сліпота/зір.

Аж до 14-го тексту оповідач не повідомляє читачеві, що Ісус здійснив це зцілення в суботу, а воно, згідно з людськими постановами, порушувало суботу. Отже, фарисеї вважали Ісуса порушником суботи. Вони дійшли висновку: ця Людина не від Бога, оскільки «не дотримується суботи». Однак інші сумнівалися в такому висновку фарисеїв, вважаючи, що «грішна людина» не могла звершувати таких ознак (вірш 16).

Ця дискусія ще далека від завершення, проте вже з'являється розділення. Сліпий починає дедалі краще розуміти, Хто є Ісус, натомість релігійні лідери дедалі більше сліпнуть щодо Його справжньої ідентичності.

Що ця історія має повідомити нам про небезпеку бути настільки засліпленими власними переконаннями і традиціями, що ми можемо пропустити явні доленосні істини?

Середа, 9 жовтня

ЗЦІЛЕННЯ СЛІПОНАРОДЖЕНОГО: частина 2

Прочитайте Івана 9:17–34. Які запитання поставили лідери та що відповів зцілений?

Цей великий уривок з Івана 9 – єдина частина Євангелія від Івана, де Ісус не є головною дійовою особою, хоч Він, безумовно, є предметом дискусії. Ця історія почалася запитанням про гріх (вірш 2); тепер фарисеї вважають Ісуса грішником, тому що Він зцілив у суботу (вірші 16, 24), а про зціленого чоловіка вони сказали, що він «весь у гріхах народився» (вірш 34).

Відбувається цікавий поворот. Сліпий дедалі більше починає бачити не тільки фізично, а й духовно, оскільки зростає його вдячність Ісусові та віра в Нього. Фарисеї ж, навпаки, дедалі більше сліпнуть у своєму розумінні, спочатку розділившись у поглядах щодо Ісуса (вірш 16), а потім заявляючи, що не знають, звідки Він (вірш 29).

Водночас розповідь Івана про це чудо дає йому можливість повідомити нам, Хто є Ісус. Тема чуда-ознаки в Івана 9 перегукується з кількома іншими темами в Євангелії. Апостол знову підтверджує, що Ісус – Світло для світу (вірш 5; порівняйте з 8:12). Ця історія також стосується таємничого походження Ісуса. Хто Він, звідки Він, яка Його місія? (вірш 29; порівняйте з 1:14). Постать Мойсея, який згадується в попередніх розповідях про чудеса, також з'являється в цьому розділі (вірші 28, 29; порівняйте з 5:45, 46; 6:32). Нарешті, присутня й тема реакції натовпу. Деякі люблять темряву більше, ніж світло, тоді як інші відповідають вірою (вірші 16–18, 35–41; порівняйте з 1:9–16; 3:16–21; 6:60–71).

Наскільки ж трагічною є духовна сліпота релігійних лідерів! Колишній сліпий жебрак проголошує: «Споконвіку нечувано, щоби хтось відкрив очі тому, хто народився сліпим. Якби Він не був від Бога, то не міг би робити нічого!» (вірші 32, 33). І

все ж релігійні лідери, духовні провідники нації, котрі повинні були першими визнати Ісуса та прийняти Його як Месію, попри всі вагомні докази не можуть цього побачити. Проте насправді вони не хочуть цього бачити. Яке потужне застереження щодо того, наскільки хибними можуть бути наші поняття!

Прочитайте 1 Кор. 1:26–29. Як слова апостола Павла перегукуються з тим, що сталося в цій історії? Чи діє той самий принцип і сьогодні?

Четвер, 10 жовтня

ВОСКРЕСІННЯ ЛАЗАРЯ

Розділ 11 Євангелія від Івана сповнений журби: сумні новини про хворобу дорогого друга (вірші 1–3); плач через його смерть (вірші 19, 31, 33); бідкання сестер, що Лазар не помер би, якби Господь був тут (вірші 21, 32); сльози Самого Ісуса (вірш 35).

Христос на два дні відклав Свою подорож до Лазаря (вірш 6) і навіть наголосив на Своїй радості з приводу того, що не пішов раніше (вірші 14, 15). Господь повівся так не через байдужість чи безсердечність, натомість це мало виявити Божу славу.

На той час, коли ми дійдемо до віршів 17–27, Лазар уже був мертвий чотири дні. Упродовж цього часу в його тілі вже діяв процес розкладання, що підтверджують слова Марти: «Господи, вже чути запах, бо чотири дні вже минуло!» (вірш 39). Безперечно, запізнення Ісуса лише допомогло зробити Його чудо ще більш незбагненим. Воскресити тіло, яке розкладається? Чи можливо було запропонувати більший доказ того, що Ісус – справді Бог?!

Як Бог і Творець життя Ісус має владу над смертю. Отже, Він використовує смерть Лазаря, щоб відкрити вирішальну істину про Себе. «Я є воскресіння і життя; хто вірить у Мене, – хоч і помре, буде жити. І кожний, хто живе й вірить у Мене, – не помре повік» (вірші 25, 26).

Прочитайте Івана 11:38–44. Що зробив Ісус для підтвердження Своєї заяви?

Так само, як Ісус довів, що Він є Світло для світу (8:12; 9:5), подарувавши зір сліпонародженому (9:7), так і воскресив Лазаря з мертвих (11:43, 44), демонструючи, що Він є воскресіння і життя (11:25).

Це чудо, більше за будь-яке інше, указує на Ісуса як на Життєдавця, як на Самого Бога. Воно переконливо свідчить про те, що Ісус – Божий Син, Бог, і що довіряючи Йому, ми можемо мати життя через Нього (20:30, 31).

Та коли ми підходимо до кінця цієї неймовірної історії (вірші 45–54), коли багато свідків воскресіння Лазаря повірило в Христа (вірш 45), розгортається потужна, але сумна іронія. Ісус показує, що може повернути мертвого до життя, однак керівники народу вважають, що можуть зупинити Сина Божого, убивши Його Самого? Який приклад безумства людей на противагу мудрості й силі Бога!

П'ятниця, 11 жовтня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділи «Криза в Галилеї» (с. 383–394); «Лазарю, вийди сюди!» (с. 524–536); «Змова священників» (с. 537–542).

«Життя Христа, яке дає життя світові, міститься в Його Слові. Саме Словом Христос зціляв хвороби й виганяв демонів; Своім Словом Він утихомирював море й воскрешав мертвих; і люди свідчили, що Слово Його мало владу. Він говорив Слово Боже так само, як промовляв його через пророків й учителів Старого Завіту. Уся Біблія – це виявлення Христа, і Спаситель бажав зосередити віру Своїх послідовників на Слові. Коли Він більше не буде зримо присутній серед них, Слово стане джерелом їхньої сили. Подібно до свого Господа, вони повинні жити “кожним словом, що виходить з Божих уст” (Матв. 4:4).

Як наше фізичне життя підтримується їжею, так духовне життя підтримується Словом Божим. Кожна душа має особисто прийняти життя з Божого Слова. Як ми повинні особисто їсти, аби приймати поживу, так само особисто маємо приймати Слово. Нам не слід одержувати його за посередництвом чужо-

го розуму. Ми маємо старанно досліджувати Біблію, просячи в Бога допомоги Святого Духа, щоб зрозуміти Його Слово» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 390).

Запитання для обговорення:

1. Цього тижня ми досліджували, як Ісус нагодував п'ять тисяч, зцілив сліпонародженого чоловіка та воскресив з мертвих Лазаря. У кожному випадку Ісус дав переконливі докази Своєї Божественності. Проте ці дивовижні чудеса спричинили розділення. Одні люди відповіли вірою, інші – сумнівом та протидією. Який урок ми можемо почерпнути з того, що навіть перед обличчям потужного доказу люди все одно можуть вирішити відкинути Бога?
2. Усі ці історії вказують на Христа як Сина Божого, Бога. Чому Божественність Ісуса така важлива для віри в Нього як Спасителя?
3. Перегляньте ще раз уривок 1 Кор. 1:26–29. Чи зауважуємо ми, що й у XXI столітті діє той самий принцип? У що «немудре» вірять християни, яке «мудрі тілом» висміюють і відкидають? У який спосіб «немічне світу» «засоромлює сильних»?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні тексти:

Івана 9:1–34; 11:1–44; 6:14

Знову розглянемо дивовижний факт, що вічний Син Божий, Бог, упокорив Самого Себе і став Богом у тілі. Ця приголомшлива реальність багаторазово обґрунтована в Писаннях. Наші обмежені людські здібності часто стикаються із труднощами, намагаючись осягнути цю безмежну реальність. На щастя, Господь зробив усе можливе, щоб допомогти нам зрозуміти цю спасенну біблійну істину.

Цього тижня ми розглянемо три чуда, які є беззаперечним доказом Божественності Христа. Ці чудеса пропонують додаткові докази того, що Ісус за Своєю природою незрівнянно перевершує людину. Розгляньмо, наприклад, Його преображення на горі, де Його близьке коло з трьох учнів стало свідком осяйної Божественної слави. Раптом Він «преобразився перед ними: обличчя Його засяяло, немов сонце, одяг став білий, немов світло» (Матв. 17:2). Крім того, воскреслий Мойсей та живим вознесений Ілля явно засвідчили про це чудо.

Або хто може заперечити прояв Божественності Христа в чуді нагодування п'яти тисяч? Це явище було унікальним, безпрецедентним в історії. Одні повірили, однак інші цього не зробили, незважаючи на чіткі докази. Як трагічно, що упередженість, упертість і гордість призвели до того, що ці люди залишилися в темряві, відкинувши Світло для світу, Котре стояло перед ними. Великий Я Є, з Яким безпосередньо спілкувався шанований ними пророк Мойсей, перебував серед них, але вони повстали проти свого Месії.

Фізичний хліб у нагодуванні п'яти тисяч призначався для того, щоб звернути увагу народу на Христа, Хліб життя, Котрий дає й підтримує не лише фізичне життя, а й життя вічне. Розмірковуючи над виразом «Я Є» в контексті Євангелія від Івана, ми розуміємо, що апостол був особливо уважний до образу Бога, явленого Мойсеєві біля охопленого полум'ям куща: «І відповів Бог Мойсеєві: Я є Той, Хто Є» (Вих. 3:14). Ісус застосував цей титул безпосередньо до Себе в таких висловлюваннях, як «перш ніж був Авраам, — Я є!» (8:58); «Я є дорога, і правда, і життя!» (14:6); «Я є воскресіння і життя» (11:25).

В уривку Івана 9:1–34 розповідається про те, як Божественна сила Ісуса була виявлена в зціленні сліпонародженого; а в розділ 11 – у дивовижному чуді воскресіння Лазаря з мертвих. У наступному коментарі ми докладніше дослідимо ці два чуда.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

Яка ж це буде приголомшлива подія, коли ми побачимо обличчя Ісуса і наше смертне тіло буде перетворене за Його безсмертним, славетним тілом! Ми пізнаватимемо Господа, відчуватимемо Його любов і проведемо вічність у Його присутності! Ніколи не вичерпається тема незрівнянної любові Бога та Його вічної природи.

«Він є справжній Пророк» (Івана 6:14)

Коли Христос нагодував п'ять тисяч чоловіків кількома хлібинами та рибками, свідки цього чуда сказали про Нього: «Він є справжній Пророк, Який має прийти у світ». Ці слова нагадують провіщення Мойсея: «Господь, ваш Бог, поставить вам пророка з-посеред вас, – з ваших братів, як мене. Його будете слухатись» (П. Зак. 18:15).

Мойсея можна вважати прообразом Ісуса. Наприклад, Мойсей та Ісус схожі у своїй місії визволення людей з рабства. З усіх біблійних персонажів Мойсей найбільше відображає Ісуса в Його служінні заступництва. Коли Ізраїль у пустелі повстав проти Бога, поклоняючись золотому тельцю, Мойсей був го-

товий померти замість них. У тексті Вих. 32:32 ми читаємо зворушливі слова про те, як Мойсей благав Бога зберегти життя Його бунтівному народові: «Тепер, якщо можеш простити їм гріх, то прости. Якщо ж ні, то прошу, викресли і мене з Твоєї книги, в яку Ти записав».

Саможертвна відданість Мойсея його примхливому народові та готовність вождя померти замість інших викликає захоплення. Однак така готовність не може очистити їх від гріха й пом'якшити покарання за нього (смерть), оскільки лише жертва Божественного «Пророка» Ісуса може здійснити це. Тільки Ісус – наша праведність і життя, які Він пропонує людині замість її гріха та смерті.

Зцілення сліпонародженого (Івана 9:1–34)

Минулого тижня ми роздумували над розповіддю про паралізованого, котрий перебував у такому безнадійному стані впродовж 38 років. Однак незрячий чоловік, про якого йдеться в розділі 9, був сліпим «від народження» (вірш 1). Уявіть собі, що у вас ніколи не буде можливості побачити щось або когось!

Крім того, цей бідолашний сліпий чоловік страждав не лише фізично, а й духовно, розумово, емоційно. У народі вважали: важко хворі люди страждали через власні гріхи або гріхи своїх батьків. Сліпого змушували повірити, що не тільки люди дивилися на нього як на винного, але Бог також засуджував його.

Таке хибне уявлення мали й учні, тому й запитали: «Учителю, хто згрішив: він чи батьки його, що сліпим народився?» (вірш 2). На жаль, чимало сучасних християн дотримуються такої самої думки, намагаючись визначити причину страждання людини. З цієї ж причини і друзі Йова вважали самого патріарха винним у його жадливій трагедії та хворобі. Нехай Господь допоможе нам не повторювати їхніх помилок. Чому б замість цього не наслідувати приклад Ісуса, зосереджуючись на розв'язанні проблеми, а не на проблемі? Господь прийшов у цей світ не судити, а спасти (див. Івана 3:17).

Ісус не пояснив причини хвороби незрячого, натомість сказав, яким буде результат. Бог бажав використати сліпоту цього

чоловіка, щоб явити Свою могутню цілющу силу. Крім того, це чудо мало показати, що Христос – Податель вічного життя й мудрості, Він надихає людей світлом Своєї істини та спасіння. Господь пов'язав Свою працю зі світлом дня, наголосивши: «Доки є день, потрібно, щоб ми робили діла Того, Хто Мене послав; надходить ніч, коли ніхто не зможе робити. Поки Я є у світі, Я – Світло для світу!» (вірші 4, 5).

Яким промовистим і парадоксальним був факт, що релігійні лідери, маючи неушкоджений фізичний зір, уперто відмовлялися бачити світло, яким Христос осявав їх. У такий спосіб вони свідомо дедалі більше занурювалися в духовну темряву, доки їхня неспроможність бачити істинне світло не стала незворотною. І, навпаки, відкритість сліпого до світла Христового не тільки дозволила йому фізично бачити своїми очима, але також допомогла отримати просвітлене духовне розуміння, необхідне для визнання Ісуса Сином Божим, Єдиним гідним поклоніння.

Спаситель міг би негайно зцілити сліпонародженого. Проте Його мудрий намір полягав у тому, аби страждалець також узяв участь у процесі свого зцілення. Використавши слину для створення грязива, Христос помастив ним очі сліпого. Руки, які виготовили й нанесли цю мазь, – це руки Небесного Цілителя, Творця Землі й зірок. Помазаний грязивом сліпий послушався повеління Христа і негайно пішов умитися до купальні Силоам. Умившись, він миттєво одужав. Порівняйте цю історію зі старозавітною розповіддю про Наамана, полководця сирійського війська. Пророк Єлисей наказав Нааманові сім разів омитися в річці Йордан, щоб зцілитися від прокази. Спочатку Нааман рішуче відмовився, але потім упокорився, омився і чудом очистився.

Цілюща сила містилася не у вологій глині та не в купальні Силоам; ця сила була в Христі, Він – істинний Цілитель. Він просто використав цю суміш як символ Своєї сили. Важливо також наголосити: «Христос використовував і прості природні засоби. Він не заохочував до медикаментозного лікування, натомість схвалював застосування простих природних ліків» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 823-824).

Чи сьогодні Ісус так само бажає і готовий зціляти, миттєво або поступово, за допомогою чудес або простих засобів? У який спосіб ми маємо брати участь у Його служінні зцілення як Його представники? Поміркуйте над наступним натхненним висловом: «Нині Він [Ісус] так само готовий зціляти хворих, як і за днів Свого земного життя. Христові слуги – це Його представники, канали для передачі Його дії. Через них Ісус бажає виявляти Свою цілющу силу» (Бажання віків. С. 823-824).

Воскресіння Лазаря (Івана 11:1–44)

Ісус сказав Марті: «Я є воскресіння і життя; хто вірить у Мене, – хоч і помре, буде жити» (вірш 25). Ще раз зверніть увагу: Ісус використовує Божественне «Я Є», аби підкреслити, що Він не просто дає життя, а Сам є Життя. Ця обітниця гарантує: коли Ісус повернеться, Він виконає її, щоб забрати Своїх улюблених додому. Божі діти, котрі сплять смертним сном у Христі, миттю прокинуться під час воскресіння, ніби й хвилини не минуло від часу їхньої смерті.

Ісус підтвердив цю чудову реальність, запевнивши Своїх учнів: «Я живу, і ви будете жити» (Івана 14:19). Ісус – Життя і Життєдавець. Віруючи в ці біблійні істини, ми не повинні боятися смерті. У своєму Першому посланні Іван повторює цю істину: «А свідчення це, що Бог дав нам вічне життя, і це життя – в Його Сині. Хто має Сина, той має життя; хто не має Божого Сина, той не має життя» (5:11, 12).

Світ відчайдушно потребує цієї славетної надії, бо абсолютно ніхто зі створених істот не має власного, не отриманого від Бога життя. Джерело життя – Христос. Тільки Він – ідеальне рішення глобальної проблеми загибелі людства. Ця істина – найкраща звістка, і ми маємо ділитися нею зі світом, що гине! «У Христі є життя первинне, не запозичене, не похідне... Божественність Христа – гарантія вічного життя для віруючого» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 530).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Що означає біблійний термін «пророк»? Чому Біблія називає Ісуса Пророком? Такий титул може збентежити деяких людей, оскільки Він був не просто Пророком. Наприклад, мусульмани також вважають Ісуса Пророком. Однак ми віримо, що Він незрівнянно більший: Ісус – Син Божий, Господь Бог, Спаситель світу.
2. Мойсей слугував прообразом Христа у своєму заступництві за бунтівний ізраїльський народ. Христос став Заступником за тих, хто Його розпинав. У книзі Дії хто найбільш подібний до Ісуса в заступництві за своїх ворогів? Як така паралель може навчити нас, як ми повинні ставитися до наших переслідувачів?
3. Чому без цілющого втручання Бога духовна сліпота є невиліковною?
4. Ісус сказав, що гріхи батьків не спричинили страждань сліпонародженого чоловіка. А як узгодити цю істину із текстом Вих. 20:5, де йдеться про покарання «за гріхи батьків дітей до третього й четвертого покоління, – тих, хто ненавидить Мене»?
5. Хоч із текстів Івана 14:19 та 1 Івана 5:11, 12 цілком ясно, що ми маємо запевнення щодо спасіння в Христі, чому так важко реалізувати це запевнення в нашому житті? Як пояснити страх смерті у віруючого?

Передісторія: пролог

Біблійні тексти для дослідження:

**Івана 1:1–5; Бут. 1:1; Івана 1:9–13; 3:16–21; 9:35–41;
Матв. 7:21–23; Івана 17:1–5.**

Пам'ятний вірш:

**«На початку було Слово, і Слово було в Бога, і Слово
було Бог» (Івана 1:1).**

У першому уроці нашого посібника ми розглянули закінчення Євангелія від Івана, яке пояснювало причини написання цього Євангелія. В уроці поточного тижня ми повернемося до початку цієї книги, де Іван визначає напрямком, яким він, натхнений Святим Духом, має намір вести читача. У перших словах та абзацах своїх богонатхненних писань автори Нового Завіту часто презентують теми, які вони бажають викласти. Так само діє й Іван: його теми представлені як частина грандіозної вселенської картини, яка зображує найважливіші істини про Ісуса Христа — істини, що сягають часів до творіння.

Цей виклад на початку книги дає читачам, котрим уже відомо, що Ісус — Месія, перевагу, якої не мали герої самої книги. Читач може чітко побачити грандіозні теми, до яких

повертається євангеліст, розповідаючи про Ісуса. Ці великі теми поміщені в історичний період земного життя Христа.

Цей урок розпочнеться із Прологу (Івана 1:1–18) та підсумує його головні теми. Далі ці теми також будуть розглянуті в інших текстах Євангелія від Івана.

Неділя, 13 жовтня

НА ПОЧАТКУ — БОЖЕСТВЕННИЙ ЛОГОС

Прочитайте Івана 1:1–5. Що цей уривок повідомляє про Слово – Ісуса Христа?

Євангеліє від Івана починається дивовижною думкою: «На початку було Слово, і Слово було в Бога, і Слово було Бог» (вірш 1). Це одне чудове речення містить глибину думки, яку ми навряд чи можемо до кінця зрозуміти.

По-перше, євангеліст посилається на історію творіння: «На початку...» (Бут. 1:1). Слово вже було там ще до початку Всесвіту. Отже, Іван підтверджує вічне існування Ісуса.

«І Слово було в Бога». У тексті 18 Іван уточнює, що Ісус «у лоні Отця». Ми не спроможні уявити собі, що саме означає цей вислів, але одне можна сказати точно: Ісус і Отець тісно поєднані.

Далі апостол каже: «І Слово було Бог». Проте як Слово може бути в Бога і водночас бути Бог? Відповідь міститься в грецькій мові. У давньогрецькій мові Нового Завіту є означений артикль, але немає неозначеного артикля. Отже, для нас важливо саме те, що грецький означений артикль указує на особливість, певний об'єкт чи особу.

У фразі «Слово було в Бога» термін «Бог» має артикль, тому вказує на конкретну Особу – Отця. «І Слово було в Отця». У фразі «і Слово було Бог» термін «Бог» не має артикля, що в цій ситуації вказує на характеристики Божественності. Ісус — Бог – не Отець, а Син Божий, друга Особа Божества.

Апостол підтверджує таке розуміння, оскільки в текстах 3,

4 написано, що Ісус – Творець усього, що постало. Усе, що колись не існувало, але потім постало, з'явилося тільки через Ісуса, Бога-Творця.

«Господь Ісус Христос споконвіку був одне з Отцем. Він був “образом Божим” (Филп. 2:6), образом Його величі й сили, “сяйвом слави... Його сутності” (Євр. 1:3)» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 19).

Чому доктрина про Божественність Христа є дуже важливою частиною нашої теології? Що б ми втратили, якби Ісус так чи інакше був просто створеною істотою? Дайте свою відповідь у класі в суботу та будьте готові обговорити, чому вічна Божественність Христа настільки важлива для нашої віри.

Понеділок, 14 жовтня

СЛОВО СТАЛО ТІЛОМ

Прочитайте Івана 1:1–3, 14. Що ці вірші повідомляють нам про діяння Ісуса, Бога, і чому ця істина найважливіша з відомих нам істин? _____

Іван починає своє Євангеліє не з імені «Ісус» або Його ролі як Месії/Христа, а з терміна лóгос. Приблизно в час написання Іваном свого Євангелія різні філософії використовували термін «лóгос» для позначення або раціональної структури Всесвіту, або самих логіки й розуму.

Крім того, учення впливового античного філософа Платона розділило реальність на два світи. Перший – небесний незмінний світ, де існує абсолютна досконалість. Другий – світ земний, тлінний, мінливий, дуже недосконале відображення ідеального світу вгорі, де він нібито існував. (Платон так і не дав відповіді на це припущення). Деякі філософії вважали лóгос певним абстрактним посередником між вічними формами та тлінними, земними формами.

А Іван використовує цей термін зовсім по-іншому. Він стверджує, що істина, лóгос, не є якимось неземним абстрактним

поняттям, що ширяє між небом і землею. Лóгос – це Особа: Ісус Христос, Котрий став тілом і перебував між нами (вірш 14).

Для Івана Лóгос – це Слово Боже. Що важливіше, Бог спілкувався, взаємодіяв, – тобто Він відкрив Себе людству в найрадикальніший спосіб: Бог став одним із нас.

У Євангелії від Івана Лóгос представляє вічного Бога, Котрий входить у час і простір, говорить, діє та взаємодіє з людьми на особистому рівні. Вічний Бог став Людиною, одним із нас.

У тексті 14 апостол зазначає: «Слово [Лóгос] стало тілом, і перебувало між нами». Грецьке слово скенóо, перекладене як «перебувало», означає «поставити намет». Іван натякає на текст Вих. 25:8, де записане повеління Бога ізраїльтянам щодо спорудження святилища, наметової споруди, аби Він міг перебувати серед них. Так само під час утілення Ісус, Син Божий, Бог, прийняв на Себе людське тіло, прикриваючи Свою славу, аби люди могли контактувати з Ним.

Поміркуйте над істинами, викладеними апостолом Іваном на початку свого Євангелія. Сам Бог, Творець, став Людиною, одним із нас, і жив серед нас. (Ми навіть ще не дійшли до Його смерті за нас!) Що це говорить нам про реальність Божої любові до людства? Чому ми повинні черпати велику розраду із цієї дивовижної істини?

Вівторок, 15 жовтня

СЛУХАЮЧИ АБО НЕ СЛУХАЮЧИ СЛОВО

Прочитайте Івана 1:9–13. Яку сувору реальність описує апостол, а саме: як люди реагують на Ісуса? _____

Пролог (Івана 1:1–18) описує не лише те, Хто є Ісус Христос, Слово (Лóгос), але й те, як люди ставилися до Нього. У вірші 9 Його названо справжнім Світлом, Яке освічує кожну людину, котра приходиться у світ. Це Світло освітлює світ, роблячи його зрозумілим. Як обґрунтовує це К. С. Льюїс: «Я вірю в християнство, як вірю, що зійшло сонце, не лише тому, що бачу його, а й тому, що через нього я бачу все інше» (*Is Theology Poetry?* n. p.: Samizdat University Press, 2014. P. 15).

Також подивіться на наслідки того, про що йдеться в тексті 9. Світло приходиться до всіх, але не всі вітають його. Як ми побачимо під час завтрашнього дослідження, головною темою в Євангелії від Івана є те, як люди приймають або відкидають Ісуса. Ця тема починається саме тут – у Прологу. Сумний довгий перелік того, як Месія прийшов до власного народу, народу Ізраїля, а багато хто не прийняв Його як Месію.

У розділах 9-11 Послання до римлян апостол Павло розглядає ту саму трагічну тему: багато юдеїв відкинуло Ісуса. Однак Павло не завершує на негативній ноті, натомість наголошує, що багато юдеїв разом з язичниками приймуть Ісуса як свого Месію. Водночас він застерігає язичників не хвалитися перед юдеями. «Тому що коли ти, відтятий від дикої за своєю природою оливки, був проти природи прищеплений до доброї оливки, – то наскільки легше будуть прищеплені до своєї ж оливки вони, природні?» (Римл. 11:24).

Так само й Іван провіщає: усі, хто прийме Ісуса як свого Спасителя, стануть Божими дітьми. Це відбувається через віру в Його Ім'я (див. Івана 1:12, 13).

Який же зв'язок між Прологом та завершенням Євангелія? У тексті Івана 20:31 апостол пояснює, чому він написав Євангеліє: «Щоб ви повірили, що Ісус є Христос, Син Божий, і щоб вірячи, життя мали ви в Його Ім'я». Отже, Пролог і висновок Євангелія від Івана утворюють своєрідну єдність; вони пов'язані між собою поняттями, які об'єднують все, що відбувається між ними, тобто від Прологу до висновку. Цей зв'язок указує на загальну мету Євангелія від Івана – щоб люди були спасенні через віру в Ісуса Христа як свого Спасителя.

Середа, 16 жовтня

ПОШИРЕНА ТЕМА ЄВАНГЕЛІЯ — ВІРА/НЕВІР'Я

Прочитайте Івана 3:16–21; 9:35–41; 12:36–46. Як ці тексти повторюють тему віри/невір'я, яка міститься в Пролозі?

У Євангелії Івана людство ніби поділяється на дві загальні групи: на тих, хто вірить в Ісуса і приймає Його як Месію, і тих, хто, маючи можливість вірити, вирішує не вірити.

До першої групи належать учні, а також інші, такі як Никодим (котрий повільно приходив до віри), жінка-самарянка, сліпонароджений чоловік. У другій групі – фарисеї та первосвященники, очевидці чуда нагодування п'яти тисяч і навіть один з апостолів, Юда.

Цікаво, що іменник «віра» (грец. пістіс) жодного разу не зустрічається в Євангелії від Івана. Однак дієслово «вірити» (пістéуо) з'являється 98 разів, тимчасом як у всьому Новому Завіті – 241 раз! Воістину це дієслово формує видатну тему в Євангелії від Івана. Таке вживання дієслова замість іменника може вказувати на дуже активне бажання людини стати справжнім християнином. Вірити в Ісуса – це дія, котра виражається в способі нашого життя, а не лише в наборі переконань. Як нам відомо, біси також вірять в Ісуса (див. Якова 2:19).

Згідно з Євангелієм від Івана, головна відмінність між двома згаданими групами полягає в тому, як вони ставляться до Ісуса. Віруючі відкриті щодо Нього, навіть коли Він не згодний з ними або докоряє їм. Вони приходять до Ісуса і не залишають Його. Для них Він Світло, яке осяває їх. Через віру вони стають Божими дітьми.

З іншого боку, невіруючі зазвичай приходять до Ісуса, аби боротися з Ним. Вони більше люблять темряву, ніж світло. Їм важко прийняти Його слова, бо вони бачать, що Він порушує старі традиції та не виправдовує їхніх сподівань. Вони оцінюють Його, замість того щоб дозволити Його світлу бути мірилом та суддею для них. Таке ставлення неодноразово виявляли релігійні лідери, котрі, як духовні провідники нації, мали бути першими в прийнятті Ісуса.

Чи втілюєте ви у власне життя свою віру в Ісуса? А може, просто розумом погоджуєтеся з тим, що Він Месія? Чому важливо розуміти цю різницю? (Див. Матв. 7:21–23).

ПОШИРЕНА ТЕМА ЄВАНГЕЛІЯ — СЛАВА

Прочитайте Івана 17:1–5. Що мав на увазі Ісус, коли сказав: «Отче, прийшов час. Прослав Свого Сина, щоби [Твій] Син прославив Тебе»?

У вчорашньому дослідженні ми розглядали земну, людську сюжетну лінію Євангелія від Івана з її зіткненнями та взаємодією між людьми, яка завжди оберталася навколо того, Ким є Ісус і що Він чинить. Сьогоднішнє дослідження зосереджене на Божественній, вселенській сюжетній лінії, яку також можна знайти в Євангелії Івана.

Саме з цієї лінії починається Пролог. Ісус представлений як Син Божий, Бог, Творець Усесвіту. Знову ж таки, усе, що колись не існувало, але з'явилося, виникло лише через Ісуса. «Все через Нього постало, і без Нього не постало нічого з того, що постало» (Івана 1:3). А далі відзначається слава Його втілення, під час якого Він став Людиною (Івана 1:14). Іван використовує терміни «слава» (дóкса – яскравість, пишність, блиск, слава, честь) та «прославляти» (докса́дзо – хвалити, ушановувати, звеличувати, прославляти), щоб говорити про отримання пошани і слави як від людей, так і від Бога.

В Євангелії Івана ідея прославлення Ісуса пов'язана з поняттям «Його час», тобто час Його смерті (див. Івана 2:4; 7:30; 8:20; 12:23–27; 13:1; 16:32; 17:1). Хрест – це час Його слави.

Ця ідея досить парадоксальна, оскільки розп'яття було найганебнішим і найпринизливішим способом страти в стародавньому римському світі. Цей неймовірний контраст – Бог на хресті – ілюструє переплетення людського сюжету з Божественним.

З людської точки зору, Ісус помер у муках, як зневажений злочинець, котрий у повній безсиллі вигукував: «Боже Мій, Боже Мій, чому Ти Мене покинув?» Ця людська, темна сторона хреста особливо виразно представлена в Євангеліях від Матвія й Марка (Матв. 27:46; Марка 15:34).

Проте славетна сторона хреста особливо яскраво представлена в Євангеліях від Луки та Івана (Луки 23:32–47; Івана 19:25–30). Голгофський хрест – це місце спасіння, милосердя, де Син Божий віддає Себе Отцеві.

Яка іронія: найбільша слава Бога розкривається в Його найбільшому приниженні – Він несе на Собі гріхи світу.

Подумайте: щоб спасти нас від гріха, Сам Бог пішов на хрест. Що це говорить нам про силу і вплив гріха?

П'ятниця, 18 жовтня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділ «З нами Бог» (с. 19–26).

«Господь Ісус Христос, Божий Син, Котрий існував від вічності, – незалежна Особа, однак єдина з Отцем. Він був найвищою славою Небес, Володарем небесних істот; Йому по праву належали почесні й шанобливі захоплення з боку ангелів. Це не було посяганням на те, що належить Богові [Прип. 8:22-27].

Істина про те, що Христос був одне з Отцем, перш ніж були покладені основи Всесвіту, сяє величчю і світлом, яке освітлює темряву справжньою Божественною славою. Ця безмежно таємнича істина, яка зберігається в неприступному і незбагненному світлі, пояснює інші таємничі неосяжні істини» (Коментар Е. Уайт. Біблійний коментар АСД. Т. 5. С. 1126).

«Ісус сказав: “Якщо Я буду піднесений від землі, то притягну всіх до Себе!” (Івана 12:32). Христос повинен бути відкритий грішникові як Спаситель, Котрий помер за гріхи світу. Коли ми бачимо Агнця Божого на Голгофському хресті, тоді починаємо розуміти таємницю викуплення, і доброта Божа веде нас до покаяння. Своєю смертю заради спасіння грішників Христос явив незбагненну любов. Коли грішник відчуває цю любов, вона пом'якшує його серце, оволодіває розумом і веде душу до покаяння... Але будь-яка спроба виправитися, щире бажання поводитися краще є не що інше, як вияв сили Христа, якою Він притягає їх до Себе. Божий вплив, котрого вони ще не усвідомлюють, діє на душу так, що сумління прокидається і в

житті відбуваються зовнішні зміни. Христос привертає увагу грішників до Свого хреста, щоб вони могли бачити Того, Хто був розп'ятий за їхні гріхи. Тоді їм відкривається Його заповідь...» (Е. Уайт. Дорога до Христа. С. 25, 26).

Запитання для обговорення:

1. Чому Іван почав своє Євангеліє вісткою про Ісуса як Творця? Що це говорить нам про важливість ролі Творіння в усій теології? Чому важливо, щоб ми мали правильне розуміння Сотворіння, відкритого в Писанні?
2. Зупиніться докладніше на запитанні, поставленому наприкінці уроку за неділю. Що сталося б із хрестом, якби замість вічного Бога на ньому померла створена істота? Що ми втратили б, якби Ісус був кимось іншим, а не вічним Богом?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні тексти:

Івана 1:9–13; 1:14, 18; 17:1–5

Євангеліє від Івана більше за будь-яку іншу біблійну книгу сміливо, чітко й потужно проголошує істину про те, що Ісус – Бог. Як вічний Бог, Ісус передує Сотворінню й самій вічності. Улюблений учень досить глибоко занурюється в тему Божественності Ісуса, щоб висвітлити вселенську істину про те, що Слово стало тілом.

Як Мойсей розпочинає Старий Завіт, стверджуючи істину про Сотворіння, так Іван проголошує те саме в Новому Завіті. Отже, тема Сотворіння і Творця – Слова, Яке є Бог, – об'єднує Старий і Новий Завіти. Від самого початку свого Євангелія зосередивши увагу на Сотворінні, Іван забезпечує теологічну підтримку для будь-якої наступної дискусії.

Для Івана тема Ісуса як Творця була життєво важливою, оскільки сатана, великий ошуканець, ненавидів істину про Божественність Христа та Його рівність із Богом. Ближче до кінця першого століття в християнську Церкву непомітно проникли різні ересі. Гностики ставили під сумнів Божественність Ісуса, поширювали сумніви щодо Його втілення. Це небезпечне вчення виникло приблизно через три десятиліття після написання синоптичних Євангелій. Як наслідок, воно викликало зневіру серед християн і похитнуло їхній моральний дух.

Перші 18 текстів Євангелія від Івана складають Пролог (вступну частину) до цієї книги. Вони містять непохитне лаконічне й компактне теологічне твердження про Божественність Христа. Христос-Слово є Бог і завжди був Ним. Він – Творець, Життя, Світло, але став Людиною, утіленим Богом, явивши любов, благодать і славу Своїм творінням.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

В уривку Івана 1:1-3 термін Логос (Слово) використовується для позначення ясної волі й творчої сили Бога. І через Сотворіння, і через об'явлення Бог чітко виявив Свій характер і Свої дії, як це видно в усіх Писаннях. А тепер Він відкриває Себе через утілення Свого Сина. У нашій свідомості не повинно залишитися жодного сумніву щодо Божої любові до нас, адже Він явив Себе в Ісусі.

Пам'ятаєте, що відповів Господь, коли Пилип попросив Його показати Отця? Ісус сказав: «Стільки часу Я з вами, і ти не знаєш Мене, Пилипе? Хто Мене бачив, той і Отця бачив. Як же ти говориш: Покажи нам Отця?» (Івана 14:9).

«Прийшовши на Землю, щоб жити серед нас, Ісус мав відкрити Бога як людям, так і ангелам. Він був Словом Божим – думкою Бога, що стала чутною» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 19). За словами Івана, це вираження Божого характеру існувало від самого початку. Який зміст вкладає апостол у вираз «на початку»? У грецькому тексті відсутній означений артикль. Відсутність такого артикля в грецькій мові означає відсутність певного часу як такого, який можна було б визначити або обчислити; відсутність означеного артикля радше вказує на невизначений час, який сягає за межі будь-якого початку. Іншими словами, Слово, Ісус, перебувало в Бога вічно, ще до того, як з'явилося будь-яке творіння.

Слово стало тілом (Івана 1:14, 18)

Логос можна розуміти як істину, ідеальне існування, досконале мислення, вираження думки. У грецькому розумінні логос був неземним поняттям, що ширше над людиною, але не мешкає в людському тілі. Христос, Слово, – це не якась туманна філософське поняття, а реальна Особа, Котру можна було побачити і до Котрої можна було доторкнутися. Він справді унікальний, єдиний у Своему роді, Син Божий, Бог.

Коли Христос став тілом, Він був подібний до нас (але не тотожний нам); людська природа приховала Його Божествен-

ність, однак Він залишився повністю Богом. Справді, Ісус став подібним до нас, аби співчувати нам; проте залишився Богом, щоб спасти нас. Який дивовижний акт Божественної милості: Господь принизив Себе і став Людиною! Ми не можемо до кінця досягнути цю таємницю Божественної любові, але повинні високо цінувати і приймати її. У багатьох світових релігіях людина марно намагається пережити сходження вгору до так званих «богів»; але в християнстві Бог Сам спускається до нашого рівня, щоб зустрітися з нами там, де ми перебуваємо.

У тексті Івана 1:14 точним єдиним прикметником, який описує Ісуса, є грецьке слово моногенес (перекладене як «єдинокровний»), котре буквально означає «унікальний». Ця унікальність настільки надзвичайно важлива й незамінна, що від неї залежить наше спасіння. Бо без неї ми назавжди були б засуджені на смерть через наші гріхи, а не викуплені праведністю й життям Єдинокровного Сина Божого.

Упродовж історії християнства певні теологи неправильно застосовували слово «єдинокровний» (вірші 14, 18), надаючи йому такого значення, якого ніколи не мали на увазі біблійні письменники; а саме, що в якийсь невизначений віддалений час, перш ніж щось було створено, Син Божий був зароджений, або створений вічним Отцем. Таке уявлення хибне. Христос – істинний Автор і Творець усього, а не створена істота. Іван без будь-яких вагань стверджує, що Христос – Бог і був з Богом від вічності: «Все через Нього постало, і без Нього не постало нічого з того, що постало» (вірш 3).

Так, таємницю втілення Сина важко досягнути, оскільки нескінченний Бог намагався досягнути обмежених людей, щоб спасти нас. Саме задля цього Господь удався до радикального заходу, пожертвавши Своїм єдиним Сином. Христос добровільно принизив Себе, став Людиною і помер за грішне людство. Тепер Він і повністю Бог, і повністю Людина. Який наочний відчутний прояв саможертвовної любові до Всесвіту!

Утілений Син Божий «перебував» серед нас (вірш 14). «Перебував» – це переклад грецького слова скеноо, яке буквально означає «жив у наметі» з нами. Це поняття переформується з

текстом Вих. 25:8, де записане Боже повеління Мойсеєві: «І збудують Мені Святиню, щоб Я поселився між ними». Ідея про те, що Бог бажає постійно бути з нами, – одна з головних тем Біблії. Бог бажає бути не тимчасовим мешканцем чи гостем, а постійним Господом серця. Ось чому дане Небесами Ім'я втіленого Бога – «Емануїл», тобто «З нами Бог».

Що найбільше захоплює в цій реальності – честь, яку Бог виявляє до людей, перебуваючи з нами. Якщо хтось бажає бути з нами, це ознака того, що дана особа любить нас. Любов аґапе завжди прагне єднання, і саме тому Ісус пообіцяв Своїм учням: «І коли піду та приготую вам місце, то Я знову прийду і візьму вас до Себе, щоби де Я, там і ви були» (Івана 14:3). Ця прекрасна реальність має наповнити нас святою радістю й упевненістю в Його присутності тут, щоб ми могли вічно перебувати з Ним у досконалості на Небі.

Слухаючи або ігноруючи Слово (Івана 1:9–13)

Цей підзаголовок також можна переформулювати так: «Бачити або не бачити Слово». Здається нерозумним заперечувати світло, яке осяває нас; так само нераціонально мати вуха і затуляти їх, щоб не чути. Голос істини гучний і чіткий, однак люди вирішують затулити вуха. Отже, спасенне світло Євангелія розливається навколо, але люди охоче приймають темряву. У певному сенсі це явище є частиною таємниці беззаконня.

Господь сумує, коли Його народ повстає проти Нього, зробивши безглуздий вибір. «Адже це слово дуже близько від тебе. Воно в тебе на устах і в твоєму серці, щоб його виконувати... Я поклав перед вами життя і смерть, благословення і прокляття. Тож обері життя, щоб жити тобі і твоїм нащадкам» (П. Зак. 30:14, 19). Повстання проти Божого світла й життя, виражене у виборі темряви і смерті, – це наслідування трагічного прикладу Люцифера.

Повторення теми: «Віра й невір'я»

Бог дав усім Своїм створінням свободу вибору, щоб вони могли добровільно любити Його. Однак вони часто зловжи-

вають цією свободою на шкоду собі. Деякі заходять настільки далеко, що заявляють: будь-який вибір, неправильний чи правильний, є добрим, доки ми обираємо. Вони стверджують, що смерть Христа на хресті дарує їм свободу вибору й імунітет до його наслідків.

Однак таке мислення небезпечне, оскільки спонукає людей легковажно ставитися до свого вибору. Ісус помер на хресті, аби спасти нас від наших гріхів і дати нам життя. Свобода вибору була дарована людству до хреста, вона нагадує нам про Едемський сад. Отже, хоча свобода вибору завжди доступна людству, ми маємо заохочувати ближніх обирати те, що правильне в Божих очах. Деякі запевняють, що результат не має такого великого значення, адже всі блудні сини зрештою повертаються до Бога. Проте багато хто цього не робить, хоча Бог завжди готовий пробачити й повернути до Себе заблудлих, коли вони вирішують повірити в Нього.

Повторення теми: «Слава» (Івана 17:1–5)

Знаючи, що Його година настала, Ісус був готовий зустріти хрест. Але Він також передчував радість і славу, які чекали Його після хреста. Спільна місія спасіння, яку Отець і Син узгодили від заснування світу, мала бути успішно виконана. Невдовзі диявол зазнав остаточної поразки біля Голгофського хреста.

Христос у Своїй героїчній праці спасіння віруючих у Нього зійшов до найнижчої точки прірви гріха, а потім воскрес у славі. Павло підтверджує цей факт, коли каже, що Христос «упокоїв Себе, був слухняним аж до смерті, й до смерті хресної. Тому Бог надзвичайно звеличив Його та дав Йому Ім'я, яке вище всякого іншого імені» (Филп. 2:8, 9). Чи бачите ви, як Павло протиставляє славу і приниження в Христовому подвигу спасіння? Отже, ми можемо сказати: очікування Господом спасіння для світу було славетним досвідом, незважаючи на ганьбу, якої Він зазнав на хресті. Ісус, «незважаючи на сором, замість належної Йому радості перетерпів хрест і сів праворуч Божого престолу» (Євр. 12:2).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Як слова Христа (Логоса) представляли Його, коли Він був у цьому світі?
2. Чи мучили вас коли-небудь сумніви щодо характеру Бога Отця? Чому так або чому ні? Поміркуйте над сказаними Пилипові словами Ісуса: бачити Його — те саме, що бачити Отця. Як ці слова можуть розвіяти ваші сумніви?
3. Як значення лінгвістично складного слова «єдинородний» (тобто єдиний, унікальний, у своєму роді) пов'язане з єдиним у своєму роді спасінням, запропонованим нам у Христі?
4. Христос навіки збереже Свою людську природу. Він справді назавжди змінив Свою споконвічну природу, ставши повністю Людиною і повністю Богом. Як ця реальність впливає на ваше життя сьогодні та на вашу надію на майбутнє?
5. Дехто вважає, що Ісус помер не заради нашого спасіння від гріхів, а для того, щоб дати нам свободу вибору (фактично свободу вільно грішити). Як таке розуміння впливає на прийняття людиною важливих рішень у питаннях послуху й непослуху? Інші переконані, що Бог займає нейтральну позицію щодо прийняття нами рішень. Якби це було так, як можна узгодити таке уявлення з Божим закликком приймати правильні рішення? (П. Зак. 30:19).
6. Як ви поєднуєте такі протилежні поняття, як слава і приниження, у служінні Христа? Чи ви коли-небудь зазнавали ганьби заради Христа? Як цей досвід може привести до ще більшого благоговіння перед Ним?

Свідки Ісуса Месії

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 1:19–23; Ісаї 40:1–5; Івана 1:29–37; Римл. 5:6;
Івана 1:35–39; 1:43–51; 3:1–21.

Пам'ятний вірш:

«У відповідь Ісус сказав йому: Знову й знову запевняю тебе: коли хто не народиться згори, то не може побачити Божого Царства!» (Івана 3:3).

Безсумнівно, Ісус надав людям незаперечні докази з Писання, які підтверджують Його заяви про Себе, зокрема: «Знову й знову запевняю вас: той, хто вірить [у Мене], має вічне життя» (Івана 6:47).

Але є ще дещо: перетворення води на вино; нагодування тисяч голодних людей кількома хлібами; зцілення сина вельможі; оздоровлення паралізованого біля купальні Витезда; зцілення сліпонародженого; воскресіння Лазаря з мертвих. Євангеліст звертається до різних подій та людей — юдеїв, язичників, багатих, бідних, чоловіків, жінок, правителів, простолюдників, освічених і неосвічених, — щоб засвідчити про те, Хто є Ісус.

Іван указує навіть на свідчення Самого Отця, які підтверджують ідентичність Його Сина.

Урок цього тижня починається з потужного свідчення Івана Хрестителя. На сцену також виходять інші свідки: Андрій і Симон Петро, Пилип і Натанаїл, а також найнесподіваніший свідок – фарисей Никодим. Однак ще один свідок залишається в тіні (той інший учень з Андрієм; див. Івана 1:35, 40) – сам Іван.

Неділя, 20 жовтня

СВІДЧЕННЯ ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

Як ми досліджували в уроці минулого тижня, Євангеліє від Івана починається з Ісуса Христа, Слова, у Його предвічному існуванні. Однак у тому самому Пролозі Іван Хреститель виступає як свідок Ісуса. Деякі євреї за часів Ісуса очікували двох месій, одного – месію-священника, а другого – месію-царя. Апостол Іван ясно навчає, що Іван Хреститель не вважав себе одним із цих месій, а був свідком єдиного істинного Месії.

Прочитайте Івана 1:19–23. Як Іван Хреститель пояснив своє служіння та свою місію? _____

Релігійні лідери послали священників та левитів запитати Івана, хто він. Оскільки в Юдеї панували великі месіанські очікування, Іванові Хрестителю було важливо пояснити власну роль і своє ставлення до цих сподівань. Він не був Світлом, але Бог послав його свідчити про Світло й готувати народ до приходу Месії (вірші 6–8). Тому Хреститель відповів посланим прямо і зрозуміло: «Я – не Христос» (вірш 20).

Крім того, Іван хрестив водою, а Христос хрестив Духом (вірші 26, 33). Іван не вважав себе гідним розв'язати ремінця на взутті Ісуса (вірш 27). Христос був ще до Івана (вірш 30). Ісус – Син Божий, а Іван був тільки пророком, який указав на Нього (Івана 1:34).

Прочитайте Ісаї 40:1–5 та Івана 1:23. Як Хреститель використав слова пророка Ісаї? _____

У давнину, за часів розбитих кам'янистих доріг, слуг іноді посилали попереду царя, щоб вирівнювати на його шляху стрімкі

підйоми й засипати ями, аби подорож царя була безпечною і без перешкод. Отже, згідно із пророцтвом, Іван прийшов підготувати серця людей до Першого приходу Ісуса.

У якій спосіб ми, адвентисти сьомого дня, маємо виконувати таке саме служіння, яке звершував Іван Хреститель? Які існують паралелі між служінням Хрестителя та місією Церкви?

Понеділок, 21 жовтня

АГНЕЦЬ БОЖИЙ

Єврейський народ очікував Месію, Котрий звільнив би їх від поневолення Риму. Мета Євангелія від Івана полягала в тому, щоб змінити їхнє розуміння Месії, аби вони могли розпізнати в Ісусі виконання пророцтв щодо приходу Царя. Месія не буде земним правителем. Він прийшов, щоб відновити стосунки між Богом і Його народом та виконати всі старозавітні обітниці про Нього, які включали Його самопожертву заради спасіння світу.

Прочитайте Івана 1:29–37. Що Іван Хреститель проголосив про Ісуса? Який образ він використав, щоб зобразити Месію? Чому це важливо для розуміння того, Хто є Ісус та якою буде Його місія? _____

Заява Хрестителя щодо Ісуса як Агнця Божого підтверджує мету Євангелія від Івана, яка полягає в тому, аби виправити розуміння служіння і природи Месії. Ісус справді мав бути виконанням обітниці про Викупителя, яку містила система жертвоприношень і яка вперше була дана в Бут. 3:15.

«Коли під час хрещення Ісуса Іван указав на Нього як на Агнця Божого, на служіння Месії було пролито нове світло. Увага пророка була спрямована на слова Ісаї: “Як ягня був проваджений Він на заколення” (Ісаї 53:7)» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 136).

Прочитайте Марка 10:45; Римл. 5:6; 1 Петра 2:24. Як ці вірші допомагають нам зрозуміти роль Ісуса як «Агнця Божого»?

Хоч Іванові Хрестителю необхідно було знати більше про служіння Ісуса, він був упевнений, що Ісус – обіцяний Месія, Котрий прийшов згідно із пророцтвом.

Поміркуйте над титулом Ісуса – «Агнець Божий». Які образи він викликає в пам'яті та як його зв'язок зі старозавітною системою жертвоприношень допомагає вам розуміти безмежну ціну нашого спасіння?

Вівторок, 22 жовтня

ДВА УЧНІ ІВАНА

Двоє учнів Івана Хрестителя стояли з ним, коли Ісус проходив повз. Іван проголосив: «Ось Агнець Божий!» (Івана 1:36). Двоє учнів вислухали звістку Івана про Христа, Котрий мав виконати старозавітні пророцтва про грядущого Месію. Ці учні залишили Івана й пішли за Ісусом, бажаючи поговорити з Ним та більше дізнатися про Нього.

Прочитайте Івана 1:35–39. Що зробили ці два учні, почувши свідчення Івана про Ісуса? _____

Спілкуючись з Ісусом, вони провели з Ним цілий день. Хто знає, які дивовижні істини вони пізнали та які почуття пережили тоді?

Це, напевно, були чудові істини, адже незабаром ці учні захотіли поділитися своїм досвідом з іншими. Андрій, один з двох учнів, негайно знайшов свого брата Симона і сказав: «Ми знайшли Месію, що в перекладі означає Христос» (вірш 41). Коли Андрій привів свого брата до Ісуса, Він відразу виявив, що знає його, сказавши: «Ти – Симон, син [Йони]; ти будеш називатися Кифа» (вірш 42). Ісус знав і розумів Петра. Істина про те, що Ісус знає людину, – лейтмотив Євангелія від Івана (див., наприклад, Івана 2:24, 25).

«Якби Іван та Андрій мали той самий дух невір'я, що й священники і правителі, їм би не спало на думку навчатися біля ніг Ісуса. Вони прийшли б до Нього як критики, щоб засудити Його слова... Але не так повелися ці перші учні. Вони відгукнулися на заклик Святого Духа, Котрий промовляв

через проповіді Івана Хрестителя. А тепер вони розпізнали голос небесного Вчителя... На вчення старозавітних Писань злинуло Божественне світло. Багатогранна істина постала в новому світлі» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 139).

Основна мета Євангелія від Івана полягає в тому, щоб відкрити, Хто є Ісус, аби цією Доброю звісткою можна було поділитися зі світом.

Як Христос і ваша віра в Нього змінили ваше життя? Які ще зміни ви бажаєте побачити?

Середа, 23 жовтня

ПИЛИП І НАТАНАІЛ

Прочитайте Івана 1:43–46. Як звістка Пилипа виявила, якою була його віра в Ісуса? _____

Пилип був з Витсаїди, як Андрій і Петро. Він знайшов свого друга Натанаїла і розповів йому про Ісуса. Іван Хреститель назвав Ісуса «Агнцем Божим». Андрій розповів Петру, що він знайшов Месію. Однак Пилип називає Ісуса Тим, про Кого писали Мойсей та пророки, і додає ім'я, «Ісус з Назарета». Його згадка про Назарет викликає гостру реакцію друга.

Натанаїл упереджено ставився до маленького містечка Назарет. Звісно ж, цар не прийде з такого другорядного сумнозвісного місця. Упередження легко засліплює очі, заважаючи бачити те, чого люди насправді варті. Однак Пилип, очевидно, усвідомив (можливо, з попередніх розмов із Натанаїлом), що правильний спосіб боротьби з упередженням полягає не в якійсь піднесеній філософській чи теологічній аргументації, а в тому, аби запропонувати людині особисто дізнатися правду. Він просто сказав: «Іди – і подивися». Саме так і зробив Натанаїл. Він пішов і подивився.

Прочитайте Івана 1:47–51. Як Ісус переконав Натанаїла в тому, Хто Він є, та якою була відповідь Натанаїла? _____

Між віршами 46 і 47 відсутня ключова деталь – як саме Натанаїл відповів на запрошення Пилипа. Утім, він устав і пішов подивитися. Його дружба з Пилипом була сильнішою за власне упередження, і відтоді його життя змінилося.

Ісус промовив добрі слова про Натанаїла, назвавши його ізраїльтянином, у якому немає підступу (вірш 47), що контрастує зі словами Натанаїла про Ісуса (вірш 46). Натанаїл здивований, адже він раніше не зустрічав Ісуса.

Потім Ісус згадує про те, що бачив його під смоківницею, і це коротке твердження переконує Натанаїла. Ісус Божественною проникливістю бачив Натанаїла під тим деревом, коли він молився про пізнання істини (див. Е. Уайт. Бажання віків. С. 140, 141). Тоді Натанаїл з піднесенням визнає Ісуса Учителем, Сином Божим і Царем Ізраїлю. Зверніть увагу, як, здавалося б, найменше одкровення приводить до найбільшого визнання.

Четвер, 24 жовтня

СВІДЧЕННЯ НИКОДИМА

Прочитайте Івана 3:1–21. Як свідчення Никодима підтверджує месіанство Христа? _____

Никодим був шанованим учителем в Ізраїлі, заможним членом синадріону. Його свідчення відіграє важливу роль у Євангелії від Івана з кількох причин. Він назвав Ісуса «Равві» й указав на Його чудеса-ознаки, як на доказ Його Божественної місії.

Никодим розглядав самі чудеса як доказ Божественного покликання Ісуса, але не вважав, що вони вказують на Нього як на виконання старозавітних пророцтв про Месію. Отже, Никодим прийшов з деякими сумнівами; на цьому етапі він не визнав Ісуса як Христа.

Прочитайте Івана 3:3–21. Що Ісус сказав Никодимові, показавши, що бачить його наскрізь? _____

Ісус знає серце кожної людини. Його відповідь Никодиму може видатися різкою, але Він перейшов безпосередньо до проблеми. Хоч юдеї вірили, що язичники потребують навернення, багато хто не розумів, що вони, вибраний народ, також потребували досвіду навернення. Ніхто не народжується спасеним, незалежно від його національності чи церкви, у якій він виріс.

Безперечно, чудова спадщина євреїв, починаючи з Авраама, надавала їм багато певних переваг (див. Римл. 3:1, 2). Проте цього було недостатньо. Ісус виголосив Никодимові немислиме: він, учитель і правитель в Ізраїлі, має народитися згори!

У відповідь на запитання Никодима: «Як може це статися?», Ісус відкрив його духовне незнання: «Ти – учитель Ізраїля, і не знаєш цього?» (Івана 3:10). Як ти, видатний учитель, міг цього не знати? Цей докір, мабуть, був приголомшливим.

Незважаючи на будь-які запитання, котрі Никодим мав тоді щодо Ісуса, цей фарисей пізніше приєднався до послідовників Ісуса (див. Івана 19:39).

Що означає «народитися згори» і чому Ісус зробив на цьому такий наголос?

П'ятниця, 25 жовтня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділ «Никодим» (с. 167–177).

Никодим «почав досліджувати Святе Письмо по-новому – не з наміром дискутувати щодо теорії, а щоб отримати життя для душі. Щойно Никодим підкорився керівництву Святого Духа, він почав споглядати Царство Небесне...

Вірою ми приймаємо благодать Божу, але віра не є нашим Спасителем. Вона не має заслуг. Віра – це рука, якою ми тримаємося за Христа і приймаємо Його заслуги як засіб зцілення від гріха... Покаяння походить від Христа так само, як і прощення.

Тож як отримати спасіння? “Як Мойсей підняв змія в пустині”, так був піднятий і Син людський, і кожний, хто був обманутий та ужалений змієм, може дивитися й жити. “Ось Агнець Божий, що на Себе бере гріх світу!” (Івана 1:29). Світло,

що сяє з хреста, відкриває любов Божу. Ця любов приваблює нас до Нього. Якщо ми не опиратимемося цьому потягу, то будемо приведені до підніжжя хреста в розкаянні в гріхах, які розіп'яли Спасителя. Тоді Дух Божий через віру творить нове життя в душі. Задуми й бажання підпорядковуються волі Христа. Серце й розум відновлюються за образом Того, Хто діє в нас, щоб усе підкорити Собі. Тоді Закон Божий записується в нашому розумі й серці, і ми можемо сказати разом із Христом: «Твою волю чинити, мій Боже, я хочу» (Псал. 40:9)» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 175, 176).

Запитання для обговорення:

1. Іван Хреститель прийшов, аби приготувати шлях для Ісуса. Наскільки успішним, на вашу думку, було його служіння, принаймні з людської точки зору? Розмірковуючи над своєю відповіддю, поставте собі ще одне важливе запитання: «Яке життя/служіння я вважаю успішним?»
2. Пізніше Іван Хреститель висловив деякі щирі сумніви (Матв. 11:2, 3; Луки 7:19). Що викликало його сумніви? Чого ми можемо навчитися із цього прикладу щодо того, як нам бути твердими у вірі?
3. У класі обговоріть наступне запитання. Чи може хтось, подібний до Никодима, високоосвічений талановитий лідер в істинній Церкві, бути так само духовно необізнаним у деяких важливих духовних питаннях? Які уроки ми можемо почерпнути з такої ситуації?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні тексти:

Івана 1:35–39, 43–46

Ісус, Джерело всієї істини, осяяв світ світлом істини. У такий спосіб Він збільшив міру світла, даного кожній людині, народженій у цьому світі. Незважаючи на безліч переконливих доказів, деякі люди за днів Христа вирішили залишитися в темряві. У своєму упередженні й гордині вони постановили не чути істину і не бачити світла. Бог засмучується, коли це трапляється, але у Своїй любові дозволяє нам робити свій вибір, навіть неправильний.

У цьому уроці ми розглянемо свідчення кількох очевидців Ісуса, таких як Іван Хреститель і його два учні, а саме Андрій та Іван. Ми також поговоримо про очевидців Пилипа й Натанаїла, проаналізуємо свідчення Никодима (фарисея, видатного члена синедріону), котрий відкрив своє серце для світла Божої істини. Його свідчення було сильним і переконливим, оскільки він багато чим ризикував, виступаючи проти своїх впливових колег. Під час нічної розмови з Никодимом уста Христа проголосили найпрекраснішу біблійну обітницю: «Бо так Бог полюбив світ, що дав [Свого] Єдинородного Сина, щоб кожний, хто вірить у Нього, не загинув, але мав життя вічне» (Івана 3:16).

Повертаючись до очевидця євангеліста Івана, ми повинні запитати: чому Іван Хреститель, котрого шанував та котрим захоплювався народ, не дав світові чогось іншого, крім правдивого свідчення стосовно Ісуса? Апостол Іван через усе Євангеліє проводить думку на підтвердження того, що Ісус справді був передреченим Агнцем Божим, Котрий «на Себе

бере гріх світу!» (Івана 1:29); це пророцтво тепер виконалося на очах у народу. Отримавши свідчення таких очевидців, чи не повинні ми бути повністю переконані, що Христос – наш живий Спаситель і Господь?

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

Свідчення Івана Хрестителя

Юдеї за часів Христа мали власні уявлення про прихід Месії і були твердо переконані, що все вписується в їхні акуратно складені схеми. Вони припускали, що Іван Хреститель – Месія, проте він засвідчив, що є лише передреченим попередником справжнього Месії, посланим Богом приготувати Йому шлях. Невдовзі Іван назвав Ісуса «Агнцем Божим». Однак Ісус і Його жертва за наші гріхи не узгоджувалися зі сподіваннями юдейських лідерів на царственного земного Месію, Котрий переможе їхніх гнобителів, правитиме Ізраїлем, а згодом і світом.

Сьогодні деякі скептики також не дуже поважають біблійну концепцію жертвоприношення. Вони вказують на жертву Христа, щоб виправдати свою байдужість. Ці скептики заявляють: Ісусові не потрібно було проливати Свою кров задля спасіння грішного людства, бо Він міг спасти нас просто через демонстрацію Своєї любові та звершення чудес. Проте життя, як свідчить Біблія, – у крові, а загублене людство потребувало життя, яке є в Сині. Ангели не могли здійснити цей подвиг заради людства, бо отримали життя від Володаря життя. Інакше навіщо Бог наказав приносити в жертву безліч невинних тварин, якщо не для того, аби вказати на необхідність невинної крові Христа для прощення гріхів і дарування вічного життя?

З цієї причини Хреститель однозначно сказав: «Я – не Христос» (Івана 1:20), не Світло, а лише свідок виконання біблійного пророцтва. Двічі він підтверджував, що Ісус справді Агнець Божий, виконання й кульмінація системи жертвоприношень. Іван виголосив цю істину перед натовпом у той момент, коли побачив Ісуса, а також підтвердив її двом своїм учням (див. вірші 29, 36).

Іван Хреститель, учасник подій хрещення Ісуса, почув голос Отця, Котрий оголосив: Ісус – Його Улюблений Син, Якого Він уподобав. Крім того, коли Святий Дух зійшов і залишився на Ісусі, Хреститель був вражений усвідомленням Божественності Спасителя. Тому Іван проголосив: «І я побачив, і засвідчив, що Він – Божий Син» (вірш 34). З огляду на це свідчення, не можна не дивуватися, скільки ще доказів потрібно скептикові, щоб повірити. На жаль, якщо хтось вирішує завжди сумніватися, він свідомо вкриває себе пеленою темряви.

Два учні Івана (Івана 1:35–39)

Двоє учнів Івана Хрестителя, а саме Андрій та Іван (автор Євангелія), уже чули проповідь свого вчителя стосовно виконання старозавітного пророцтва в Христі. Отже, коли Хреститель звернув їхню увагу на Ісуса, великого Вчителя, Котрий стояв перед ними, вони повірили й побажали піти за Ним. Андрій та Іван могли б критикувати й засуджувати кожне слово і рух Ісуса, як фарисеї, але вони повірили в те, у чому їх переконував Святий Дух. Вони також мали повірити в серйозність і правдивість незаперечного біблійного свідчення Івана Хрестителя.

Можна поставити запитання: звідки ми знаємо, що другий учень, про якого йдеться в уривку, був улюблений Іван? Ім'я Андрія згадується конкретно, але Іван, який, можливо, був скромним або небагатослівним, щоб називати своє ім'я, справді був цим другим учнем. Андрій познайомив свого брата Петра з Ісусом. Андрій, Петро й Іван були першими трьома учнями, котрі склали ядро дванадцяти апостолів. «Залишивши Івана [Хрестителя], вони пішли шукати Ісуса. Один з них був Андрій, брат Симона, а другий – Іван-євангеліст. Саме вони стали першими учнями Христа» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 137-138).

Вочевидь, ці два учні, Андрій та Іван, були дуже зацікавлені в месіанстві Ісуса та в дивовижній істині, яку Він міг їм запропонувати. Зверніть увагу на їхню незвичну відповідь на запитання Ісуса: «Що ви шукаєте?» Усупереч нашим очікуванням, учні запитали: «Де Ти живеш?» (вірш 38). Вони не просто були зацікавлені в тому, щоб слідувати за Ісусом,

а хотіли залишитися з Ним, аби більше дізнатися про Його місію. І вони провели з Ним решту дня, дізнаючись про Нього дивовижні речі. А що можна сказати про нас? Можливо, ми бажаємо просто вірити в Ісуса, але не затримуватися в Його присутності? Чи насолоджуємося ми спілкуванням з Ним? Справді, єдиний спосіб змінити наше життя — це споглядати Його, як Хреститель навчав своїх учнів.

Пилип і Натанаїл (Івана 1:43–46)

А тепер звернемо нашу увагу на Пилипа й Натанаїла. Пилип, знаючи, що його друг Натанаїл був дещо упереджений і недовірливий, намагався представити більш переконливі докази про Месію з Писання: «Ми знайшли Того, про Кого писали Мойсей у Законі й пророки». Але й віра Пилипа була ще хиткою, тому він додав із сумнівом: «Ісуса з Назарета, сина Йосипа!» Натанаїл, почувши, що Ісус був із Назарета, завагався, однак Пилип не дискутував і не сперечався з ним, а просто запросив: «Іди – і подивися» (вірш 46). Зверніть увагу, що Ісус використав такий самий підхід щодо Андрія й Івана, коли запросив їх прийти й побачити все на власні очі.

У проведенні часу з Христом є щось потужне й перетворювальне. Ми можемо дискутувати і сперечатися з іншими, використовуючи теологію й філософію на користь істини, але, зрештою, наше свідчення найефективніше тоді, коли ми люб'язно та щиро запрошуємо їх відкрити для себе Ісуса. У нашому свідченні ми повинні зосередитися насамперед на тому, щоб допомогти іншим особисто пізнати Ісуса, і тоді багато заперечень та сумнівів зникають. Викладання доктрин, безумовно, важливе, але ми повинні почати з Ісуса як серця всього знання.

Важливо відзначити контраст між ставленням Натанаїла до Ісуса та ставленням Ісуса до нього. Натанаїл зарахував Ісуса до категорії недобрих осіб: «Чи може бути щось доброго з Назарета?» На жаль, ми часом так само оцінюємо людей. Ми зараховуємо їх до певних категорій лише на підставі національності, раси, культури чи інших відмінностей. Проте всупереч початковій оцінці Натанаїла, Ісус схвально ставився до цього

майбутнього учня. Побачивши його, Спаситель сказав: «Ось справжній ізраїльтянин, у якому немає підступу!» (вірш 47). Це був справді підбадьорливий коментар, який спонукав учня поставити більше запитань цьому Назарянину. Побачивши пророчу здатність Ісуса, Натанаїл негайно повірив: «Равві, Ти – Син Божий, Ти – Цар Ізраїлю!» (вірш 49).

Свідчення Никодима (Івана 3:1–21)

Іван у своїй вістці про Ісуса вирізняється як автор Євангелія, котрий зупиняється на Його особистих зустрічах з певними людьми, такими як Никодим і самарянка. Під час цих зустрічей Спаситель не виявляв упередженості до людей і не надавав перевагу одним, нехтуючи іншими. Навпаки, Він прагнув змістовно спілкуватися з усіма, хто був сприйнятливим до істини, будь то високоповажний юдейський лідер, такий як Никодим, чи зневажена самарянка.

Никодим був фарисеєм, поважним членом синедріону – найвищої судової системи в юдаїзмі, найближчої до самоврядування. Слово «синедріон» походить від грецького слова *сінєдріон*, що буквально означає «спільне засідання, рада». Він налічував 71 особу та складався із трьох підрозділів, згідно з Матв. 27:41, а саме:

1. Первосвященики (діючий первосвященик, первосвященики у відставці). Цей блок складався переважно із садукеев.
2. Книжники (переважно фарисеї).
3. Старійшини (представники знатних аристократичних родин).

Підрозділ головного первосвященика став корумпованим, і ця посада часто купувалася й продавалася Римом тому, хто заплатить найвищу ціну.

Грецьке ім'я «Никодим» буквально означає «переможець над народом». Відомий своїм багатством, Никодим був також видатним учителем. Він відчував сильне спонукання зустрітися з Ісусом, бо чув, які надзвичайні чудеса Він звершував. Однак цей фарисей мав бути обережним. Він не міг зробити нічого такого, що образило б його колег-лідерів та завдало б непо-

правної шкоди його відносинам з ними. Водночас Никодим не міг ігнорувати вагомі докази того, що Ісус був Месією. Ось чому він зустрівся з Ісусом уночі, коли мав можливість насолоджуватися деяким усамітненням, розмовляючи з Ним віч-на-віч. Христос зустрічається з нами там, де ми перебуваємо на нашому духовному шляху. Його не бентежить, коли ми приходимо до Нього, головне – приходити зі щирим серцем.

Никодим мав можливість відчутти духовну сміливість незаплямованого характеру та цілісності Ісуса. Як наслідок, цей учитель пізніше захищав Ісуса перед синадріоном, котрий хотів засудити Його, навіть не вислухавши (див. Івана 7:51). Зверніть увагу на розвиток досвіду Никодима з Ісусом: він приватно зустрівся з Ним та дізнався про справжнє навернення; захищав Його перед Синадріоном; а наприкінці земного служіння Спасителя йому вистачило мужності, щоб допомогти зняти Його тіло з хреста для поховання.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Зверніть увагу на твердження Бога Отця про Свого Сина під час Його хрещення. Чи може таке бути, що Бог погляне на вас і скаже те саме, що сказав про Свого Сина: ви – Його улюблена дитина, яку Він уподобав? Обговоріть. Формулюючи свою відповідь, обов'язково прочитайте підбадьорливу відповідь на сторінці 112-113 книги «Бажання віків» (перший абзац). Як ви застосовуєте запевнення, викладене в цьому абзаці, у своєму повсякденному житті та які зміни це принесе?
2. Подумайте над словами Івана Хрестителя про Ісуса: «Ось Агнец Божий, що на Себе бере гріх світу!» (Івана 1:29). Що сталося б у нашому житті, якби ми спочатку зосередилися на звільненні від своїх гріхів, а потім на спогляданні Ісуса, у такий спосіб помінявши місцями ці дві ідеї в тексті? Поясніть.
3. Як зустріч Никодима з Ісусом допомагає вам ефективно свідчити впливовим людям у суспільстві?
4. Порівняйте свідчення Христа Никодимові з Його свідченням Натанайлові. Чого ви можете навчитися із цих прикладів?

Свідчення самарян

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 4:1–42; 3:26–30; Єрем. 2:13; Зах. 14:8; Єзек. 36:25–27.

Пам'ятний вірш:

«Жінці ж казали: Вже не через твоє свідчення віримо, а тому, що самі чули та знаємо, що Він – справжній Спаситель світу, [Христос]» (Івана 4:42).

Хто такі самаряни? Північне царство Ізраїль було захоплене асирійцями 722 року до н. е. Щоб досягти політичної стабільності, асирійці розсіяли своїх полонених по всій імперії. А північне царство заселили полоненими з інших народів. Саме вони стали самарянами, які сповідували власну форму юдаїзму.

Однак стосунки між самарянами та юдеями були ворожими. Наприклад, самаряни перешкоджали юдеям відновлювати Єрусалимський храм після їхнього повернення з Вавилону. Водночас самаряни побудували власний храм на горі Герізім. Але правитель Юдеї Йоханан Гіркан зруйнував цей храм 128 року до н. е.

За часів Христа ця ворожнеча тривала. Юдеї по можливості уникали Самарії. Хоч торгівельні зв'язки існували, інша взаємодія була суворо заборонена. Юдеї ніколи нічого не позичали в самарян, відмовлялися від будь-якої їхньої послуги. Саме в такому контексті Іван розповідає про зустріч Ісуса із жінкою біля криниці та з жителями самарійського міста Сихар.

Неділя, 27 жовтня

ОБСТАВИНИ ЗУСТРІЧІ

Прочитайте Івана 4:1–4. Які обставини спонукали Ісуса піти через Самарію? _____

Фарисеї виявили, що учні Ісуса хрестять більше людей, ніж учні Івана Хрестителя. Ця ситуація могла створити напругу між послідовниками Івана й Ісуса. Цілком природно, що учні Івана відчували ревність щодо репутації і статусу свого вчителя (порівняйте з Івана 3:26–30). Відповідь Івана була вражаючою: йому належить меншати, а Ісусові – зростати (Івана 3:30). Імовірно, щоб уникнути конфронтації, Ісус покинув Юдею й пішов до Галилеї. Самарія забезпечувала прямий шлях між цими двома місцями, але це був не єдиний можливий шлях. Побожні юдеї зазвичай обирали довгий кружний шлях, прямуючи на схід через Перею. Проте Ісус пішов саме через Самарію, бо мав там виконати певну місію.

Прочитайте Івана 4:5–9. Як Ісус використав цю нагоду, аби почати діалог із жінкою біля криниці? _____

Криниця Якова розташовувалася неподалік від Сихема, тоді як Сихар, звідки була жінка, – приблизно за 1,5 км. Ісус сидів біля криниці, а Його учні пішли до міста купити їжі. Він не мав доступу до відсвіжної води криниці. Коли жінка прийшла набрати води, Він попросив її дати Йому напитися.

Досліджуючи розділ 3 Євангелія від Івана, ми, можливо, здивувалися, що юдейський правитель, рабин Никодим приїздив, аби прийти до Ісуса. Він прийшов уночі, таємно, щоб

уникнути розголошу. Натомість самарянка ховається серед білого дня, можливо, уникаючи контакту з іншими жінками, котрі приходили по воду на початку або наприкінці дня, коли було прохолодніше. Їй доводилося долати довгий шлях, щоб набрати води, та ще й у найспекотніший полудень. Чому? Якою б не була причина її перебування там, зустріч з Ісусом змінила її життя.

Яка сцена розгортається далі? Юдейський учитель протиставлений самарійській жінці з поганою репутацією. Який контраст! І все ж саме в цьому контексті розгортається дивовижна зустріч.

Які табу у вашій культурі можуть перешкоджати вашому свідченню іншим? Як нам навчитися долати їх?

Понеділок, 28 жовтня

ЖІНКА БІЛЯ КРИНИЦІ

Прочитайте Івана 4:7–15. Як Ісус використовує цю зустріч, щоб почати свідчити самарянці? _____

«Ненависть між юдеями й самарянами заважала жінці зробити добрий учинок для Ісуса; але Спаситель прагнув знайти ключ до її серця і з тактом, властивим Божественній любові, Він звернувся до неї з проханням, не пропонуючи їй нічого. Запропонована Ісусом послуга могла б зустріти відмову, натомість довір'я викликає довір'я» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 184).

Як і у випадку Його зустрічі з Никодимом, Ісус знає серце кожного. У відповідь на здивування жінки, що юдеї просять води в самарянки, Господь переходить прямо до суті. «Коли б ти знала Божий дар і Хто Той, що говорить тобі: Дай Мені напитися! – ти просила б у Нього, і Він дав би тобі живої води» (вірш 10).

Запитання жінки було схоже на запитання Никодима: «Як може це [нове народження] статися?» (Івана 3:9). Самарянка запитала: «Пане, Ти не маєш відра, а криниця глибока, звідки маєш живу воду?» (Івана 4:11). В обох випадках Ісус указав їм (видатному юдейському вчителю та самарійській жінці із

сумнівною репутацією) на глибокі духовні істини, які кожен з них мав почути й зрозуміти. У розмові з ними Ісус наголосив: вони потребують досвіду навернення.

Яке старозавітне підґрунтя мають висловлювання Ісуса про живу воду? (Єрем. 2:13, Зах. 14:8).

Вода необхідна для життя; люди не можуть існувати без води, тому вода – потужний влучний прообраз вічного життя. Отож Ісус каже: «А хто питиме воду, яку Я йому дам, не матиме спраги повік, бо вода, яку Я йому дам, стане в ньому джерелом води, що тече в життя вічне» (Івана 4:14).

Прочитайте Івана 7:37, 38. Про що Ісус говорить у цих віршах та як ми пізнаємо на власному досвіді істинність цієї обітниць?

Вівторок, 29 жовтня

«ПАНЕ, ДАЙ МЕНІ ЦІЄЇ ВОДИ»

«І окроплю вас чистою водою, – ви звільнитесь від усіх ваших нечистот, – від усіх ваших ідолів Я вас очищу. Я дам вам нове серце і нового духа вкладу в вас, – і видаļu з вашого тіла кам'яне серце і дам вам серце тілесне. Я дам вам Мого Духа, й зроблю так, що ви будете жити за Моїми Заповідями та дотримуватись Моїх Законів, виконуючи їх» (Єзек. 36:25–27).

Як цей біблійний уривок відображає істини, які Ісус прагнув передати Никодимові та самарянці?

В обох випадках Ісус прагнув донести до цих людей духовні істини, хоч для цього Він використав ілюстрації зі світу природи.

Жоден з них спочатку не зрозумів, що мав на увазі Ісус. «Як, – запитав Никодим, – людина може народитися знову?» Тобто як вона може повернутися в утробу матері? Никодим мислив земними категоріями, хоч Ісус явно викладав йому духовну істину. Самарянка також буквально сприйняла слова Ісуса про воду, а Ісус вочевидь говорив про духовне.

На слова Ісуса про живу воду жінка відповіла: «Пане, дай мені цієї води, щоб я не мала спраги й не приходила сюди черпати!» (Івана 4:15). Вона подумала, що запропонована Ісусом вода звільнить її від походів до криниці, зменшивши ризик зіткнутися з односельцями. Вражає, що розмова так швидко перейшла з прохання Ісуса дати йому напитися до прохання самарянки отримати воду від Нього.

Прочитайте Івана 4:16. Як Ісус відповів на прохання жінки?

Ісус раптово змінює тему розмови, попросивши самарянку піти покликати свого чоловіка й повернутися. Чому відбулася раптова зміна теми? Дії жінки свідчили про ухиляння від певних тем. Ісус міг читати її серце. Вона мала побачити свою ситуацією в реальному світі, щоб знайти зцілення. «Перш ніж ця душа зможе прийняти дар, який Він палко бажав їй дати, її необхідно було привести до визнання свого гріха та свого Спасителя» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 188).

Середа, 30 жовтня

ОБ'ЯВЛЕННЯ ІСУСА ПРО СЕБЕ

Прочитайте Івана 4:16–24. Що зробив Ісус, аби показати самарянці, що знає її найглибші таємниці, та як вона відреагувала?

Світло було надто сліпучим, щоб дивитися на нього. Визнавши Ісуса пророком, жінка переводить розмову на іншу тему. Вона запитує його про релігійну суперечку між юдеями й самарянами – про належне місце для поклоніння.

У відповідь Ісус зазначив, що самаряни поклоняються Тому, Кого не знають. Їхній культ був синтезом юдаїзму та язичництва. Юдеї поклонялися Богові, Який відкриває Себе, – це ще одне важливе об'явлення для самарянина.

Поклоніння правдивому Богові не прив'язане до місця. Отже, дискусія про місце поклоніння була недоречною. Бог є

Дух, і ті, хто поклоняється Йому, повинні поклонитися в Дусі й істині. Жінка прийняла цю просту, викладену Ісусом істину і була готова до більшого.

Прочитайте Івана 4:25, 26. Як Ісус відкрив самарянці, Хто Він? _____

У всіх чотирьох Євангеліях це єдиний уривок до суду над Ним, у якому Ісус прямо сказав комусь, що Він – Месія. І Христос сказав це не якійсь великій юрбі чи поважній особі, а безіменній самарянці, наодинці біля криниці Якова. Господа цікавить будь-яка самотня душа, котра почувається відокремленою й незахищеною.

Саме цій жінці, яка не тільки походила з чужої культури, але й не мала високих моральних якостей, Ісус відкрито об'являє, Хто Він є. Відкривши їй, що Йому відомі її найважливіші таємниці, Він також дав самарянці вагомий привід вірити в Нього.

Що ця історія повідомляє нам про те, чому Євангеліє має руйнувати бар'єри, які ми, люди, самі створюємо між нами?

Четвер, 31 жовтня

СВІДЧЕННЯ САМАРЯН

Прочитайте Івана 4:27–29. Що несподівано зробила самарянка? _____

Дискусію Ісуса з жінкою перериває повернення учнів. Хоч вони були здивовані, що Вчитель розмовляє з жінкою, однак ні про що не запитали Його. Натомість вони запросили Його поїсти.

Жінка тим часом залишила свого водоноса й побігла до міста, аби розповісти іншим про те, що вона тільки-но пережила з Ісусом.

Прочитайте Івана 4:30–42. Що сталося після зустрічі Ісуса із самарянами та що це відкриває нам про методи поширення Євангелія? _____

Здається дивним, що цю історію навернення багатьох жителів міста перериває розповідь Ісуса про жнива. Однак

Іван хоче, щоб ми побачили, як Ісус розумів цю ситуацію. Поділитися Планом спасіння із самарійською жінкою було для Нього набагато важливіше, ніж їжа. Мета Господа – привести душі до спасіння, і Він скористався цією нагодою, щоб навчити Своїх учнів, наскільки важливо ділитися Євангелієм з усіма людьми, навіть із тими, хто відрізняється від них.

Євангеліє від Івана містить багато важливих моментів. Безумовно, серед них є й уривок Івана 4:39–42. Багато самарян повірило завдяки свідченню жінки: «Він сказав мені все, що я зробила» (вірш 39).

Самаряни попросили Ісуса залишитися з ними. Результатом стало те, що значно більше жителів міста повірило завдяки Слову Ісуса. «Жінці ж казали: Вже не через твоє свідчення віримо, а тому, що самі чули та знаємо, що Він – справжній Спаситель світу, [Христос]» (вірш 42).

Що ця історія відкриває нам про те, наскільки потужним може бути свідчення навіть однієї людини? Наскільки потужне ваше свідчення про те, що Ісус здійснив у вашому житті?

П'ятниця, 1 листопада

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділ «Біля криниці Якова» (с. 183–195).

«Як тільки самарянка знайшла Спасителя, вона привела до Нього інших. Вона виявилася ефективнішим місіонером, аніж Його учні, котрі не бачили в Самарії нічого, що свідчило б про перспективність цього поля. Їхні думки були зосереджені на великій праці, яку вони мали виконувати в майбутньому. Учні не бачили, що поряд з ними вже дозрів урожай, який потрібно збирати. Але завдяки жінці, котрою вони нехтували, ціле місто прийшло послухати Спасителя. Вона відразу понесла світло своїм землякам.

Ця жінка демонструє, як діє практична віра в Христа. Кожний справжній учень народився для Царства Божого як місіонер. Хто п'є живу воду, той сам стає джерелом життя. Отримувач

стає роздавачем. Благодать Христа в душі подібна до джерела в пустелі, яке всіх освіжає та пробуджує в душах, що гинуть, бажання пити воду життя» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 194, 195).

Запитання для обговорення:

1. У класі перегляньте свої відповіді на останнє запитання уроку за неділю. Які табу й упередження існують у вашій культурі, котрі справді можуть перешкоджати вашому свідченню іншим?
2. Чому, на вашу думку, Ісуса так тепло прийняли самаряни, на відміну від деяких осіб з Його народу?
3. Поставте себе на місце самарянки. Зовсім незнайома людина приходить і дає зрозуміти, що знає її найглибші таємниці. Звідки хтось, тим більше незнайомец, міг знати це? Не дивно, що Ісус справив на неї таке враження. Як ця історія доводить, що Господь знає про нас усе, навіть найглибші, найважливіші таємниці, про які ми б не хотіли, аби хтось знав? І все ж ставлення Ісуса до самарянки показує, як Він бажає поводитися з нами, навіть знаючи наші таємниці. Яку потіху ви можете винести з цієї істини?
4. Які теми в Євангелії від Івана, котрі ми досі досліджували, зустрічаються в служінні Ісуса самарійській жінці біля криниці?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні тексти:

Івана 4:1–15; 4:16–26; 4:27–42

Юдеї зневажали своїх сусідів-самарян. Юдеї зневажали самарян навіть більше, ніж своїх римських гнобителів. Самарян вважали зіпсутими, нещирими, їх слід було уникати будь-якою ціною. Ось чому мандрівники з Галилеї не користувалися коротшим шляхом до Єрусалима через Самарію, натомість ішли через Перею, обираючи довший шлях.

Проблема, пов'язана із самарянами, почалася, коли Тіглатпаласар III (745-727 рр. до н. е.) забрав більшість населення Ізраїлю в полон до Ассирії та розселив їх там. Ці ізраїльтяни становили так звані десять утрачених племен Ізраїлю. Щоб завершити цю справу з депопуляції й переселення ізраїльтян, новий асирійський імператор Саргон II (722-705 рр. до н. е.) відправив у вигнання ще більше жителів Північного царства.

Щоб об'єднати Асирійську імперію та знову заселити Ізраїль, до нього привезли людей з Ассирії та регіонів Месопотамії. У такий спосіб прибульці змішалися із залишком Ізраїлю як релігійно, так і расово. Наведений вище опис – це лише короткий огляд перебігу подій. Пізніші негативні інциденти, такі як спроба самарян саботувати зусилля юдейських вигнанців у відбудові Єрусалима, лише ускладнили цю проблему та посилили расову напругу між самарянами та юдеями (див. Неєм. 4).

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

Жінка біля криниці (Івана 4:1–15)

Під час Своєї зустрічі із самарянкою Ісус порушив загальноприйнятні й суворо практиковані в юдейській традиції

норми, щоб завоювати її для Свого Царства. Наприклад, Ісус дозволив їй приватну аудієнцію, хоч вона була жінкою із Самарії. Він попросив її про послугу, яка не була суспільно прийнятною, оскільки юдеї не мали жодних справ з такими зневаженими і так званими нечистими людьми, зокрема із жінкою сумнівної репутації.

У культурі того часу прохання про послугу й отримання її від когось відкривало двері до дружби та зобов'язувало одержувача віддячити послугою за послугу. Вочевидь, жінка була вражена тим, що Ісус, юдей, попросив її, зневажену самарянку, зробити щось для Нього, започаткувавши в такий спосіб взаємини. Розгляньмо її відповідь: «Як Ти, будучи юдеєм, просиш пити в мене, коли я – жінка-самарійка?» (вірш 9).

Цікаво зазначити, що справи, які вона мала намір виконати, залишилися невиконаними. Вона мала віднести посудину з водою до свого селища Сихар, але у своєму хвилюванні від дивовижного відкриття Води життя залишила її. Самарянка збиралася напоїти Ісуса водою, щоб угамувати Його спрагу, однак їй це не вдалося, бо вона дуже поспішала. Коли учні Ісуса повернулися з їжею, щоб угамувати Його голод, вони були вкрай здивовані, що Він більше не був голодним.

«Залишена жінкою посудина безпомилково свідчила про вплив Його слів. Її душа горіла бажанням одержати живу воду; і вона забула про мету свого приходу до криниці, забула про спрагу Спасителя, яку мала намір угамувати» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 190-191). Ісус був глибоко зворушений тим, що така зневажена жінка відкрила своє серце для Нього як довгоочікуваного Месії. Її відгук був набагато кращим за відгук багатьох з Його власного народу, котрі закрили для Нього свій розум. Спаситель був настільки зворушений, звершуючи справу Свого Отця щодо відвоювання загублених душ для Небесного Царства, що перестав відчувати тілесні спрагу й голод, наситившись у Своїй душі небесною поживою.

Часом віруючі свідчать іншим із почуття обов'язку, вважаючи свідчення важкою роботою. Однак якщо серце наповнене Духом Христа, тоді свідчення приносить задоволення. Тоді це

служіння є радістю для серця, а не важкою роботою. Виконання зосередженої на Христі справи переповнює людину Духом, Який мимоволі виливається з її серця. Ось чому Ісус сказав здивованим учням: «Моя пожива – чинити волю Того, Хто послав Мене, та довершити Його справу» (вірш 34).

Об'явлення Ісуса (Івана 4:16–26)

Ми бачимо подібність між реакцією самарянки й Никодима на виголошені Христом глибокі істини. Цей видатний член синедріону намагався обійти важливу тему своєї відчайдушної потреби у відродженні. Натомість він удавав, що не розуміє значення слів Христа, і намагався прирівняти досвід нового народження до буквального повторного народження. Так само самарянка змінила тему, намагаючись обійти неприємне для неї питання. Вона перевела розмову з Ісусом на актуальну дискусію щодо належного місця поклоніння.

Ісус люб'язно, але чітко повернув її увагу до найважливішого питання – питання спасіння. Він також тактовно нагадав їй, що її релігія, у якій поєднані язичництво та юдаїзм, не привела людей до правдивого поклоніння Богові. Христос наголосив: «Бог є Дух, і хто Йому поклоняється, повинен поклонятися у Дусі та істині» (вірш 24). Іншими словами, ані пошуки святої гори, ані паломництво до священного храму не приведуть людей до спілкування з Небом. Щоб правильно служити Богові, ми маємо народитися від Божественного Духа.

Саме цій простій людині, жінці із сумнівною репутацією, була довірена дорогоцінна істина про те, що Ісус – довгоочікуваний Месія. Спаситель поступово привів самарянку до цієї істини, завершивши розмову словами: «Це Я – Той, Хто говорить з тобою!» (вірш 26). Так само і ми не повинні проявляти фаворитизм у проповіді людям, визначаючи, заможні вони чи бідні, з «вищим» чи «нижчим» соціальним статусом. Таке розрізнення не повинно мати для нас значення, оскільки воно не мало значення для Христа. Усі, із ким ми контактуємо, мають один спільний знаменник – потребу в прощенні та викупленні Христом.

Свідчення самарян (Івана 4:27–42)

У культурі юдеїв за часів Ісуса існував обов'язок відповідати гостинністю за гостинність, що було прийнятним у взаєминах зі співвітчизниками, але аж ніяк щодо язичників та самарян. Отримання послуги та подячна послуга у відповідь на неї, зазвичай зближували людей одне з одним. З цієї причини юдеї були категорично проти такої практики з іноземцями. Проте Ісус вийшов за межі притаманних юдеям упереджень, бо прийшов послужити всім та спасти всіх, незалежно від статусу чи національності. Зрештою, чому такі розмежування мали турбувати Його, якщо остаточна мета Його місії полягала в тому, аби померти за людство?

У Своєму служінні Ісус постійно практикував таку взаємодію, бо був готовий давати і приймати допомогу. Це ефективний спосіб налагодити взаємини з людьми й допомогти їм відчути себе цінними і потрібними. Поміркуйте, наскільки ефективним виявився цей підхід із самарянкою. Ісус просто попросив у неї води, яку вона могла дати, натомість у відповідь подарував воду життя, яку міг дати тільки Він. А жінка, зі свого боку, поділилася цією Доброю новиною зі співвітчизниками, і багато самарян вийшло назустріч Ісусові й повірило в Нього.

Так само наше свідчення має поширюватися від однієї особи до багатьох у постійно розширюваних сферах впливу. Христос запрошував людей до тісних стосунків та приймав їхню турботу і співчуття до Нього. Еллен Уайт зазначає: «Ісус часто знаходив відпочинок у домі Лазаря. Спаситель не мав власного дому і був залежний від гостинності Своїх друзів та учнів... Він прагнув людського співчуття, ввічливості й любові» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 524).

На завершення розглянемо цю цитату про взаємну гостинність, яку Ісус і самаряни Сихару виявили одне до одного. Хоч Христос був юдейським Рабином, «Він приймав гостинність цього зневаженого народу. Він спав з ними під їхнім дахом, їв з ними за їхнім столом» (Е. Уайт. Служіння зцілення. С. 11). Нам часто важко практикувати взаємну гостинність у нашому свідченні іншим. Можливо, через те, що нас наповнює

відчуття особливості, вищості й переваги; ми прагнемо бути помічниками, але часто не дозволяємо собі бути одержувачами допомоги. Однак ми стаємо ефективнішими, якщо впокорюємо себе і застосовуємо на практиці приклад Христа щодо віддачі й одержання.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Дайте відповіді на такі запитання:

1. З якими перешкодами в нашому свідченні ми стикаємося в міжособистісних контактах з людьми, наприклад, сусідами, колегами, друзями? Чи впливають на наше свідчення мова, расове походження, культурні звичаї, економічний статус? Як Бог може допомогти нам подолати такі перешкоди? Як приклад Ісуса допомагає нам у цьому? Пам'ятайте: Ісус залишив досконале життя на досконалих Небесах, аби протистояти всім проблемам і гріховним звичаям людства.
2. Розгляньте таку ситуацію: члени громади не хочуть займатися евангелізацією або свідчити, оскільки побоюються, що новонавернені можуть змінити в церкві практику поклоніння, до якої вони звикли. Як би ви відреагували на цей виклик?
3. Яке ваше улюблене хобі? Чи ви коли-небудь захоплювалися цією справою настільки, що забували поїсти? Як приклад Христа у свідченні самарянці може перевести нас зі сфери обов'язку до сфери захоплення?
4. Як ми реагуємо, коли Святий Дух обвинувачує нас за гріх, за праведність і за суд (див. Івана 16:8), особливо стосовно речей, які ми бажаємо не помічати? Чи ми терпляче, подібно до самарянки, слухаємо розповідь Ісуса до кінця, щоб зцілитися й відновити свої стосунки з Ним?
5. Згадайте випадок, коли Бог у Своєму провидінні провадив та використав вас, аби вплинути на якусь людину, щоб вона прийняла Його і жила для Нього. Як цей контакт вплинув на інших осіб або навіть на більші групи людей? Знайдіть час, щоб цього тижня поділитися своїм досвідом з якоюсь людиною або кількома людьми.

Більше свідчень про Ісуса

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 3:25–36; 1:32–36; Дан. 7:18; Івана 6:51–71;
5:36–38; 7:37–53.

Пам'ятний вірш:

«Якщо Я буду піднятий від землі, то притягну всіх до Себе!» (Івана 12:32).

Ісус не просто говорив дивовижні речі про Себе, про те, Хто Він є, Хто послав Його або звідки Він прийшов. Він також показав, Хто Він є, через здійснені Ним чудеса й ознаки. Деякі люди відкрито свідчили про Ісуса: «Коли прийде Христос, хіба Він буде робити більші чудеса від тих, які Цей зробив?» (Івана 7:31).

Спаситель підкріпив Свої слова ділами, вони довели правдивість Його слів.

Однак у міру того, як триває ця драма, серед народу починається розділення. Зцілення паралізованого біля купальні Витезда викликає гнів деяких лідерів. Дискусія в Капернаумі після нагодування п'яти тисяч спричиняє те, що чимало людей відкинуло Ісуса. Воскресіння Лазаря в одних породжує віру, але в інших викликає ворожість, яка призведе до суду і страти Ісуса.

В уроці цього тижня ми розглянемо свідчення деяких очевидців діяльності Ісуса. У кожному із цих випадків розкриваються певні аспекти ідентичності Господа, які разом створюють глибше уявлення про Нього як Месію.

Неділя, 3 листопада

СМИРЕННЯ ДУШІ:

ЩЕ ОДНЕ СВИДЧЕННЯ ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

Урок 2 повідомляв, як свідчення Івана Хрестителя привело до Ісуса перших учнів — Андрія й Івана, Петра, Пилипа й Натанаїла. Можна було очікувати, що Хреститель, виголосивши своє свідчення, зійде зі сцени. Проте він з'являється в Євангелії від Івана кілька разів.

Прочитайте Івана 3:25–36. Як Іван Хреститель порівняв себе з Ісусом? _____

Між учнями Івана Хрестителя та юдеями виникла суперечка про те, чи може хрещення очистити душу від гріха (порівняйте з Марка 1:4, 5). Цікаво, що, коли до Івана прийшли його учні, аби вирішити це питання, вони згадали Ісуса, наголосивши: Він «хрестить і всі йдуть до Нього!» (вірш 26). Неважко прочитати між рядками: вони заздять Ісусові, з ревнощами дивляться на Його дедалі більшу популярність.

Іван міг би легко піддатися ревнощам, але він цього не робить, бо знає, у чому полягає його місія. Натомість він нагадує своїм учням, що ніколи не претендував на звання Месії. Навпаки, він прийшов, аби вказати на Нього, приготувати Йому шлях, свідчити про Нього (Івана 1:6–8).

Використовуючи ілюстрацію весілля, Хреститель називає себе другом Нареченого, а Ісуса – Нареченим. Нареченою буде – Церква, народ Божий (порівняйте з Осії 2:16–23; Ісаї 62:1–5). Потім словами, які відкривають справжню велич Івана, він проголошує: «Йому належить зростати, а мені – меншати» (вірш 30).

У віршах 31–36 записані слова Івана Хрестителя про переваги Месії над Його предтечою. Вістка Івана, яка вказує на Ісуса,

знову наголошує на самій ідеї свідчення. Хто отримує це свідчення й вірить в Ісуса, ті мають вічне життя. А хто не приймає Його, ті залишаються під гнівом Божим. Саме про це йдеться в уривку. Бог любить світ і послав Свого Сина, щоб викупити світ (Івана 3:16, 17). Але хто відмовиться від запропонованого дару, той понесе покарання за власні гріхи – вічну смерть.

Як ми можемо засвоїти урок смирення перед Богом і людьми? Чого нам слід навчитися від Івана?

Понеділок, 4 листопада

НОВЕ РОЗУМІННЯ МЕСІЇ

Прочитайте Івана 1:32–36. Що Іван Хреститель сказав про Ісуса, чого народ не чекав від довгоочікуваного Месії?

Юдеї чекали приходу Месії, Котрий визволить їх від панування Риму. Довгий час перебуваючи під гнітом, юдеї вірили, що Месія не тільки повалить Рим, а й утвердить їх як велику могутню націю. Однак більшість людей, імовірно, не розуміла слів Івана про Ісуса як «Агнця Божого», хоча ці слова прямо вказували на Його викупну жертву. Можливо, вони взагалі не знали, про що він говорить.

Отже, Іван своїм Євангелієм хотів змінити їхнє розуміння Месії, щоб вони могли розпізнати в Ісусі виконання пророцтва щодо приходу Царя та Його місії. Він прийшов не як політичний і військовий лідер, а щоб принести Себе в жертву за гріхи світу. У цьому полягала Його мета. Тільки після того, коли завершиться історія Землі, настане останнє Царство Месії (див. Дан. 7:18).

«Коли під час хрещення Ісуса Іван указав на Нього як на Агнця Божого, на служіння Месії було пролите нове світло. Увага пророка була спрямована на слова Ісаї: “Як ягня був проваджений Він на заколення” (Ісаї 53:7)» (Е. Уайт. «Бажання віків». С. 136).

Хреститель сказав: «Я не знав Його» (Івана 1:31). А як же він дізнався, що Ісус – Месія? Відповідь полягає в тому,

що Бог, Котрий послав Івана, раніше провістив йому: «Над Ким побачиш Духа, Який сходить і перебуває над Ним, – Він Той, Хто хрестить Духом Святим. І я побачив, і засвідчив, що Він – Божий Син» (вірші 33, 34). Іншими словами, Бог відкрив Іванові, що Ісус – Месія.

Христос – Божа сила й Божа премудрість (див. 1 Кор. 1:24). Знання про те, що Ісус – Месія, походить від Самого Бога через переконливу силу Його Духа. Ця тема часто з'являється в Євангелії від Івана. Спасіння не приходить через світську філософію, науку чи вищу освіту. Воно приходить лише від Бога до серця, яке впокорилося у вірі й послуху Ісусові.

Як би ми пізнали істину про Ісуса як нашого Спасителя, якби вона не була відкрита нам? Чому так важливо знати Біблію та її вчення про Ісуса?

Вівторок, 5 листопада

ПРИЙНЯТТЯ ТА ВІДМОВА

В уроці 2 ми досліджували чудо нагодування п'яти тисяч (див. Івана 6), але не розглядали останню частину цієї історії. Сьогодні зосередимо увагу саме на цій частині.

Прочитайте Івана 6:51–71. Про що провістив Ісус, чого люди не бажали прийняти?

Щойно дивовижно нагодований Ісусом народ був готовий проголосити Його царем (Івана 6:1–15). Проте пізніше в синагозі Капернаума, у розмові з ними Він пояснює духовне значення цього чуда, заявивши: «Я – хліб життя!» (вірш 35). Спаситель докладно пояснює, що цей хліб – Його тіло, яке Він віддає для життя світу (вірш 51).

Цей вислів відкрив багатьом очі на факт, що Ісус не буде їхнім земним царем. Він не відповідав шаблону, створеному їхнім земним міркуванням. Вони відмовилися від навернення, яке змінило б їхні погляди, аби вони могли визнати й прийняти Ісуса як Месію. Тому в цей момент багато учнів Господа залишили Його (вірш 66).

«З тугою в серці Ісус дивився, як Його колишні учні залишають Його – Життя й Світло людства. Усвідомлення того, що Його співчуття не було оцінене, Його любов не була за-требувана, Його милість була зневажена, а спасіння відкинуте, сповнило Господа невимовним смутком. Такі переживання робили Його Страдником, знайомим із хворобами» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 393).

Побачивши, як багато людей відходить, Ісус запитав Своє найближче оточення, дванадцятьох, чи не хочуть і вони піти. Саме тоді Петро виголосив дивовижне зізнання, ще одне свідчення про те, Хто є Ісус. «Ти маєш слова вічного життя; і ми повірили й пізнали, що Ти є Святий – [Син живого] Бога!» (вірші 68, 69).

Уже певний час учні перебували з Ісусом, подорожували з Ним, бачили Його чудеса, слухали Його проповіді. Вони знали з досвіду, що немає нікого, рівного Йому. Хоч апостоли все ще неправильно розуміли мету приходу Христа, але вони були переконані: їхній Учитель – Месія. Лише після Його смерті й воскресіння вони почали розуміти, чому приходив Ісус.

Як ця історія підтверджує факт, що більшість зазвичай помиляється? Чому ми повинні пам'ятати про це, особливо щодо аспектів нашої віри, які не є популярними серед більшості — навіть більшості християн?

Середа, 6 листопада

СВІДЧЕННЯ ОТЦЯ

Євангеліє від Івана починається з розмови про Слово (Лб'гос), Котре перебувало в Бога, тобто в Бога Отця (Івана 1:1). Коли Слово стало тілом, Дух засвідчив про Ісуса, спочивши на Ньому під час Його хрещення (Івана 1:32–34). Але Отець свідчив про Ісуса також під час Його земного служіння.

Прочитайте Івана 5:36–38. Що Ісус сказав про Отця?

Син Божий пов'язує Отця з ділами й чудесами, які звершував Син. Він дуже чітко говорить, що Отець послав Його і також засвідчив про Нього.

Прочитайте Матв. 3:17; 17:5; Марка 1:11; Луки 3:22 (див. також 2 Петра 1:17, 18). Що Отець сказав про Ісуса?

Під час хрещення Ісуса Отець і Святий Дух приєдналися до Сина, щоб відзначити цю важливу подію: початок служіння Ісуса. Отець стверджує, що Ісус – Його Улюблений Син, Якого Він вподобав. Однак у вирішальний момент служіння Христа Отець знову говорить – цього разу як записано в Євангелії від Івана.

В останні дні служіння Христа все досягало кульмінації. Релігійні лідери, не спроможні зупинити Його (див. Івана 12:19), тепер бажали Його смерті більше, ніж будь-коли раніше. Народ був у захваті від Нього, особливо коли дедалі більше людей, почувши свідчення очевидців про воскресення Христом Лазаря (вірші 17, 18), приєднувалися до Його послідовників. Навіть греки, які прийшли на свято, хотіли побачити Ісуса.

У цей момент, у відповідь на слова Ісуса: «Отче, прослав Своє Ім'я!», Отець знову заговорив з небес: «І прославив Я, і знову прославлю!» (вірш 28).

Як ми вже говорили раніше, слава Ісуса – це хрест. Отже, свідчення Отця про Ісуса вказувало на велику жертву Агнця Божого за гріхи світу. Це кульмінація Його земного служіння. Смерть Господа за нас сповна заплатила за всі наші гріхи, тому завдяки Йому нам ніколи не доведеться особисто зіткнутися із цим покаранням.

Четвер, 7 листопада

СВІДЧЕННЯ НАРОДУ

«Останнього великого дня свята Ісус стояв і закликав, кажучи: Якщо хто спраглий, нехай приходить до Мене і п'є. Хто вірить у Мене, як каже Писання, ріки живої води з нутра його потечуть» (Івана 7:37, 38).

Іван записав чимало сміливих тверджень Ісуса про Себе, про те, Хто Він є та яку місію прийшов здійснити.

Наведений вище євангельський уривок – це ще одна заява Ісуса про Себе і про те, що Він здійснить для всіх, хто прийде до Нього. Це були дивовижні заяви.

Якою була реакція людей, коли Ісус говорив з юдеями на святі Кучок? Івана 7:37–53. _____

Деякі казали, що Він – давно провіщений Пророк, подібний до Мойсея (див. П. Зак. 18:15–19). Інші вважали Ісуса Месією. Але це викликало заперечення, що Месія прийде не з Галилеї, Він походить з роду Давида і народиться у Вифлеємі. У житті Ісуса все саме так і було (порівняйте з Матв. 1–2), проте багато людей не знали цього!

Навіть слуги, котрі мали арештувати Ісуса, слухали Його як зачаровані, їхні закам'янілі серця були зворушені Його словами. Тоді фарисеї заявили: «Хіба хтось зі старших чи з фарисеїв повірив у Нього?» (Івана 7:48). Це запитання фарисеїв спонукало Івана занотувати позицію Никодима, який після зустрічі з Ісусом намагався захистити Його від їхніх інтриг: «Хіба судить наш Закон людину, не вислухавши її спочатку і не дізнавшись, що вона робить?» (Івана 7:51).

Чи прийняв Никодим Ісуса як Месію? Хоч дана сцена не доводить цього, однак те, що він зробив після смерті Ісуса (див. Івана 19:39, 40), переконливо свідчить, що Никодим справді повірив у Нього.

Тому на своє запитання фарисеї отримали чітку відповідь: так, справді, один із фарисеїв повірив у Нього!

Прочитайте Івана 7:49. Як юдейські лідери висловили свою зневагу до народу, котрий ходив за Ісусом? Який урок можна почерпнути з цієї ситуації?

П'ятниця, 8 листопада

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділи «Криза в Галилеї» (с. 383–393); «У зовнішньому дворі» (с. 621–626).

«До кого ми підемо?» Ізраїльські вчителі були невільниками формалізму. Фарисеї й садукеї постійно сперечалися. Залишити Ісуса – означало опинитися серед честолюбних прибічників ритуалів і церемоній, котрі шукають слави для себе. Відколи учні прийняли Христа, вони знайшли більше миру й радості, ніж за все своє попереднє життя. Як вони могли долучитися до тих, хто зневажав та переслідував Друга грішників? Вони довго чекали Месію; тепер Він прийшов, і вони не могли піти від Нього до тих, котрі чатували на Його життя, а їх переслідували як Його учнів.

«До кого ми підемо?» Залишити вчення Христа, Його уроки любові й милості і піти в темряву невір'я, у грішний світ? Хоч Христа покинуло чимало свідків Його чудес, Петро висловив віру правдивих учнів: «Ти – Христос». Сама думка про те, що вони можуть втратити цей якір душі, наповнила серця учнів страхом і болем. Залишитися без Спасителя – означає здатися на милість бурхливого підступного моря» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 393).

Запитання для обговорення:

1. У класі обговоріть таке запитання: Чому люди по різному реагують на свідчення про Ісуса як Месію та про істинність християнства: одні із задоволенням приймають ці свідчення, а інші відкидають?
2. Хіба може бути істина, важливіша за ту, що Ісус Христос помер за наші гріхи? Як ми пізнали цю важливу істину? Через науку, закони природи, логіку, аргументацію? Так, ці чинники можуть допомогти нам повірити в Бога-Творця, Першопричину, Вічну Рушійну Силу тощо. Проте жоден з них зокрема або навіть усі вони разом, не можуть відкрити нам найважливішу істину, яку ми повинні знати: Христос помер за наші гріхи. Як цей факт свідчить, наскільки важливо зробити Біблію нашим найвищим й остаточним авторитетом у питаннях віри?
3. Чому для зміцнення своєї віри людині дуже важливо розповідати про те, що Бог здійснив у її житті?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД**Основні тексти:****Івана 1:32–36; 6:1–71; 5:36–38; 7:37–53**

У цьому уроці ми докладніше дослідимо свідчення Івана Хрестителя. На початку свого служіння він не мав сумнівів щодо ідентичності Христа. На кожному кроці Іван указував на Ісуса як на Сина Божого й утілення виконаного пророцтва. Хреститель у жодному разі не був політиком-пристосуванцем, який потурав натовпу; навпаки, він був відданий відкритій йому істині про Боже Царство, незалежно від того, чи приймала її більшість людей чи ні. Він навіть був готовий самотньо й непохитно стояти за істину, яка, на його переконання, була послана від Бога.

Цього тижня ми також поміркуємо, чому люди по-різному реагують на істину: одні свідомо й смиренно приймають її, а інші відкидають.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР**Смирення серця Хрестителя**

Виконавши свою вирішальну пророчу роль предтечі Месії, Іван Хреститель не відразу зник зі сцени історії. Він справді був відданий місії Христа; ніщо, крім ув'язнення й мучеництва, не могло зупинити його в праці. Його приклад цілковитого посвячення справі Христа має надихати і нас залишатися наполегливими в Його справі.

Безроздільно відданий Богові, Іван усвідомлював визначену йому межу та роль щодо Христа. Такий вид реалізму і смирення не допускає ревнощів або конкуренції. Хреститель прямо проголосив: «Я не Христос» (Івана 3:28). Він відводив

увагу людей від себе, спонукаючи їх зосереджуватися на Ісусі, «Нареченому», Котрому він з радістю служив як Його друг.

Христос прийшов з Небес, із лона Отця, і Його живі слова дають вічне життя. Апостол Іван, улюблений учень, цитує свого колишнього вчителя, смиренного серцем Івана Хрестителя, котрий сказав: «Йому [Христу] належить зростати, а мені – меншати» (Івана 3:30). Зростання Христа і власне зменшення перераховані тут у правильному порядку.

Ми не можемо справді бути покірними, якщо Ісус не зростає в нашому житті. Лише Він може скинути наше «я» з престолу серця і розіп'яти. Звичайно, сатана намагається представити текст Івана 3:30 у зворотному порядку: він заохочує людей спочатку меншати (діла смирення), а потім спостерігати, як благодать Ісуса зростає в їхньому житті. Однак така спроба духовно неможлива, бо лише панівна сила Христа в серці може підкорити наше «я». Іншими словами, ми не повинні ставити віз попереду коня.

Розповідають історію про хлопчика, котрому подобалося співати пісні про Ісуса, Якого він любив усім серцем. Хлопчик часто молився, щоб Ісус прийшов і жив у його серці, та буквально вірив, що Господь це зробить. Проте йому було цікаво, як великий Ісус міг поміститися в його маленькому тілі. Тато не міг адекватно відповісти на запитання сина, натомість він сам знайшов відповідь, пояснивши: Ісус настільки великий, що, коли замешкає в серці дитини, Його завжди буде видно з нього!

Яка зворушлива картина нашого християнського свідчення! Коли ми спілкуємося з людьми, що люди бачать у нас? Спасителя чи наше «я»? Господь прагне царювати на престолі наших сердець, наповнюючи наше життя солодкими пахощами Своєї спасенної благодаті.

Нове розуміння Месії (Івана 1:32–36)

Хреститель виклав програму духовного царства Христа: духовне відродження людини та особисте підкорення її серця Богові. Звістка Івана суперечила сподіванням юдеїв щодо Месії. Ігноруючи біблійні пророцтва про Месію-Страждальця, юдеї

випустили з уваги Його приниження. Натомість вони зосередили свої амбіції на славі могутнього царя, котрий звільнить їх із римської неволі та розширить Своє панування над світом.

Уважно досліджуючи уривок Івана 1:32–36, ми помічаємо, що Хреститель знову намагався нагадати юдеям про духовну природу Месії. Зверніть увагу, як він наголошував на служінні Святого Духа, коли Він зійшов і спочив на Ісусі й наділив Його владою хрестити тих, хто повірив. Крім того, зверніть увагу на те, як Іван підкреслює вічну ідентичність Ісуса як віковичного Сина Божого, Бога, а також на те, що Він – жертва, «Агнець Божий», Котрий мав звільнити Свій народ від рабства гріха.

Заява Івана про Месію підсилює нашу потребу зосередитися на вічному, а не на земних дочасних речах. Усе, що ми бачимо навколо нас, зникне, навіть найбільші надбання. Але духовні реалії триватимуть вічно. Нам потрібно йти стопами нашого батька Авраама, який «очікував міста з підвалинами, Творцем і Будівничим якого є Бог» (Євр. 11:10). Згадка про «підвалини» призначалася для того, щоб нагадати Авраамові, батькові вірних, про непорушність і постійність Божої обітниці на відміну від тимчасового характеру його мандрівного життя.

Прийняття та відмова (Івана 6:1–71)

Після чуда нагодування п'яти тисяч народ раптово охопило спонукання поставити Ісуса царем над усім Ізраїлем. Однак Ісус не плекав жодних політичних прагнень; на Нього не впливала, як впливає на багатьох політиків, популярність або громадська думка. Навпаки, Христос палко бажав установити Своє царство в серцях людей. Народ намагався змусити Його здійснити їхні політичні плани, але Він відійшов, аби побути наодинці зі Своїм Отцем.

Народ хотів прийняти Ісуса на своїх умовах, ігноруючи факт, що їм потрібно було прийняти Месію на Його умовах. Зрештою вони вирішили відкинути Його, оскільки зосереджували увагу на негайному й тимчасовому. Люди не дивилися далі цих речей на ширшу картину вічних невидимих реалій Божого Царства. Ненавернене людське серце схильне відки-

дати те, що не відповідає його вкоріненим упередженням. Як бачимо, народ був настільки захоплений фізичним хлібом, що не сприйняв Ісусової пропозиції духовного хліба, якого він украв потребував для спасіння.

Ісус запропонував народові Себе – духовний Хліб, що зійшов з Неба, аби вони більше ніколи не голодували. У такий самий спосіб Ісус запропонував Себе як живу Воду самарянці, котра прийняла Його та більше ніколи не відчувала спраги. Сповнені любові спроби Ісуса відкрити світло Божественної істини викликали в багатьох інших учнів (поза Дванадцятьма) лише спротив, їхні закам'янілі серця відкинули цю істину. Народ не намагався зрозуміти й повірити, натомість виправдовував себе, заявляючи: «То жорстокі слова! Хто може їх слухати?» (вірш 60). Отже, на превеликий жаль, «багато хто з Його учнів відійшов геть і вже не ходив з Ним» (вірш 66).

У цей момент Ісус подивився на Своїх дванадцятьох учнів, що залишилися з Ним, і запитав: «Може, і ви хочете відійти?» (вірш 67). Тоді Петро, котрий нерідко виступав від імені всієї групи, виголосив глибокі, натхненні Духом слова: «Господи, до кого ми підемо? Ти маєш слова вічного життя» (вірш 68). Ми всі маємо пам'ятати ці натхненні слова! Ніхто й ніщо, крім Ісуса, не може забезпечити спасіння!

Свідчення Отця (Івана 5:36–38)

Іван Хреститель кілька разів засвідчив про реальність істинного Месії, посланого з Неба. Але, безумовно, свідчення Отця про Його Сина разом зі свідченням Бога Святого Духа – найпотужніше. Під час хрещення Ісуса були повністю залучені всі три Особи Божества. Голос Отця свідчив: «Це є Син Мій Улюблений, Якого Я вподобав» (Матв. 3:17). Тоді «відчинилися Йому [Ісусові] небеса, і Він побачив Духа Божого, Який спускався, як голуб, та сходив на Нього» (Матв. 3:16).

Не було більше нічого, що Ісус міг сказати або зробити, аби переконати Своїх опонентів, крім того, що було сказано або зроблено в день Його хрещення. Також Іван Хреститель, якого вони шанували, засвідчив про правдивість небесного

свідчення. Чому ж противники Христа не повірили почутим та побаченим свідченням Отця і Духа на Його користь? Чому вони не повірили в Божі могутні діла і слова?

Потужне свідчення про воскресіння Лазаря з мертвих мало би переконати юдейських лідерів, що Ісус – справжній Месія. Однак у своїй духовній темряві вони не могли побачити світло Божої правди, яке сяяло навколо. Вони відмовлялися вірити, незважаючи на всі докази, переконливо представлені перед їхніми очима. Фактично фарисеї, які завжди суперечили садукеям, знайшли зручну нагоду об'єднати сили, щоб засудити Ісуса на смерть. Незабаром після цього Ісус помолився: «Отче, прослав Своє Ім'я!» (Івана 12:28). Голос Отця засвідчив про жертву Христа на хресті: «І прославив Я, і знову прославлю!» (там само).

Свідчення народу (Івана 7:37–53)

Багато звичайних людей, зокрема й деякі язичники, повірили в Ісуса, побачивши Його могутні діла. Він став дуже популярним серед мас, які не були настільки скептично налаштовані або упереджені, як їхні лідери. Убивча заздрість лідерів досягла точки кипіння. Вони категорично відмовилися повірити в будь-які докази Ісуса, людські чи Божественні, що б там не трапилося.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Сьогодні у світі так багато егоцентризму й самозвеличення. Однак Іван Хреститель усвідомлював, ким він був і в чому полягала його місія. Він ніколи не намагався бодай найменшою мірою применшити Ісуса чи узурпувати Його становище. Хреститель був готовий відійти в тінь, щоб істинне Світло сяяло на повну силу. Як нам слід ставитися до високого становища людини чи її визнання суспільством? Чи здійснюється в нашому житті твердження про те, що Ісусові належить зростати, а нам – меншати?

2. Як вивчення потужних свідчень Бога, Івана Хрестителя й інших осіб про те, що Ісус – справді унікальний і незрівнянний Син Божий, та щира віра в ці свідчення приваблюють нас до Нього? Я вони допомагають нам зрозуміти, що ми безпорадні й безнадійні без Нього?
3. Як ви можете застосувати у своєму повсякденному житті наступну доречну натхненну пораду: «Чим їжа є для тіла, тим Христос має бути для душі. Їжа не принесе користі, якщо ми її не споживаємо, якщо вона не стає частиною нашої істоти... Ми повинні живитися Ним, приймати Його в серце, так щоб Його життя стало нашим життям» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 389-390).
4. Як нам зберігати стійкість, щоб відстоювати правду, коли йдеться про нашу популярність, думку більшості чи тиск з боку інших? З Біблії ми знаємо, що більшість далеко не завжди дотримувалася правди. У який спосіб підтримка Бога та Його істина роблять нас більшістю, навіть коли ми в меншості?

Блаженні ті, хто вірить

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 8:54–58; Бут. 12:3; Римл. 4:1–5; Івана 12:1–8; 19:4–22; 20:19–31; Дан. 2; 7.

Пам'ятний вірш:

«Каже йому Ісус: Тому що ти побачив Мене, ти повірив? Блаженні ті, які не бачили, а повірили!» (Івана 20:29).

У своєму Євангелії Іван згадує різних осіб — людей, різних за походженням, віруванням, досвідом — усі вони свідчать про те, Хто є Ісус.

«Ось Агнець Божий!» (1:36). «Ми знайшли Месію» (вірш 41). «Ми знайшли Того, про Кого писали Мойсей... й пророки» (вірш 45). «Равві, Ти – Син Божий, Ти – Цар Ізраїлю!» (вірш 49). «Чи часом Він не Христос?» (4:29). «...самі чули та знаємо, що Він – справжній Спаситель світу, [Христос]» (вірш 42). «Господи, до кого ми підемо? Ти маєш слова вічного життя» (6:68). «...я повірила, що Ти – Христос, Син Божий, Який приходить у світ» (11:27). «...що я був сліпий, а тепер бачу!» (9:25). «Ось ваш Цар!» (19:14). «...я не знаходжу в Ньому провини» (19:6). «Господь мій і Бог мій!» (20:28).

Ким були ці люди і чому вони так свідчили про Ісуса?

Неділя, 10 листопада

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО АВРААМА

Ісус не соромився ані оголосити, Хто Він є, ані прикликати свідків для підтвердження Його ідентичності, навіть свідків, котрі давно померли, включно з Авраамом. «Авраам, ваш батько, радий був би побачити Мій день – і побачив, і зрадів!» (Івана 8:56).

Чому свідчення Авраама було настільки важливе, що воно включене в Євангеліє від Івана? Бут. 12:3; 18:16–18; 26:4; Матв. 1:1; Дії 3:25. _____

«За допомогою символів та обітниць Бог “благовістив Авраамові” (Гал. 3:8). Вірою патріарх очікував приходу Викупителя. Христос сказав юдеям: “Авраам, ваш батько, радий був би побачити Мій день – і побачив, і зрадів!” (Івана 8:56). Овен, принесений у жертву замість Ісака, символізував собою Божого Сина, Котрий мав стати жертвою за нас. Коли людина через порушення Божого Закону була приречена на смерть, Отець, звернувши погляд на Свого Сина, сказав грішникові: “Живи, Я знайшов викуп”» (Е. Уайт. Патріархи і пророки. С. 154).

Авраам був батьком єврейської нації. Він отримав обітницю, що через нього будуть благословенні всі народи. Це благословення прийшло через Месію, його прямого Нащадка.

Авраам також був батьком тих, хто відповідає Богові вірою (Євр. 11:8, 17-19). Його готовність принести в жертву свого сина Ісака (Бут. 22), сина обітници, була не лише доказом віри, але й «вікном» у План спасіння.

Коли Ісус сказав: «Авраам, ваш батько, радий був би побачити Мій день» (Івана 8:56), лідери вигукнули: «Ти не маєш ще й п'ятдесяти років, а вже бачив Авраама?» (вірш 57).

Відповідь Ісуса була вражаючою. «Знову й знову запевняю вас: Перш ніж був Авраам, – Я є!» (вірш 58).

Ісус використовує мову, яка перегукується з тим, що Бог сказав Мойсеєві біля охопленого полум'ям куща. Це було твердження про те, що Ісус є Бог, Самосущий, Ягве. Безперечно, лідери зрозуміли значення Його слів, бо «схопили каміння, щоб кидати в Нього» (вірш 59).

Прочитайте Римл. 4:1–5, 11. Як Павло використовує цю історію про Авраама, щоб відкрити велику істину про спасіння тільки вірою, незалежно від діл Закону? Як ці вірші допомагають нам зрозуміти, чому Авраама названо батьком усіх віруючих?

Понеділок, 11 листопада

СВІДЧЕННЯ МАРІЇ

За шість днів до Пасхи Ісус прийшов відвідати Марту, Марію та їхнього брата Лазаря, якого Він воскресив. Симон, зцілений Ісусом від прокази, влаштував гостину на знак вдячності Йому. Марта прислуговувала, а Лазар сидів при столі з гостями (Івана 12:1–8).

Прочитайте Івана 12:1–3. Яке значення мали дії Марії? Як це свідчило про те, Хто насправді є Ісус?

Це миро було дуже коштовним, його вартість приблизно дорівнювала річній платні звичайного робітника. Марія принесла цей дар як вияв подяки Спасителеві за прощення її гріхів та воскресіння брата. Вона мала намір зробити це колись для поховання Ісуса. Однак потім почула, що незабаром Він буде помазаний на Царя, і вона прагнула першою вшанувати свого Господа.

Марія не хотіла, щоб її жест помітили, але Іван зазначає, що «дім наповнився запахом мира» (вірш 3). Юда негайно відреагував докором, заявивши, що миро слід було продати, а отримані кошти віддати бідним. Ісус відразу заспокоїв Марію, сказавши Юді: «Облиш її... бідних ви завжди зі собою маєте, Мене ж – не завжди маєте» (вірші 7, 8).

У Євангелії Івана неодноразово повторюється така думка: Ісус знає, що є в людях (2:24, 25; 6:70, 71; 13:11; 16:19). На бенкеті в Симона Ісус знову довів це, виявивши, які думки й мотиви коренилися в серці Юди. Іван наголошує, що Юда був корисливим злодієм (вірш 6).

«Пахучий дар, яким Марія планувала намастити мертве тіло Спасителя, вона вилила на Нього – живого. Під час поховання приемні пахощі могли б лише наповнити гробницю, а тепер тішили Його серце запевненням у її вірі й любові... І коли Христос зійшов у темряву Свого великого випробування, Він поніс із Собою спомин про цей учинок як запоруку тієї любові, яку виявлятимуть до Господа Його викуплені протягом вічності» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 559–560).

Ісус знав, що було в серці Марії та в серці Юди. Він також знає, що є в нашому серці. Що ця істина відкриває про нашу потребу в Христі як нашій праведності, котра змінює нас і покриває нас?

Вівторок, 12 листопада

МИМОВІЛЬНЕ СВІДЧЕННЯ ПИЛАТА

Іван нерідко описує спроби релігійних лідерів схопити Ісуса, віддати Його на суд і засудити до смерті. Апостол неодноразово наводить слова Христа про те, що Його час, або година (тобто час Його розп'яття) ще не настав (2:4; 7:6, 8, 30; 12:7, 23, 27).

Однак ця година настала. Ісуса заарештували в Гетсиманському саду, привели до Анни, потім до первосвященника Каяфи і двічі до Пилата.

Ми вже бачили, що Іван викликав багатьох свідків з усіх верств суспільства, аби засвідчити, що Ісус – Месія. Тепер Іван викликає Пилата, намісника, який судив Христа. Це важливе свідчення, оскільки Пилат – римлянин, правитель і суддя; більшість інших свідків були юдеями і простими людьми.

Який вирок Пилат виголосив Христові? Івана 18:38; 19:4–22.

Ісуса привели до Пилата рано вранці в п'ятницю (18:28). План правителя полягав у тому, щоб швидко відправити цього В'язня назустріч Його долі. Однак поведінка Ісуса привернула увагу Пилата. Намісник уважно розпитав Ісуса і почув з Його вуст: «Я для того народився і для того прийшов у світ, щоби свідчити про істину. Кожний, хто від істини, слухає Мій голос» (18:37).

Хоч правитель урешті-решт засудив Ісуса до смерті, проте тричі проголосив Його невинним (18:38; 19:4, 6). А над хрестом наказав написати слова: «Ісус Назарянин, Цар юдеїв!» (19:19), завершуючи своє свідчення про те, Хто є Ісус. Проте, усупереч своєму свідченню про невинність Христа, він засудив-таки Ісуса на смерть.

Перед Пилатом стояла сама Істина, і все ж, дозволивши юрбі залякати себе, намісник засудив Ісуса до смерті! Який трагічний приклад порушення принципів справедливості й відкинення переконань сумління!

Чого ми можемо навчитися з прикладу Пилата щодо безпеки дозволити поширеним настроям, навіть тиску, завадити нам робити те, що ми вважаємо правильним?

Середа, 13 листопада

СВІДЧЕННЯ ХОМИ

Прочитайте Івана 20:19–31. Чого ми можемо навчитися з історії Хоми щодо віри й сумніву? Якої помилки припустився Хома? _____

Христос з'явився учням після Свого воскресіння, коли вони через страх перед юдеями зачинилися у верхній світлиці. Хоми не було з ними. Пізніше він почув від інших учнів повідомлення про воскресіння Ісуса, але не повірив. Це не відповідало його картині Царства. До того ж його самолюбство страждало від думки, що Вчитель з'явився всім учням, крім нього. Упродовж цього часу він неодноразово повторював:

«Поки не побачу на Його руках ран від цвяхів і не вкладу мого пальця в рани від цвяхів, не вкладу своєї руки в Його бік, – не повірю!» (вірш 25).

Хома виголосив умови своєї віри. У своєму Євангелії апостол Іван неодноразово описує такий підхід до віри в Ісуса. Никодим висловив Ісусові свій сумнів: «Як може людина, будучи старою, народитися?» (3:4). Самарянка біля криниці запитала: «Пане, Ти не маєш відра, а криниця глибока, звідки маєш живу воду?» (4:11). Натовп, який був нагодований хлібами й рибами, запитав: «Яку ознаку Ти зробиш?» (6:30).

Саме такій позиції – «побачу, а потім повірю» – проти стоїть Євангеліє від Івана. Зустрівшись наступного разу з учнями, серед яких уже був і Хома, Ісус запросив його підійти, побачити Його воскресле тіло й доторкнутися до Його ран. Але потім Він виголосив: «Блаженні ті, які не бачили, а повірили!» (20:29).

«Бог ніколи не вимагає від нас віри, якщо для цього немає достатньої підстави. Його існування, Його характер, а також істинність Його Слова ґрунтуються на доказах, котрі промовляють до людського розуму; і таких доказів багато. Проте Господь не виключив можливість сумнівів. Адже віра має ґрунтуватися на доказах, а не на якихось надприродних проявах» (Е. Уайт. Дорога до Христа. С. 105).

Через Слово Боже, через творіння й особистий досвід ми отримали неймовірну кількість доказів для нашої віри в Ісуса.

Якби хтось запитав вас: «Чому ви вірите в Ісуса?», що б ви відповіли?

Четвер, 14 листопада

НАШЕ СВІДЧЕННЯ ПРО ІСУСА

Знов і знов, коли Іван представляє свідків Ісуса, його ідея полягає в тому, щоб підвести нас до доленосного висновку: «Багато інших чудес зробив Ісус перед Своїми учнями, які не записані в цій книзі. А це було написане, щоб ви повірили, що Ісус є Христос, Син Божий, і щоб вірячи, життя мали ви в Його Ім'я» (Івана 20:30, 31).

Уявіть, що ми особисто побували в Палестині за днів земного життя Ісуса і побачили, як Він звершував Свої чудеса. Ми б точно повірили, чи не так? Ми б хотіли так думати; однак певною мірою ми маємо навіть більше причин повірити в Ісуса, ніж ті, хто бачив ці чудеса.

Чому?

Які докази, котрі ми маємо сьогодні й котрих не мали сучасники Ісуса, допомагають нам повірити? Див., наприклад, Матв. 24:2; 24:14; 24:6–8.

Це тому, що ми маємо не лише потужні розповіді в Євангелії від Івана, а й отримали велику перевагу бачити здійснення численних провіщень Ісуса та інших біблійних пророків. Наприклад, зруйнування храму (Матв. 24:2), поширення Євангелія по всьому світу (вірш 14), зростання беззаконня у світі (вірші 6–8), велике відступництво (2 Сол. 2:3). Упродовж усього життя й служіння Ісуса Його послідовники залишалися невеликою переслідуваною групою чоловіків та жінок, котрі, за всіма людськими стандартами, мали давно зникнути з історії. Як вони могли пізнати, що все це станеться? А вони вірили. Фактично вже сама наша віра – це виконання пророцтва Ісуса про те, що Євангеліє поширяться по всьому світу.

І сьогодні, через понад дві тисячі років, ми як послідовники Ісуса також маємо привілей свідчити про Нього та Його діяння в нашому житті. Ми можемо пізнати Ісуса Месію не завдяки судженням Натанаїла, Никодима, самарянки чи вченню фарисеїв. Саме через дослідження Писань під впливом переконливої сили Святого Духа ми приймаємо Ісуса як Спасителя світу.

І тоді кожен з нас, по-своєму та завдяки власним стосункам з Богом, матиме що розповісти ближнім. Можливо, наша історія не така драматична, як побачене воскресіння мертвого або зцілення сліпонародженого, але це не має значення. Важливо те, що ми особисто знаємо Ісуса та по-своєму свідчимо про Нього, як це робили свідки в Євангелії від Івана.

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Патріархи і пророки» розділ «Випробування віри» (с. 145–155); у книзі «Бажання віків» розділ «На суді Пилата» (с. 723–740).

Хома «кинувся до ніг Ісуса зі словами: “Господь мій і Бог мій!” (Івана 20:28).

Ісус прийняв його визнання, але м'яко докорив за невіру: “Тому що ти побачив Мене, ти повірив? Блаженні ті, що не бачили й повірили!” (Івана 20:29). Віра Хоми була би більш до вподоби Христові, якби він повірив свідченню своїх братів. Якби світ нині наслідував приклад Хоми, то ніхто не повірив би в спасіння, бо всі, хто приймає Христа, має робити це на підставі свідчення інших.

Багато людей, котрі піддаються сумнівам, виправдовуються, кажучи: Якби ми мали ті докази, які почув Хома від своїх друзів, то повірили б. Вони не усвідомлюють, що мають не лише ті докази, а й значно більші. Люди, котрі, подібно до Хоми, чекають, поки зникнуть усі причини для сумнівів, ніколи не дочекаються цього. Навпаки, вони поступово утверджуються в невір'ї. Хто привчає себе дивитися на темний бік життя, нарікати й скаржитися, ті не знають, що чинять. Вони сіють насіння сумніву й пожнуть урожай його плодів. Коли віра й довір'я будуть найбільш необхідні, вони виявляться нездатними надіятися й вірити» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 807, 808).

Запитання для обговорення:

1. У чому полягає суттєва різниця у проявах віри Авраама та Хоми? Що ми можемо дізнатися з їхніх історій?
2. У класі нехай охочі засвідчать про Ісуса так, як ми побачили це в Євангелії від Івана. Хоч розповіді людей відрізняються, як усі вони свідчать про свого Господа?
3. Пилат поставив філософське запитання: «А що таке істина?» У світлі всього, що ми вивчали в Євангелії від Івана, дайте власну відповідь на це запитання.
4. Згадайте пророцтва в Дан. 2 і 7. Сучасники Ісуса також досліджували ці два розділи. Однак яку велику перевагу ми маємо сьогодні, якої не мали сучасники Христа? Чому ми маємо більше підстав для віри в Ісуса Месію?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД**Основні тексти:****Івана 18:38; 19:4–22; 20:19–31**

Ісус із переконливістю й упевненістю говорив про Свою ідентичність. Часто Він натякав на Свою ідентичність як на виконання обітниць про Месію й інші засвідчили Його месіанство. Чому їхнє свідчення на користь ідентичності Ісуса було таким важливим для Нього? Він прагнув спасти якомога більше людей для Свого вічного Царства, і знав, що повірити в Нього було єдиним шляхом спасіння від гріха та від грішного світу.

Ісус також закликав багатьох очевидців висловити власні щирі переконання щодо свого реального досвіду з Ним. Свідчення Марії про жертву Ісуса було потужним і значущим. Її серце було повністю відкрите для Його очей, як і серця всіх нас, бо Ісус знає глибини кожного серця. Він знав свавільне й підступне серце Юди. Також читав серце Понтія Пилата, язичницького римського намісника, котрий у певному розумінні був більш правдивим, ніж багато юдеїв, обвинувачів Ісуса. Спаситель також отримав свідчення скептика, котрому довелося особисто побачити докази воскресіння Його Господа й доторкнутися до них. Ісус був терпеливим до Хоми і показав йому явний доказ – Своє поранене тіло. Цього тижня ми також вислухаємо найпотужнішого Свідка месіанства Спасителя – Його Самого; Він засвідчить про власну месіанську місію Своїми словами вічного життя й могутніми ділами.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР**Повертаючись до Авраама**

У тексті Івана 8:56 зазначено, що Авраамові було показано одкровення про майбутнього Месію. Дане Божественне відкрит-

тя славетної надії мало слугувати підтвердженням Божого вселенського Плану спасіння. Побачивши це величне об'явлення, якого Авраам «прагнув із радістю», він «тішився» (переклад І. Огієнка). Проте юдейські лідери не потребували видіння, аби побачити день Христа, бо на власні очі бачили Його та Його могутні діла. Однак вони не раділи, як їхній прабатько Авраам, натомість сповнилися люттю і прагнули вбити Месію.

Ба більше, Авраамові було показано практичне застосування цього видіння, яке розкривало План викуплення людства. Авраам став прообразом Бога Отця, а Ісаак – прообразом Ісуса, Божого єдиного Сина. Дрова для жертвоприношення Ісаак ніс на спині до вівтаря, як і Христос ніс дерев'яний хрест до вівтаря Голгофи. І Ісаак, і Христос без жодних заперечень були готові стати жертвою. Важко повірити, що такий сильний молодий чоловік, як Ісаак, у розквіті молодості, міг бути таким смиренним та слухняним – навіть до смерті. Неймовірні муки Авраама, котрий мав принести в жертву свого єдиного сина, сина обітниць, символізували муки Отця, Котрий віддав Свого Єдинородного Сина Ісуса на смерть заради спасіння людства.

Головна відмінність між Ісусом та Ісааком полягала в тому, що останній мав замісника. Проте для Ісуса нічого не було передбачено. Жертва Христа мала стати замісною Жертвою для всіх нас. Проливаючи власну кров, Ісус віддав за наше викуплення Своє життя і Свою праведність, якими ніхто інший не володів.

Свідчення Марії

Звернувши увагу на бенкет у домі Симона-фарисея, ми зауважуємо, що Ісус – почесний Гість разом з Лазарем, котрого Він нещодавно воскресив із мертвих. Марія ж, навпаки, не була запрошена. Симон і Марія – це наочний приклад контрастів. Ісус очистив Симона від прокази, але він ще не дозволив Ісусові зцілити його від прокази гріховних рішень. А Марія, навпаки, повністю підкорилася Ісусові й дозволила Йому очистити її від прокази її гріховного минулого. Згідно з юдейським звичаєм, Симон почувався зобов'язаним ушанувати Ісуса й віддячити за своє зцілення, тому запросив Його з по-

чуття обов'язку. Але Марія цілковито посвятила себе Ісусові і була віддана Йому, поширюючи пахощі безкорисливої любові по всьому дому. На бенкеті вона помазала тіло Христа, Агнца Божого, Котрий незабаром буде заколений і стане замісною Жертвою для грішного людства.

Ісус висловився на захист Марії, коли вона стала центром загальної уваги. Юда влаштував словесний напад на неї за помазання Ісуса, і цей напад підтримали учні. Ісус надзвичайно високо оцінив акт відданості Марії, бо вона зробила для Нього все, що могла. Отже, коли ми виконуємо свою роль зі щирої любові, Ісус приймає наші зусилля як найкраще приношення, бо Він бачить щирість серця. Якщо ми робимо все можливе для Ісуса, Він вважає це достатнім. Якщо цього достатньо для Ісуса, це має бути достатнім і для нас.

Мимовільне свідчення Пилата (Івана 18:38; 19:4–22)

Дивовижно й парадоксально, що язичницький намісник, у певному сенсі, став на бік Ісуса, проголосивши Його безневинність, тоді як Його власний народ відкинув свого Месію, вимагаючи Його смерті. Живучи та правлячи в дуже зіпсованому світі, Пилат бажав знати істину, але сумнівався, чи вона існує. Такі сумніви щодо існування істини дуже поширені, особливо сьогодні. Істину хибно вважають оманною, хитрощами влади, а світло називають темрявою, яка використовується для підкорення необізнаних. Обман стає дедалі більш прийнятним у суспільстві. А ми, як і Пилат, прагнемо до пізнання істини.

Тому слова Ісуса, сказані Хомі, такі актуальні й необхідні в наш час: «Я є дорога, і правда, і життя!» (Івана 14:6). У ці останні дні нам потрібно йти з Ісусом, Який є Дорога. Коли ми йдемо з Ним, Він навчає нас істини, – словом і ділом, – яка веде до вічного життя. Легко занепасти духом і навіть розчаруватися, коли ми стикаємося з бідною; отже, ми маємо прийняти Ісуса, Котрий завжди є правда і в Котрому немає жодного сліду темряви, яка оповила землю. Христос незмінний, бо Він Той самий учора, сьогодні й навіки (див. Євр. 13:8).

Пилат був переконаний, що Ісус невинний і надзвичайний у всіх відношеннях. Римський правитель ніколи не бачив людини, подібної до Нього. Дружина Пилата підтвердила це переконання, поділившись із ним істиною про Ісуса та попередивши, щоб він не засуджував Його. Фактично Пилат особисто визнав Ісуса невинним – причому не один раз, а тричі.

Проте, як і багато інших, правитель піддався тиску з боку натовпу. У хвилину слабкості він піддався ваганням, у такий спосіб переступивши через власне сумління. Пилат намагався догодити і Риму, і натовпу, однак зрештою не догодив ані тому, ані іншим. Позбавлений усіх почестей, засланий до Галлії, Франція, можливо краще “що у Франції”?, Пилат упав у важку депресію й закінчив життя самогубством.

Свідчення Хоми (Івана 20:19–31)

Історія Хоми містить важливий урок віри й довір'я. Як і Пилат, Хома боровся із сумнівами, хоч отримав численні докази. Однак Ісус був готовий угамувати його страхи й побоювання. Спаситель лагідно повівся із Хомою, запросивши його доторкнутися до Його ран. Ісус також бажає, аби ми прийшли, побачили й особисто переконалися, що це Господь. Він готовий надати все необхідне, щоб допомогти нам повірити. Він зустрічає нас там, де ми перебуваємо – у нашому розпачі, зневірі, сумнівах.

У своїх писаннях апостол Іван часто торкається теми сумнівів. Пишучи своє Євангеліє, він протистояв збентеженим членам Церкви, котрі переживали випробовування гностичними ересями щодо реальності втілення Христа. За днів Івана, як і в наш час, чимало людей вирішило не вірити, оскільки вони не отримали всіх бажаних доказів, будь то наукових чи філософських.

Сьогодні багато людей зосереджується на найменшому сумніві, який викликає заперечення месіанства Христа, водночас ігноруючи безліч доказів реальності й місії Христа. Ці скептики наполягають на тому, щоб уся чаша доказів була наповнена щертю, перш ніж вони вирішать повірити. Однак у цьому грішному світі завжди буде місце для сумнівів. Водночас

нас оточують докази: дивовижне Боже творіння, саме життя, Божественне провидіння, наше сумління та міра віри, з якою ми народилися. Маючи такі докази, віра побачить.

Саме про такий досвід молився Єлисей, коли благав Господа допомогти його маловірному слугі побачити Божий захист: «Господи, відкрий, будь ласка, його очі, аби він побачив!» (2 Цар. 6:17). Біблія розповідає нам, що сталося у відповідь на молитву Єлисея: «І Господь відкрив очі слуги. Він побачив, що все узгір'я навколо Єлисея повне кінноти, й вогненних колісниць». Отже, ми можемо зробити висновок: справжнє бачення – це віра в більшу реальність, яка виходить за межі наших безпосередніх обставин.

Свідчення Ісуса

Ісус – найбільший Свідок Своєї Божественності та Божественної місії. Неодноразово й невтомно Він намагався відкрити духовні очі й серця людей. Спаситель дуже бажав, щоб ті, хто сумнівався, розглянули очевидні докази про Нього. Він палко прагнув, щоб вони повірили і були спасенні, але нерідко Його зусилля були безуспішними. Як часто ми бажємо побачити й почути Ісуса особисто! А якби ми жили під час земного служіння Христа і бачили всі докази, які Він представив, чи повірили б ми?

Зараз ми маємо перевагу – це багато виконаних пророцтв, які можемо вивчати, щоб дізнатися про могутні діла й життєдайні слова Христа. У Його словах закладене життя, оскільки вони відповідають Його Особистості. Як писав Петро, Ісус володіє словами вічного життя; Сам Ісус засвідчив, що Його слова дають життя.

Подумаємо про незліченну кількість людей, життя котрих змінилося завдяки зустрічі зі Спасителем. Перетворювальна сила Христа, яка здатна повернути зачерствіле безнадійне людське серце, повною мірою відкрита для нас. Ми можемо пізнати її на власному досвіді, і це сповнить нас зачудуванням. Подумайте, як Христос через Святого Духа поселяється в нашому серці, даруючи нам славу надію. Іноді ми схильні

вірити в те, у що не повинні вірити. Люди не завжди мають на увазі те, що кажуть, або кажуть те, що мають на увазі. Натомість Джерело істини, Ісус, завжди говорить те, що має на увазі, і має на увазі те, що говорить. Ми можемо повністю довіряти тому, що Він сказав і що має на увазі.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Фарисеї мали перевагу бути свідками того, що Ісус сказав і зробив, але вони не бажали повірити в Того, Хто був неоціненним Божим Даром з Неба. Хома сумнівався, як і деякі фарисеї, проте зрештою повірив. Порівняйте різне ставлення Хоми та фарисеїв до Ісуса. У чому полягала суттєва різниця?
2. Христос молився не лише за Своїх учнів (див. Івана 17:9), а й за всі майбутні покоління, які повірять свідченню учнів: «Та благаю не лише за них, а й за тих, хто повірить у Мене через їхнє слово» (вірш 20). Хіба це твердження не означає, що ми стали віруючими в Христа завдяки Його молитвам за нас та за інших? Що ця реальність відкриває вам про Його дивовижну любов, турботу та Божественну силу?
3. Подумайте про нерішучість та роздвоєну лояльність Пилата. Які фатальні наслідки мала така хибна позиція? Як намагання догодити всім у спробі пристосуватися до їхніх різноманітних поглядів призводить до краху?
4. Взаємодіючи з навколишніми людьми в різних сферах, ми впливаємо на них. Тобто наше життя поширює навколо нас пахощі. Однак ми не можемо поширювати солодкі пахощі Ісуса, якщо Він не наділить нас цими пахощами. Подумайте: яка атмосфера оточує нас? Вона притягує інших до Христа чи відштовхує від Нього?

Виконуючи Старозавітні пророцтва

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 5:17, 20, 36–40, 46, 47; 13:18; 17:12; Єрем. 2:13; Зах. 9:9; Івана 8:12–30.

Пам'ятний вірш:

«Я ж маю свідчення більше, ніж свідчення Івана, адже діла, які Мені доручив Отець, щоб Я їх довершив, – ті діла, які Я роблю, свідчать про Мене, що Отець Мене послав» (Івана 5:36).

Ми неодноразово зустрічаємо в Євангелії Івана всі ті слова й учинки Ісуса, які відкрили, що Месія, Христос, справді прийшов до Ізраїлю. Він прийшов, як один з них – юдей, народжений у Вифлеємі, як і провістили Писання.

Однак, за словами Івана, «у світі Він був, і світ через Нього постав, але світ Його не пізнав» (Івана 1:10).

Христос був у світі, світ через Нього постав, і все ж світ Його не пізнав? Це приголомшливе твердження. Як бачимо в Євангелії від Івана та в інших Євангеліях, багато людей не пізнало Христа, хоч мало би пізнати завдяки Його словам та діям. Тим більше, що на Нього вказували Писання Старого Завіту.

Цього тижня ми розглянемо більше способів, якими Іван відкрив Ісуса як Месію. Також розглянемо, чому деякі люди не приймати Його, незважаючи на всі вагомі аргументи, які підтверджували Його месіанство.

Чого ми можемо навчитися на їхніх помилках?

Неділя, 17 листопада

ОЗНАКИ, ДІЛА, ЧУДЕСА

На додаток до конкретних чудес, які Іван використовував, щоб указати на Ісуса як на Месію, він також пропонує ширший опис ознак, діл та чудес, які звершував Божий Син.

Самі по собі ознаки й чудеса не були доказом Його месіанства, адже багато пророків, іноді навіть фальшивих, також чинили чудеса. Іван записав ознаки не лише тому, що вони вказували на великого чудотворця. Ознаки, про які писав апостол, були унікальні – вони вказували на Ісуса як на Месію та свідчили, що Він справді прийшов від Самого Бога Отця.

Прочитайте Івана 5:17, 20, 36–38. Як ці вірші описують стосунки між Ісусом і Богом Отцем, особливо в контексті ознак?

Ісус використовував ознаки, щоб показати Свої тісні дієві взаємини з Отцем. Двоє були одне. Діла показали, що «Отець у Мені, а Я – в Отці» (10:38; див. також 14:10, 11).

Мета приходу Ісуса полягала в тому, щоб звершувати діла Того, Хто послав Його, аби ці діла могли бути явлені світові. Тобто Він прийшов виконати діла, довершити які Його послав Отець, і саме ці діла ясно свідчили, що Він був від Отця.

На жаль, навіть незважаючи на потужні ознаки та свідчення багатьох людей, люди все одно вирішили не вірити.

Релігійні лідери запитали Ісуса: «Доки будеш тримати нас у непевності? Якщо Ти Христос, скажи нам відкрито! Ісус відповів їм: Я вам сказав, а ви не вірите. Справи, які Я чиню в Ім'я Мого Отця, вони свідчать про Мене» (Івана 10:24, 25).

Якби Ісус відразу вийшов і сказав, що Він – Месія, релігійні лідери, вишукуючи щось проти Нього, накинулися б на

Нього. Знаючи це, Ісус натомість указав на звершені Ним діла. Якби Ісус сказав, що Він є Христос, керівники народу могли б легко заперечити це. Проте як вони могли заперечити ознаки, діла й чудеса? Це були потужні свідчення того, Хто Він є та звідки прийшов.

Як ми можемо уникнути такої закам'янілості сердець, які бачимо в цих релігійних лідерів? У який спосіб ми можемо боротися проти Божого впливу в нашому житті?

Понеділок, 18 листопада

АВТОРИТЕТНА РОЛЬ ПИСАННЯ

На додаток до конкретних ознак і свідчень, які Іван використовував, щоб вказати на Ісуса як на Месію, апостол також звертався до авторитету Старого Завіту та його пророцтв, які провістили служіння Христа. Старий Завіт займає центральне місце не лише в Євангелії від Івана, а й у всьому Новому Завіті. Обґрунтування щодо Ісуса: Хто Він, звідки прийшов, що звершував і звершуватиме, базується на Писанні, зокрема на Старому Завіті.

Прочитайте тексти Івана 5:39, 40, 46, 47. Як Ісус ставився до авторитету Писання? _____

В усіх Євангеліях Ісус неодноразово вказує на авторитет старозавітного Писання як ключового свідка для Нього. Наприклад, Ісус часто використовував події зі Старого Завіту як свідчення про Нього та Його діяльність. Нижче наведено один випадок, коли Він використав подію з Числ. 21:5–9. «Як Мойсей підняв змія в пустелі, так має бути піднятий Син Людський» (Івана 3:14). Тут Ісус не тільки посилається на цю історію, а й через неї вказує на Себе. Він фактично дає нам авторитетне тлумачення того, що саме ця історія покликана була передати.

Не тільки Ісус, але також інші новозавітні Божі служителі використовували Старий Завіт, аби свідчити про Ісуса. Наприклад, на початку Євангелія від Івана ми читаємо слова

Пилипа: «Ми знайшли Того, про Кого писали Мойсей у Законі й пророки» (Івана 1:45).

Прочитайте наступні тексти: Івана 13:18; 17:12; 19:24, 28, 36. Чого навчають ці тексти щодо авторитету Писання? Що це говорить нам про вирішальну роль Писання для нашої віри? _____

Які сили сьогодні непомітно або відкрито працюють, щоб підірвати нашу віру в авторитет Біблії? Обговоріть це питання у класі в суботу.

Вівторок, 19 листопада

СТАРОЗАВІТНІ ПРОРОЦТВА ПРО ІСУСА

Частина I

У дискусії з релігійними лідерами про Свою ідентичність Ісус підтвердив авторитет Писання. На перший погляд здається, що Йому не потрібно було цього робити, оскільки релігійні лідери вірили в Святе Письмо. Та незважаючи на це, навіть у розмові з ними Ісус наголошував на авторитеті Писання. Якими б закам'янілими не були їхні серця та як би сильно вони не намагалися боротися з переконанням, Господь через Слово Боже свідчив юдеям, Хто Він.

Водночас Іван записує багато прямих цитат зі Старого Завіту, а також алюзій, які вказують на Ісуса як на виконання старозавітних обітниць про Месію.

Як пов'язані наведені нижче тексти з Нового і Старого Заповітів? Тобто, як використані ці тексти в Новому Завіті для свідчення про Ісуса?

Івана 1:23; Ісаї 40:3 _____

Івана 2:16, 17; Псал. 69:9 _____

Івана 7:38; Єрем. 2:13 _____

Івана 19:36; Числ. 9:12 _____

Не тільки Іван, але й Петро, Павло, Матвій, Марк, Лука та всі інші автори Нового Завіту неодноразово підкреслюють під натхненням Святого Духа, що життя Ісуса з Назарета, Його смерть, воскресіння й вознесіння до престолу Божого – усе це виконання старозавітних пророцтв.

І хоч Ісус постійно вказував учням на Писання, яке провістило Його служіння, коли учні нарешті зрозуміли, що Слово Боже вказує на Нього? Лише після того, як Він помер, воскрес і з'явився їм: «Коли Він воскрес із мертвих, то згадали Його учні, що Він це говорив, – тож повірили і в Писання, і в сказані Ісусом слова» (Івана 2:22; див. також Івана 20:9).

Середа, 20 листопада

СТАРОЗАВІТНІ ПРОРОЦТВА ПРО ІСУСА:

Частина II

Ісус спонукував релігійних лідерів: «Дослідіть Писання! Адже ви думаете через них мати вічне життя, а вони свідчать про Мене» (Івана 5:39). Яке неймовірне твердження про Себе!

Деякі дослідники підрахували (хоч їхні оцінки різняться), що Ісус із Назарета виконав сотні пророцтв Старого Завіту. Якою б не була їхня кількість, шанси на те, що одна людина виконає навіть кілька з них (а тим більше всі), приголомшливо малі. Аби проілюструвати неймовірність такого шансу, доцільно навести наступне порівняння: уявіть, що ви заповнили територію штату Техас монетами шаром заввишки 60 см. Одну монету зафарбували в рожевий колір та змішали всі монети. А тепер попросіть людину із зав'язаними очима простягнути свою руку і з першого ж разу взяти рожеву монету. Яка ймовірність, що з однієї спроби ця людина натрапить на неї?

Безперечно, народження, життя, смерть, воскресіння Христа були точно передбачені Старим Завітом, і це приголомшливий доказ того, що Він – очікуваний Месія. Апостол Іван знову й знову вказує на ці старозавітні тексти, наголошуючи на тому, Хто такий Ісус та чому ми маємо вірити в Нього і прийняти запропоноване Ним спасіння.

Прочитайте наведені нижче вірші з Євангелія від Івана та старозавітні пророчі тексти. Як вони відкривають, що Ісус повністю виконав пророцтва про Месію?

Івана 12:13; Псал. 118:26 _____

Івана 12:14; 15; Зах. 9:9 _____

Івана 13:18; Псал. 41:9 _____

Івана 19:37; Зах. 12:10; 13:6 _____

Наскільки твердо ви переконані в тому, у що вірите? Якби хтось запитав вас, чому ви вірите в Ісуса як Месію, що б ви відповіли? Куди й чому звернулися б по допомогу, щоб захистити цю віру?

Четвер, 21 листопада

«ВИ – ЗДОЛУ»

У нашому дослідженні Євангелія від Івана ми побачили, як апостол доводить, що Ісус справді є обіцяний Месія, велика Надія, якої прагнув юдейський народ.

І все ж багато релігійних лідерів, духовних провідників народу, стали найбільшими Його ворогами.

Чому?

Прочитайте Івана 8:12–30. Як розвивається діалог між Ісусом та релігійними лідерами? Які тексти найкраще допомагають пояснити, чому більшість із них відкинула Його?

По-перше, Ісус наголосив, що книжники й фарисеї не знають ані Його, ані Отця (вірш 19). Вони мали б знати Отця й Сина, однак були надто самовпевнені, надто віддані власним традиціям та філософським ученням. Навіть коли просто перед ними Ісус звершував надприродні, неймовірні діла й виголошував богонатхненні слова – усі ці потужні одкровення Отця, – ці люди все одно відкидали Його.

По-друге, Спаситель пояснив їм: «Ви – здолу» (вірш 23). Іншими словами, якими б релігійними не видавалися ці юдейські керівники, вони не були духовними, благочестивими людьми, натомість лише мали «вигляд благочестя» (2 Тим. 3:5). Ось їх портрет: зовнішня побожність і внутрішнє невір'я.

У цьому не було нічого нового: «Цей народ наближається до Мене своїми устами і своїм язиком ушановує Мене, тоді як своїм серцем далекий від Мене. Їхня пошана щодо Мене – це завчений людський припис» (Ісаї 29:13). Саме цю думку повторив Ісус століттями пізніше, коли сказав: «Та даремно поклоняються Мені, навчаючи людських заповідей» (Марка 7:7). Христос сказав, що людські вчення й заповіді фарисеїв були «від цього світу», а Він – «не від цього світу» (Івана 8:23). Це була трагедія, адже юдеї обманювали самих себе, але ще гірше – вони звели й інших. Однак утішає те, що внаслідок відображеної в уривку бесіди «багато хто повірив у Нього» (вірш 30). Отже, усупереч неприязні керівників, багато людей переконалося, Хто є Ісус.

Які уроки ви почерпнули з бесіди Ісуса з релігійними лідерами? Як ми можемо бути «звисока», а не «здолу», та як відрізнити одне від другого?

П'ятниця, 22 листопада

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте у книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділ «Хай не тривожиться ваше серце» (с. 662–680).

«Подібно до золотого скарбу, Істина була довірена єврейському народові. Юдейська релігійна система, несучи на собі печать Неба, була запроваджена Самим Христом. У прообразах та символах приховувалися великі істини Викуплення. Однак, коли Христос прийшов, юдеї не впізнали Того, на Кого вказували всі ці символи. Вони мали у своїх руках Боже Слово, але традиції, що передавалися із покоління в покоління, і людське тлумачення Писання сховали від них істину, якою вона є в Ісусі. Духовний зміст Священних Писань був утрачений. Скарбниця усякого знання була відкрита для них, але вони не пізнали її.

Бог не приховує Своєї Істини від людей. Але власними діями вони роблять її незрозумілою для себе. Христос дав юдейському народові достатнє свідчення того, що Він – Месія, але Його вчення закликали до рішучих змін у їхньому житті. Вони бачили: якщо приймуть Христа, їм доведеться залишити свої виплекані традиції і правила, свої егоїстичні, безбожні вчинки. Прийняття незмінної, вічної Істини вимагало жертви. Тому вони не бажали вірити найбільш переконливим доказам, які тільки міг дати Бог, щоб утвердити віру в Христа. Вони запевняли, що вірять у Писання Старого Завіту, однак відмовилися прийняти дані в ньому свідчення про життя і характер Христа. Вони боялися переконатися в них і повернутися, бо тоді довелося б залишити свої упередження. Скарб Євангелія – Дорога, Правда і Життя – був серед них, але вони відкинули найбільший Дар, який могло дати їм Небо» (Е. Уайт. Наочні уроки Христа. С. 105).

Запитання для обговорення:

1. Як пророцтва, виконані в житті Ісуса, зміцнюють нашу віру?
2. Які основні перешкоди стояли на шляху віри релігійних лідерів в Ісуса? Як ці самі принципи виявляються й сьогодні?
3. Поміркуйте над своїм життям, проаналізуйте свої переконання. Які кроки, на вашу думку, можуть зміцнити вашу віру?
4. Поверніться до своєї відповіді на запитання наприкінці уроку за понеділок. Чому ми повинні відкидати все, що ставить під сумнів авторитет Слова Божого?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основний текст: Івана 8:23

Свідчень щодо Божественності Ісуса стає дедалі більше. У своєму Євангелії Іван наводить переконливі докази того, що Ісус справді є Той, Ким Він Себе проголошує, – Син Божий, посланий спасти грішне людство. У цьому Євангелії Ісус навчає людей, щоб спонукати їх поглянути на Його характер, Його Божественні повноваження, могутні слова й дивовижні діла.

Як утілений Син Божий, Ісус прийшов, аби спасти цей грішний світ. Він був одне з Отцем. Отже, Він говорив і робив усе згідно з волею Отця. Христос – найбільший Дар Отця для людства/людству, і без такого Дару світ був би приречений. Однак, на превеликий жаль і як не дивно, більшість людей у світі, який Він створив, не повірила в Нього. Так само, як і Його власний народ. Іван дуже чітко заявив про це. Яка трагедія, що істоти, створені за образом Бога, відкинули Його найбільший Дар! Ісус «у світі... був, і світ через Нього постав, але світ Його не пізнав. До своїх Він прийшов, та свої Його не прийняли» (Івана 1:10, 11).

Цього тижня ми дослідимо деякі біблійні пророцтва, які виразно свідкують про Ісуса як обіцяного Месію. Крім того, ми відкриємо для себе конкретні подробиці того, як власне виконалися ці пророцтва. Наприклад, ми розглянемо виконання пророцтва про те, як Ісус в'їжджатиме до Єрусалима верхи на ослі (Псал. 118:26; Зах. 9:9). Ми також згадаємо пророцтво про учня, який зрадить Його (Псал. 41:10). Крім того, ми дослідимо, чому деякі лідери вирішили відкинути Його, тоді як інші повірили в Нього. У процесі нашого дослідження ми проаналізуємо, що означає мати мислення «здолу» або мислення «звисока» (Івана 8:23).

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

Старозавітні пророцтва про Ісуса

Точне виконання багатьох месіанських пророцтв у житті й служінні Ісуса просто вражає. Ці старозавітні пророцтва були виконані з неймовірною точністю. Найзапекліший скептик й опонент стає беззахисним перед лавиною доказів. Хоч Ісус знав, наскільки запеклими були юдейські лідери, Він ніколи не відмовлявся від них. Натомість завжди намагався усіма можливими засобами переконати їхні вперті серця. Хоч багато хто не реагував на Нього, Спаситель продовжував звертатися до них, щоб принаймні вони могли знати: серед них був Той, Хто проголошував істину.

Легко ставитися критично до юдейських лідерів і дивуватися їхньому невір'ю в Писання, які свідчили про Месію. Проте як ми відреагували б, якби були в такому самому становищі; якби нашим головним пріоритетом було очікування юдейського (не Божественного) воїна-переможця на кшталт царя Давида, котрий міг би перемогти Рим та зламати його ярмо в Ізраїлі? Пам'ятайте: навіть учні Христа, найближчі до Нього, не поспішали вірити в Його духовне Царство. По-справжньому вони повірили тільки після Його воскресіння (див. Івана 2:22).

Проблема релігійних лідерів полягає в тому, що вони знали букву закону, але не знали його духу. Вони знали написане Слово, але, на жаль, не знали Живого Слова. Ісус засвідчив про цю фатальну помилку, коли сказав їм: «Дослідіть Писання! Адже ви думаєте через них мати вічне життя, а вони свідчать про Мене. Та ви не хочете прийти до Мене, щоб мати життя» (Івана 5:39, 40). Давні юдейські традиції навчали, що просте знання Писань гарантує вічне життя. Гіллель, відомий рабин I ст. до н. е., говорив: «Хто придбав собі слова Тори, той придбав собі життя в майбутньому світі» (Mishnah Aboth 2. 7, Soncino ed. of the Talmud. P. 17; цитується в Біблійному коментарі АСД. Т. 5. С. 955.) – на жаль, не змогла звирити цитату.

Отже, юдейські лідери настільки захоплювалися словами Писання, що знехтували його серцем – Ісусом. Відродження серця лідери замінили поверховою інтелектуальною згодою.

Саме по собі їхнє дослідження Писань було хорошою справою, але це виявиться марним, якщо не побачити в Писанні місію Христа і Його дар спасіння.

Апостол Павло перегукується зі словами Христа до лідерів, коли пише: «Буква вбиває, а Дух оживляє» (2 Кор. 3:6). Зосередження на позбавленій Духа букві веде до законництва й лицемірства, що, своєю чергою, призводить до порівняння себе з іншими замість того, щоб дивитися на Ісуса, Проводиря і Вершителя нашої віри.

Юдейські лідери стверджували, що вірять Мойсеєві, своєму найбільш шанованому пророкові, однак не повірили в Божественного «Пророка», про якого провіщав Мойсей. Цей вождь пообіцяв народові, що після його відходу «Господь, ваш Бог, поставить вам пророка з-посеред вас, – з ваших братів, як мене. Його будете слухатись» (П. Зак. 18:15). Ісус нагадав юдейським лідерам, що Мойсей, яким вони дуже захоплювалися, вірив у Нього та в Його майбутню місію. Але тепер, коли ця обітниця виконувалася на їхніх очах, вони відмовилися повірити. Ісус докорив їм: «Бо коли б ви вірили Мойсеєві, то вірили б і Мені, адже він написав про Мене» (Івана 5:46).

Виконані месіанські пророцтва, які часто стосуються людського ставлення до Месії, розкривають багато чого про Його характер. Розглянемо два таких приклади. Перше пророцтво міститься в тексті Псал. 41:10, який передрікає: «Навіть мій приятель, з яким я в мирі, якому довіряв, котрий їв мій хліб, підняв на мене п'яту!». Ісус застосував це пророцтво до Себе, як до Того, Кого зрадив друг: «Не про всіх вас кажу. Я знаю, кого вибрав, але щоби збулося Писання: Хто хліб споживає зі Мною, той підняв проти Мене свою п'яту» (Івана 13:18).

Донині в культурі Близького Сходу ділитися з кимось їжею – це особливий акт зближення, який привносить у відносини емоційну й духовну близькість. Отже, нещирість людини щодо іншої, з котрою було поділено їжу, – це ознака зради. Ісус провів три з половиною роки, не лише споживаючи хліб з Юдою, а й прощаючи та підбадьорюючи його. Протягом цього часу Він намагався захистити репутацію Юди. Господь не намагався публічно викрити Юду як злодія, хоч мав для цього

достатньо причин. Натомість Юда продав Ісуса за 30 срібняків – ціну звичайного раба. Потім, у ніч арешту Спасителя, Юда підійшов до Ісуса й поцілував Його. Незважаючи на цю підступну зраду, Ісус справді назвав Юду «другом»: «Друже, для чого ти прийшов?» (Матв. 26:50).

Друге пророцтво, виконання якого розкриває характер Христа, міститься в тексті Зах. 13:6. Цей вірш провіщає про рани на руках Ісуса, отримані під час розп'яття. Захарія також передрік, що Ісус отримає ці рани в домі Своїх друзів. Саме так Христос ставився до Свого зрадника, назвавши його другом, а також до Своїх жорстоких мучителів з-посеред юдейських лідерів, намагаючись спасти їх! Отже, чиста, невинно пролита кров Христа не вимагає помсти для тих, хто її пролив. Його поранені руки не стиснуті в гніві, а простягнуті вперед, щоб обійняти всіх у любові й примиренні.

Здолу (Івана 8:23)

У більшій частині 8-го розділу Іван згадує про Ісуса як про піднесеного вічносущого Сина Божого, посланого Його Небесним Отцем допомогти безнадійним мешканцям Землі. Усе, про що говорив Христос, було небесним. Він був небесним Світлом, яке сяяло в затьмареному гріхом світі. Отець засвідчив, що послав Свого Сина звисока, з Небес, бо Він справжній Свідок істини. Усі дари, якими Небо наділило нас в Ісусі, Він протиставив земним речам, коли сказав юдейським лідерам: «Ви – здолу, Я – звисока; ви від цього світу, Я не від цього світу» (Івана 8:23).

«Здолу» означає: лідери настільки налаштувалися на земне, що переорієнтуватися на небесне для них було просто неможливо. Вони настільки прив'язалися до своїх традицій, настільки зосередилися на власних вузьких егоцентричних філософіях, що обрали цей світ і смерть, відмовившись від Небес та вічного життя в Ісусі. Павло влучно описав таку категорію позірних послідовників як таких, що «мають вигляд благочестя, але сили його відреклися» (2 Тим. 3:5). Вони підміняють внутрішню чистоту виглядом благочестя.

Несподівано Іван повідомляє, що «багато хто повірив у Нього» (Івана 8:30). У цьому твердженні міститься великий урок для нас: коли все здається безнадійним і багато хто не вірить, світло переважає навіть у часи темряви. Ісус проповідував істину незалежно від того, сприймали її люди чи відкидали. Ми повинні робити те саме, незважаючи на невтішні обставини.

Релігійні лідери нехтували істиною, і це призвело до того, що вони навмисно заплющили очі й засліпили власні серця, щоб не побачити посланого з Небес Світла. Якби вони відкрили свій розум для Ісуса, то повірили б. Проте такий вибір загрожував би їхнім упередженим поняттям. Тож будемо завжди готові відкрити свої серця і розум для істини, адже, як сказав Ісус: «І пізнаєте істину, а істина вас вільними зробить!» (Івана 8:32).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Подумайте, як життя Христа було досконалим відображенням Його Отця. Ісус часто говорив про Свого Отця та близькі стосунки, які Вони мали Один з Одним. Якось Пилип попросив свого Вчителя явити учням Отця. Ісус відповів: «Стільки часу Я з вами, і ти не знаєш Мене, Пилипе? Хто Мене бачив, той і Отця бачив» (Івана 14:9). Як споглядання Отця в Ісусі впливає на наше повсякденне життя? Яке значення має таке розуміння?
2. Хіба не має викликати занепокоєння і навіть тривогу така ситуація: ми, подібно до релігійних лідерів, зіткнулися із простою біблійною істиною, а потім свідомо відвернулися від неї? Яку роль відіграє гордість в наших діях усупереч нашому сумлінню та в ігноруванні нами біблійної істини? Як Святий Дух може допомогти нам відкинути наші горді думки і краще сприймати слова Христа?
3. Усе, що узурпує пріоритет Ісуса в нашому житті, насправді стає ідолом. Якою б страшною не була ця думка, але якщо ми не будемо обережними, тоді навіть наша праця для Нього потенційно може зайняти Його місце в нашому

житті. Дослідження Біблії також може зайняти місце Ісуса. Поміркуйте над наведеною нижче цитатою та відреагуйте на неї: «Коли активність зростає і люди в певній галузі Божої справи досягають успіху, виникає небезпека покладатися на людські плани й методи... Як і учням, нам загрожує небезпека випустити з поля зору свою залежність від Бога й “спасатися” власною діяльністю» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 362).

4. Що означає мати менталітет «здолу»? Чи не переважає іноді в нашому житті такий спосіб мислення? Як він виявляється на практиці?
5. Багато хто повірив в Ісуса (Івана 8:30), незважаючи на невір'я інших. Як цей факт має заохочувати нас продовжувати молитися й боротися за людей, котрі, на нашу думку, не сприймають світло Божої істини?

Джерело життя

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 1:4; 10:10; 1:12, 13; 6:61–68; Числ. 13:23–33;
Матв. 4:1–4.

Пам'ятний вірш:

«Я є дорога, і правда, і життя! Ніхто не приходить до Отця, якщо не через Мене» (Івана 14:6).

У Євангелії від Івана зазначено: коли Ісуса запитали, Хто Він, Спаситель відповів терміном, який позначає Божество. «Я Є» – безпомилкове посилання на Самого Господа, Котрий з'явився Мойсеєві в полум'ї з-посеред куща. «Я є Той, Хто Є», – сказав Він до Мойсея (Вих. 3:14). І цей самий Бог, «Я Є», став «тілом» і перебував «між нами, і ми побачили славу Його, – славу як Єдинородного від Отця, повного благодаті й істини» (Івана 1:14).

Тема «Я Є» проходить через усе Євангеліє Івана. Пам'ятний вірш даного уроку відображає цю тему: «Я є дорога, і правда, і життя!» (Івана 14:6). «Я Є» – це Світло для світу, Хліб життя, Двері для овець, Пастир добрий, справжня Виноградна Лоза.

Цього тижня ми продовжимо вивчати Боже об'явлення, дане нам в Євангелії від Івана. Ми також докладніше дослідимо, чому,

незважаючи на потужні докази того, що Ісус – Месія, чимало людей відкинуло Його. Ми розглянемо це питання з двох причин: 1) щоб нам уникнути того самого гріха; 2) щоб зрозуміти, як можемо досягти тих, хто також ризикує впасти в цей гріх.

Неділя, 24 листопада

В НЬОМУ БУЛО ЖИТТЯ

У тексті Івана 1:1 апостол чітко зазначає, що Ісус є Бог, Божественний Син. «В Ньому було життя, – і життя було Світлом людей» (вірш 4). Під словом «життя» в цьому тексті слід розуміти життя Божественне, непохідне, вічне самостійне існування. Оскільки Ісус має життя в Собі, Він може віддати Своє життя і прийняти його знову (10:17); а також може дати життя, кому захоче (5:21; порівняйте з 14:19).

Термін «життя» (дзо́е) зустрічається в Євангелії від Івана 36 разів, що складає 25 відсотків з усіх випадків використання цього слова в Новому Завіті (усього 135 разів). В уривку Івана 1:4, 5 термін дзо́е, окрім посилання на Джерело життя на нашій планеті, також пов'язаний зі спасінням. У наступних розділах Євангелія від Івана слово «життя» (дзо́е) найчастіше означає вічне життя й обітницю спасіння (див. 3:15, 16, 36; 4:14, 36; 6:27, 40, 47, 54, 68; 10:27, 28). Отже, Той, Хто дав життя під час Сотворіння, є Той самий, Хто приносить спасіння й вічне життя загиньому світові.

Чому Ісус прийшов на Землю? Івана 1:29; 3:16; 6:40; 10:10; 12:27.

«Як Мойсей підняв змія в пустелі, так має бути піднятий Син Людський, щоб кожний, хто вірить у Нього, не загинув, але мав вічне життя» (Івана 3:14, 15).

Подібно до того, як ужалені зміями ізраїльтяни мали подивитися на мідного змія, щоб зцілитися, так і ми, уражені гріхом люди, повинні дивитися на Спасителя. Він узяв на Себе покарання, яке було нашим, щоб ми могли мати життя, яке було Його.

Христос також бажає, щоб ми мали життя і мали його над міру (10:10). Тому «тим, які прийняли Його, дав владу стати Божими дітьми, – тим, які вірять у Його Ім'я. Вони не народилися ні від крові, ні через тілесне бажання, ні через бажання чоловіка, але народилися від Бога» (1:12, 13).

Христос прийшов, щоб явити нам Отця. Бо «Бога ніхто ніколи не бачив, та Єдинородний Бог, Який у лоні Отця, – Він явив Його» (1:18). Споглядаючи характер Ісуса, ми можемо побачити характер Отця.

Що ми можемо дізнатися з життя Ісуса про характер Отця? Чому це об'явлення – дуже добра звістка?

Понеділок, 25 листопада

СЛОВА ВІЧНОГО ЖИТТЯ

Прочитайте Івана 6:61–68. Коли Ісус запитав учнів: «Може, і ви хочете відійти?», що відповів Петро? Що означали його слова? _____

Слова Петра про «вічне життя» торкаються теми, яка проходить через усе Євангеліє від Івана. Концентрація фразеологізмів про вічне життя міститься в Івана 6, у контексті нагодування п'яти тисяч (Івана 6:27, 40, 47, 54, 68). Ісус сказав, що Він є Хліб життя (вірш 35), наголосивши: Його життя, смерть і воскресіння – це джерело вічного спасіння.

Словосполучення «вічне життя» або його еквівалент зустрічається в Євангелії від Івана принаймні 17 разів. Цей вираз не стосується духовного існування, або вічного ілюзорного існування чи якогось іншого неземного поняття. Він стосується тієї життєдайної сили, яка приносить спасіння та наповнює сенсом наше нинішнє існування й нескінченне життя, коли повернеться наш Господь. Подібно до того, як Ісус став тілом, так і воскресіння, про яке Він говорить, відбувається в часі, просторі й фізичному тілі. Це воскресіння з мертвих, відновлення життя, яке ми колись мали в Едемі.

Як ми отримуємо вічне життя? Івана 3:15, 16; 5:24; 6:40, 47; 8:31; 12:46; 20:31. _____

Тільки вірою ми приймаємо факт, що Ісус Христос прийшов, аби жити й померти за нас. Ця віра приходить до нас як дар, але ми повинні зробити свідомий вибір підкоритися Ісусові, покаятися і претендувати на Його кров для прощення й очищення гріхів.

Коли Ісус запитав дванадцятьох, чи вони не збираються теж відійти, Петро вигукнув: «Господи, до кого ми підемо? Ти маєш слова вічного життя» (Івана 6:68). Цими словами він виразив суть спасіння та спосіб його здобуття. Спасіння не походить від філософії, історії, науки – усіх людських дисциплін. Воно походить від Ісуса, Котрий маючи в Собі вічне життя і пропонує його всім, хто, відгукуючись на заклик Святого Духа, приймає його.

Як обітниця вічного життя впливає на наше нинішнє тимчасове життя?

Вівторок, 26 листопада

ВІРА І НОВЕ НАРОДЖЕННЯ

Прочитайте Івана 1:12, 13. Як в уривку відображено процес становлення християнина? _____

Іван написав своє Євангеліє, щоб ми повірили в Ісуса та, віруючи, мали вічне життя в Його Ім'я (див. Івана 20:31). У текстах Івана 1:12, 13 цей процес поділяється на два етапи. По-перше, ми вірою приймаємо Христа. По-друге, Він дає нам повноваження і силу стати Божими дітьми, котрі описані у вірші 13 як народжені від Бога. Отже, тут ідеться по людський та Божественний аспекти становлення християнина. Ми повинні діяти з вірою, приймати Його, бути відкритими до світла, але саме Він відроджує серце.

Фактично сама віра – це Божий дар (Дії 3:16), який приходить від слухання Його Слова (Римл. 10:17). «Щоб мати справжню, незмінну віру в Христа, ми повинні пізнавати Його на підставі того, як Він зображений у Слові Божому» (Е. Уайт. Основи християнської освіти. С. 433). «Дух, що впливає на люд-

ський розум і просвітлює його, створює віру в Бога» (Коментар Е. Уайт. Біблійний Коментар АСД. Т. 7, с. 940).

Люди, котрі вірою приймають Сина Божого як Месію, отримують вічне життя. Іван також наголошує на прийнятті виголошеного Ісусом Слова та на довірі йому (5:24, 38, 47). А роль Святого Духа полягає в тому, аби переконувати (16:7, 8; порівняйте з Римл. 8:16).

Прочитайте Римл. 8:16. Який принцип спасіння в Ісусі викладений у тексті? _____

Біблійна віра ґрунтується на дії Святого Духа в наших серцях. «Віра... велике благословення, подібно до ока, яке бачить; вуха, яке чує» (Е. Уайт. У небесних оселях. С. 104). Гуманістичний підхід до віри полягає в тому, що ми повинні знайти основу, критерії для віри, а потім вірити. Натомість Слово Боже стверджує, що віра – це основа, дар від Бога (Ефес. 2:8; 1 Кор. 1:17–24; 2:1–6). Ми починаємо з основи – віри, а далі, знову ж таки вірою, зростаємо в розумінні й благодаті.

Якби хтось запитав вас, на чому ґрунтується ваша віра, що б ви відповіли?

Середа, 27 листопада

ВІДМОВА ВІД ДЖЕРЕЛА ЖИТТЯ

Євангеліє від Івана містить кілька найсумніших розповідей у всьому Писанні. «І Світло світить у темряві, й темрява Його не огорнула... У світі Він був, і світ через Нього постав, але світ Його не пізнав. До своїх Він прийшов, та свої Його не прийняли» (Івана 1:5, 10, 11). «Я Є» був відкинутий багатьма з Його народу.

Не дивно, що пізніше Павло застерігає: «Не відкидайте відваги своєї» (Євр. 10:35). Як ми неодноразово бачили, Христос був відкинутий, тому що люди не прийняли Його Слово.

«Сучасний гуманістичний спосіб мислення починається із сумніву. Люди ставлять під сумнів усе, аби визначити, що є істина. Те, що витримує вогонь перехресного допиту, вони

сприймають як непорушне знання, на яке можна покластися. Деякі застосовують той самий метод до Біблії, ставлячи все під сумнів з наукової, історичної, психологічної, філософської, археологічної чи геологічної точки зору, аби визначити, що є істина в Біблії. Сам цей метод починається із сумнівів у достовірності Писання та ґрунтується на них. Христос запитав: «Однак, як прийде Людський Син, то чи знайде Він віру на землі?» (Луки 18:8)» (Е. Edward Zinke and Roland Hegstad, *The Certainty of the Second Coming*, (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000) p. 96.

Прочитайте Числ. 13:23–33. У чому полягала різниця між двома доповідями про Ханаан, які принесли розвідники?

Гріх євреїв, коли вони таборували біля Кадеш-Барнеа, полягав у сумніві в Божому Слові. Господь звелів їм піти й захопити землю. Дванадцять розвідників були послані до Ханаану, щоб оглянути землю. Вони повернулися з двома доповідями. Доповідь більшості була негативною: у цій країні є велетні, укріплені міста, зброя, яку ми ніколи раніше не бачили, і добре навчені війська. Ми ж, навпаки, були рабами в Єгипті, і наш військовий досвід – мізерний. Десять розвідників проголосували проти, ґрунтуючись на переконливих, з людської точки зору, доказах. Двоє розвідників проголосували «за» на підставі своєї віри в неперевершену силу Господа та в Його обітницю.

Як нам уникнути подібних помилок? З іншого боку, як нам не припуститися зухвалості, коли ми робимо щось нерозумне, але водночас віримо, що виконуємо Божу волю, тому не можемо зазнати поразки?

Четвер, 28 листопада

ЗАСУДЖЕННЯ

«Хто вірить у Нього, не буде засуджений, а хто не вірить, той уже засуджений, бо не повірив в Ім'я Єдинородного Божого Сина... Адже кожний, хто чинить зло, ненавидить світло і не приходиться до світла, щоб його вчинки не були осуджені, тому

що вони погані. А хто чинить правду, той іде до світла» (Івана 3:18–21; порівняйте з 1:10).

Чому люди приходять на суд? Івана 3:18, 36; 5:24, 38; 8:24; 12:47. _____

Відкидання Ісуса Христа, Світла для світу, залишає нас відкритими для сумнівів та спокус диявола. Це повернення від світла до темряви.

Єва було дане світло щодо того, як ставитися до дерева посередині Едемського саду. Сатана спокушав її поставити це світло під сумнів. Вона перевіряла Боже повеління гіпотезою, що Бог любові не знищить створених Ним істот. Єва також покладалася на свої почуття й логіку: Ось змії з'їв цей плід і тепер має здатність говорити. Можливо, змії має рацію. Якщо я скуштую цей плід, то зможу стати подібною до Бога! Обманута, жінка відвернулася від світла. Її чоловік обрав той самий шлях.

Прочитайте Матв. 4:1–4. Які принципи використав Христос у пустелі спокушення, щоб подолати оману сатани?

Христос мав у Своему розпорядженні той самий гуманістичний інструмент мислення, яким користувалися Адам і Єва, допотопні люди та Ізраїль біля Кадеш-Барнеа. Він міг запитати, чому Бог любові залишив Свого Сина в пустелі на 40 днів і ночей без їжі й захисту. Він також міг вирішити довести Своє Синівство — Я перетворюю це каміння на хліб! Натомість Ісус відповів Словом Божим. Він діяв на рівні небесних речей, а не земних моделей мислення. Як легко Він міг логічно обґрунтувати Свій шлях до неправильного рішення, що часто робить так багато людей!

П'ятниця, 29 листопада

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділи «З нами Бог» (с. 19–26); «Суперечка» (с. 601–609).

«Принизившись, щоб узяти на Себе людську природу, Христос відкрив характер, протилежний характерові сатани. Та Він пішов шляхом приниження ще далі. “З вигляду був як людина; Він упокорив Себе, був слухняним аж до смерті, і до смерті хресної” (Филп. 2:7,8). Подібно до того, як первосвященник знімав свої пишні архієрейські шати та служив у білому лляному одязі звичайного священника, так і Христос прийняв образ раба та приніс жертву, будучи водночас і Священником, і Жертвою. “Він був ранений за наші гріхи, за наші провини Він мучений був, – кара на Ньому була за наш мир” (Ісаї 53:5).

Із Христом повелися так, як цього заслуговуємо ми, щоб з нами повелися так, як того заслуговує Він. Христос був засуджений за наші гріхи, до яких Він не був причетний, щоб ми могли бути виправдані Його праведністю, до якої ми не були причетні. Він прийняв нашу смерть, щоб ми могли прийняти Його життя. “Його ж ранами нас уздоровлено» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 25).

Запитання для обговорення:

1. Ісус віддав так багато, щоб спасти наш світ. Які, на вашу думку, є найкращі способи допомогти іншим зрозуміти цю дивовижну істину та прийти до Нього з вірою?
2. Які головні відмінності між прийняттям рішень на людському рівні та прийняттям рішень на підставі Божественного об'явлення?
3. Як логіка і розум узгоджуються з розумінням Божого Слова? Які логічні й раціональні аргументи ми маємо для того, аби прийти до віри? Як виконання пророцтва або дивовижна краса і складність створеного світу логічно й раціонально вказують нам на існування Бога та на План спасіння?
4. У класі обговоріть свою відповідь на запитання в кінці уроку за вівторок. На чому ґрунтується ваша віра? Якби хтось запитав вас, чому ви вірите в Ісуса і в твердження Євангелія, що б ви відповіли?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні вірші: Івана 3:18–21

Христос – єдине Джерело життя. Якщо ми бажаємо жити повноцінним життям, то маємо прикипіти серцем до Нього, а не до когось іншого. Навіть ангели, святі чи грішні, не можуть дати нам життя, бо їх життя походить від Бога. Вони не тільки не можуть дати життя, а й найбільший із грішних ангелів, сатана, є прямою протилежністю Подателя життя. Сатана – підступний торговець смертю, охоплений одержимістю – позбавити нас життя, яке дає Бог. Ісус викриває руйнівний план сатани, протиставляючи йому Свою місію спасіння, коли заявляє: «Злодій приходить тільки для того, щоб украсти, вбити і погубити. Я ж прийшов, щоб ви мали життя і щоб над міру мали» (Івана 10:10).

Диявол, архіошуканець, спокушає людство обрати гріх замість праведності в Христі; потім він бездушно вимагає свою платню, яка є не що інше, як вічна смерть. Павло підтверджує цей факт, коли пише в Римл. 6:23: «Адже заплата за гріх – смерть, а Божий дар благодаті – вічне життя в Ісусі Христі, нашому Господі». Усі добрі дари походять від Бога, отже, вічне життя разом із життям над міру походить від Нього. Незбагненною частиною таємниці беззаконня є те, що люди, яких Ісус створив і заради спасіння яких помер, обирають покарання вічною смертю та відкидають Божий дар життя. Як ми побачимо, дари вічного життя і спасіння домінують у Євангелії від Івана більше, ніж у будь-якій іншій книзі Писання.

Більше, ніж будь-який інший автор Євангелія, Іван вирізняється тим, що називає втіленого Сина Божого великим «Я Є». Цей титул, як ми дізналися під час вивчення попереднього

уроку, є біблійним посиланням на Бога. У Євангелії від Івана Ісус проголошує, наприклад: «Я є дорога, і правда, і життя!» (Івана 14:6). Коли ми йдемо Дорогою, Котрою є Ісус, Він навчає нас Своєї правди, яка веде до вічного життя. Ісус – наша єдина Дорога до вічного Бога. Отець ніколи не вижене того, хто щиро приходить до Нього в покаянні.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

Як ми щойно зазначили, Бог – єдиний, Хто володіє життям. Отже, Він єдиний, Хто може його дати. Жоден ангел чи створена істота не може цього зробити – лише Творець – Джерело життя. Це поняття перегукується із текстом П. Зак. 30:19, 20, у якому Бог через Мойсея повчає Свій народ: «...щоб жити тобі... у любові до Господа, свого Бога, слухаючись Його голосу й прихилиючись до Нього, адже у цьому твоє життя і довгота твоїх днів...». Тут Бог у найрішучіший спосіб заохочує нас прихилитися до Нього на все життя, бо поза цими Боже-ственно-людськими стосунками існують лише страждання і смерть. Ця ідея допомагає нам зрозуміти інший вимір тексту Івана 10:10, який ми щойно процитували вище, але в цьому контексті варто процитувати його ще раз: «Злодій приходить тільки для того, щоб украсти, вбити і погубити. Я ж прийшов, щоб ви мали життя і щоб над міру мали». Тут ми бачимо, що єдиною альтернативою життю від Христа, життю вічному та життю над міру, є страждання і смерть від сатани.

Проте дехто помилково стверджує, що фактично Христу не було потреби приходити в наш світ. Але хто ще міг би взяти на себе наші гріхи й одягнути нас у шати Божої праведності? Хто ще міг подарувати нам життя замість нашої смерті? Ніхто, окрім Всеправедного і Життєдайного Христа. Він відважно боровся з нашими двома найлютішими ворогами – гріхом та смертю – і переміг обох. Його перемога стає нашою, коли ми щиро віримо в Нього. Отже, ми можемо довіряти обітниці Ісуса: «Воля Мого Отця є та, щоб кожний, хто бачить Сина й вірить у Нього, мав вічне життя, – і Я воскресну його останнього дня» (Івана 6:40).

Слова вічного життя

У славетному чуді нагодування п'яти тисяч Ісус вказав усім людям, котрі споживали цей хліб, на Себе – правдивий Хліб життя (Івана 6:35). Він бажав, щоб вони вийшли за межі свого голоду за фізичним хлібом, який давав їм тимчасову поживу, до своєї потреби духовно жити Ним для вічного життя. Христос мав владу нагодувати безліч голодних людей, але Його Божественна місія полягала в тому, щоб запропонувати вічне життя і громадянство в Божому славетному Царстві тим, хто повірив у Нього. Наша найбільша мета – шукати насамперед Його Царства, а все інше, що нам потрібно, додається (див. Матв. 6:33). Бо якщо ми володіємо всім, але не маємо Ісуса, то загинемо. І навпаки, якщо живимось життєдайними словами Христа, то, хоч і не маємо всього, чого прагнемо в цьому житті, ми справжні переможці.

Псалмист запевняє нас: «Господь – мій Пастир. Я не матиму недостатку» (Псал. 23:1). Іншими словами, коли Господь – пріоритет для нас, Він забезпечує наші потреби. Спаситель добре знає, що нам справді потрібно в житті, і Він радий забезпечити нас земним добром. Однак Його головний пріоритет – щоб ми мали з Ним спасенні стосунки.

Еллен Уайт наголошує на необхідності жити Хлібом життя: «Їсти тіло й пити кров Христа – це означає прийняти Його як особистого Спасителя... Чим їжа є для тіла, тим Христос має бути для душі. Їжа не принесе користі, якщо ми її не споживаємо, якщо вона не стає частиною нашої істоти. Так само й Христос не принесе нам користі, якщо ми не знаємо Його як особистого Спасителя... Ми повинні жити Ним, приймати Його в серце, так щоб Його життя стало нашим життям. Його любов, Його благодать мають бути засвоєні нами» (Бажання віків. С. 389-390).

Ба більше, у словах Христа закладене Його життя. Слова Ісуса представляють Його особистість і характер. Приймаючи сьогодні слова Спасителя й засвоюючи їх у своєму серці, ми приймаємо Його Самого. Це правда, що ми не можемо щодня бачити Ісуса в тілі, як бачили учні, але ми бачимо Його через Його слова, заповідані нам у Писанні. Відповідь Петра

на запитання Христа означає, що не лише Сам Спаситель має вічне життя, але і Його слова теж містять життя (див. Івана 6:68). Натхненний Святим Духом, Петро прагнув передати Божественну істину про те, що жодна людина, жодне місце, жодна вістка не здатні вказати нам на вічне життя, за винятком самого Джерела життя.

Віра і нове народження

Віра – це не продукт, який можуть накопичувати кілька вибраних осіб, виключаючи інших. Натомість віра – це універсальний дар від Бога кожному, народженому у світі. Існування людини починається з віри, закладеної в наші серця Творцем, і її слід збудувати, приймаючи її Подателя та віруючи в Нього. Потім це переконання підкріплюється нашим проханням до Бога повністю контролювати наше життя. Іван підтверджує цей факт: «А тим, які прийняли Його, дав владу стати Божими дітьми, – тим, які вірять у Його Ім'я» (Івана 1:12).

Отже, віра – це чистий дар від Бога (див. Римл. 4:1–8). Божий дар віри – це Божественний зв'язок, який з'єднує нас із Ним. Такий зв'язок віри нагадує нам, що ми належимо Йому, і це наповнює сенсом усе наше існування.

Навіть покаєння – дар від Бога, оскільки це відповідь на спонування Святого Духа підкоритися Йому. Багато хто помиляється, чекаючи спочатку віри й покаєння, аби прийти до Бога; але ці дари вже вичікують, що ми їх приймемо та будемо застосовувати. Немає необхідності дождатися, щоб отримати їх. Петро й апостоли підтвердили цю реальність: «Бог підняв Його [Христа] Своєю правицею як Князя і Спасителя, щоби дати Ізраїлеві покаєння і прощення гріхів» (Дії 5:31). Тож чи потрібно грішникові зволікати? Прийдіть до Христа з вірою, яку Він вам дав, та прийміть Його дар покаєння, щоб жити Його життям уже сьогодні!

Відмова та засудження (Івана 3:18–21).

На жаль, сьогодні люди дедалі більше змішують світло й темряву. Зростає неоднозначність у розумінні, що таке істина.

Чому людей більше цікавить темрява, ніж світло істини? Ісус відповідає на це основне запитання: «Це і є суд, що світло прийшло у світ, але люди полюбили темряву більше, ніж світло, бо їхні діла були погані» (вірш 19).

Людей, котрі відмовляються від світла на користь темряви, яку усуває Божа істина, засуджують власні погані діла. У своїй упертості й гордині вони відмовляються впокоритися і покаятися, відкидаючи єдине світло, яке дає їм надію. Але зцілення не відбудеться, якщо вони не відкриються для світла Христової відновлювальної сили. Чому б не залишити наші погані діла, доки ще є можливість? Навіщо чекати, поки не стане надто пізно? Двері ковчега все ще відчинені, світло істини ще сяє. Тож чому б не прийняти світло, щоб розсіяти темряву і без вагань опинитися в безпеці, доки ще не запізно?

У контексті цієї дискусії щодо вибору між світлом і темрявою звернемо нашу увагу на вірш Івана 3:16. Даний текст – один із найважливіших у всьому Писанні, це стисло викладене Євангеліє. Він зосереджує увагу не лише на спасінні, а й на негативних наслідках невір'я – на загибелі. Засудження є результатом неправильного вибору. Ісус продовжує цю думку в тексті 18: «Хто вірить у Нього, не буде засуджений, а хто не вірить, той уже засуджений, бо не повірив в Ім'я Єдинородного Божого Сина».

Наша вічна доля залежить від нашої довіри до Христа та Його слів життя. Адам і Єва сумнівалися в істинності Божих слів, і ми знаємо наслідки цього. Писання містить незліченну кількість інших прикладів людей, котрі зазнали страшних наслідків свого невір'я. Однак Ісус, другий Адам, переміг, покладаючись на слова Писання й отримуючи силу від єднання з Отцем. Саме ці стосунки поставив під сумнів сатана, коли спокушав Ісуса в пустелі, кажучи: «Якщо Ти – Син Божий, скажи, щоби це каміння стало хлібом» (Матв. 4:3). У наступному вірші показано, що Спаситель обрав для захисту просте «Написано» (Матв. 4:4), залишивши нам приклад довіри до Слова Божого, яку ми так само маємо виявляти.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Який існує зв'язок між читанням Божого Слова та послухом йому? Поміркуйте над наступним висловом: «Слово Живого Бога – не лише написане, а й висловлене. Біблія – це голос Божий, який промовляє до нас так само певно, ніби ми чуємо його на власні вуха... Читання й роздуми над Писаннями слід сприймати як аудієнцію у Безмежного» (Е. Уайт. Свідчення для Церкви. Т. 6. С. 393).
2. У тексті Івана 14:3 записане запевнення Ісуса: «Я знову прийду і візьму вас до Себе, щоби де Я, там і ви були». Як довіра до Його слів щодо майбутнього впливає на ваше повсякденне життя?
3. Е. Уайт написала: «... щоби Його [Христа] життя стало нашим життям» (Бажання віків. С. 389-390). Яка дивовижна обітниця! Як ви особисто втілюєте її у своє життя? Що допомагає зробити цю реальність можливою в повсякденному житті?

Дорога, правда і життя

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 13:1–20; 14:1–3; Дан. 7:27; Івана 14:5–11; 1:14;
Кол. 1:16, 17; Івана 5:38–40.

Пам'ятний вірш:

**«Бога ніхто ніколи не бачив, та Єдинородний Бог,
Який у лоні Отця, – Він явив Його» (Івана 1:18).**

Євангеліє від Івана поділене на чотири основні частини: Пролог (1:1–18), Книга ознак (1:19–12:50), Книга слави (13:1–20:31) та Епілог (21:1–25). Досі наше дослідження було зосереджене переважно на Прологу та Книзі ознак, відкриваючи, Хто є Ісус, через Його чудеса (ознаки), діалоги й учення. Тепер уроки переходять до третьої частини Євангелія Івана – Книги слави.

Цікаво, що відомі сім тверджень «Я Є» утворюють міст через Книгу ознак до Книги слави. Це «хліб життя» (6:35, 41, 48, 51), «світло для світу» (8:12; 9:5), «двері» (10:7, 9), «Пастир добрий» (10:11, 14), «воскресіння і життя» (11:25), «дорога, і правда, і життя» (14:6) і «справжня Виноградна Лоза» (15:1, 5).

Урок цього тижня розпочнеться з мети прощальної бесіди та її вступу зі значним епізодом, коли Ісус обмив ноги Своім

учням. Потім ми перейдемо до твердження «Я Є» в 14-му розділі («Я є дорога, і правда, і життя!»).

Неділя, 1 грудня

Я ДАВ ВАМ ПРИКЛАД

Прощальна бесіда (розділи 13–17) містить настанови для учнів Ісуса щодо майбутнього. Її літературна модель подібна до прощання Мойсея в книзі Второзаконня, до благословення Яковом його дітей (Бут. 47–49) та до настанов Давида Соломонові (1 Хронік 28–29). Ісус утішає Своїх учнів, котрі засмутилися від вістки про Його відхід. Спаситель обіцяє послати Заступника, Який представлятиме Його, – Святого Духа (розділи 14–16). Він передрікає прийдешню скорботу (розділи 15–16) і закликає учнів залишатися вірними (розділ 15).

Прочитайте Івана 13:1–20. Про що розповідає уривок і чому ця історія така важлива? Які уроки прагнуть викласти Ісус?

У тій частині світу за днів Ісуса люди носили сандалі або ходили босоніж, тому ноги вкривалися пилом. Існував звичай: слуга або раб мав обмити ноги людям, котрі приходили на трапезу. Однак тієї ночі, коли Ісус востаннє споживав їжу зі Своїми учнями перед Його арештом, у верхній горниці не було жодного слуги.

На загальний подив, Ісус Сам устав з вечері й омив ноги учням. Тексти 4, 5 крок за кроком описують дії Ісуса. Про це розповідається в таких подробицях для того, аби підкреслити виконання Вчителем цього неймовірного акту смирення.

Записавши у віршах 8–11 відповідь Петра, Іван відображає почуття збентеженості й нерозуміння учнями дій Ісуса. Як міг Ісус, Учитель, Месія, виконувати таку низьку роботу? Петро відмовився дозволити Ісусові обмити йому ноги, але Господь сказав йому: у такому разі він не матиме частки з Ним. Тоді Петро попросив більшого, висловлюючи своє бажання бути пов'язаним з Ісусом повністю.

Значення дій Господа необхідно розглядати у світлі Його статусу. Ісус стверджує, що Він – Учитель і Господь. Саме так вони називали Його, і Спаситель підтверджує це. Ці титули виражають авторитет і владу.

Однак Ісус навчає, що владу й авторитет слід використувати для служіння, а не для самозвеличення. Адвентистська Церква зрозуміла глибоке значення цього прикладу Ісуса, який справедливо називають Обрядом смирення, та дотримується його як підготовчого служіння до Вечері Господньої.

Чого вас навчає Обряд смирення щодо слідування за Ісусом та смиренного служіння людям?

Понеділок, 2 грудня

Я ЗНОВУ ПРИЙДУ

Прочитайте Івана 14:1–3. У якому контексті Ісус виголосив ці слова? _____

Наприкінці 13-го розділу Іван занотував слова Ісуса про Його відхід (вірш 33). Петро запитує Вчителя, куди Він іде (вірш 36). Учні не розуміють, що Ісус говорить про Свою смерть, воскресіння й вознесіння. Петро запевняє, що готовий віддати за Нього власне життя (вірш 37). Саме тоді Ісус передірає відречення Петра (вірш 38).

Саме в цьому контексті Ісус закликає учнів не тривожитися серцем (14:1). Дієслово «тривожити» – це переклад грецького тарассо, яке також означає розбурхати, турбувати, засмутити, збентежити. Не дивно, що учні були збентежені словами Ісуса.

Проте всупереч їхнім страхам Христос говорить про дім Свого Отця, де багато осель (не садиб, а кімнат, як у готелі). Він іде туди, щоб приготувати їм місце. Його слова сягають за межі прийдешньої бурі хреста до того часу, коли Він повернеться, щоб викупити Свій народ. Спаситель очікує часу, коли вся ця викликана гріхом трагедія буде завершена раз і назавжди (див. Дан. 7:27).

Ісус каже: «І коли піду... Я знову прийду і візьму вас до Себе, щоб де Я, там і ви були» (вірш 3). Це явно обітниця Його Другого приходу.

На чому ґрунтується впевненість у здійсненні цієї обітниці? Багато хто сказав би: на виконанні біблійних пророцтв, і це правда. Однак у вірші 3 ця основа зазначена інакше. У цьому тексті грецькою мовою вислів Я прийду стоїть у теперішньому часі (Я йду). Таке використання теперішнього часу в грецькій мові називається «футуристичний теперішній [час]». Це майбутня подія, про яку говорять з такою впевненістю, ніби вона вже відбувається. Отже, враховуючи зазначені нюанси, цю фразу слід перекласти так: Я неодмінно прийду знову.

Наша надія на повернення Господа ґрунтується не просто на виконанні біблійних пророцтв. Вона також ґрунтується (і навіть більш безсумнівно) на нашій впевненості в Особі, Котра дала цю обітницю. Ісус сказав, що неодмінно повернеться за Своїм народом. Ми можемо вірити цій обітниці, знаючи, Хто її виголосив.

Чого хрест навчає нас щодо неминучості Другого приходу Христа? Якби не було Другого приходу, яку користь принесла б нам смерть Ісуса під час Першого приходу?

Вівторок, 3 грудня

Я Є ДОРОГА, І ПРАВДА, І ЖИТТЯ

Прочитайте Івана 14:5, 6. Яке запитання поставив Хома? Що відповів Ісус? _____

Запитання Хоми видається логічним. Якщо ви не знаєте, куди хтось іде, то як можете знати шлях слідування за цією людиною? Ісус докорінно змінює уявлення учнів, указуючи, що Він Сам є дорога. Дорога куди? Дорога до Отця. У Прологу (Івана 1:1–18) підкреслено тісний зв'язок між Словом (Логос) – Ісусом Христом – та Отцем.

У тексті Івана 1:18 сказано, що Єдинородний (тут краще перекласти унікальний, єдиний у своєму роді) Бог є Той, Хто явив Отця. Слово явити в даному тексті – це переклад грецького дієслова екζεґеомай, яке також означає пояснювати, тлумачити, викладати. Від нього походить слово «екзегеза». Воно означає

виявити значення. Отже, Ісус Христос – це Той, Хто пояснює, тлумачить Отця грішному світові. Він – дорога, шлях до Отця. Без Нього ми обмежені у своєму розумінні Бога.

Прочитайте Івана 14:7–11. Як Ісус прояснив неправильне розуміння Пилипа? _____

Пилип бажав побачити Отця, чого не може зробити й залишитися живою жодна грішна людина (порівняйте з Вих. 33:17–34:9; Івана 1:18). Ісус виявляє хибність його розуміння й наголошує: якщо ти бачив Мене, то бачив Отця (14:9). Отже, зрозуміло, що Ісус – шлях до Бога. Без Нього цей шлях стає темним і непевним. Христос – Світло, яке освітлює дорогу до Бога.

Господь пов'язує разом три терміни: «дорога», «правда», «життя». Термін «дорога» вживається також у тексті Івана 1:23, де сказано, що Іван Хреститель готує дорогу для Ісуса; а також тричі використовується в уривку Івана 14:4-6. Однак головними темами Євангелія є «правда» і «життя». У нашому дослідженні уроку в середу й четвер ми зосередимо увагу на концепції «правди» (істини) – вирішальній темі, особливо у світі, де сама ідея «правди» поставлена під сумнів.

Чому так відрадно усвідомлювати, що Ісус – найкраще об'явлення Бога Отця?

Середа, 4 грудня

Я Є ПРАВДА

Прочитайте Івана 1:14, 17; 8:32; 14:6; 15:26. Як Іван пов'язує концепцію істини безпосередньо з Ісусом? _____

Неодноразово в Євангелії від Івана істина пов'язана з Ісусом, Його Отцем і Святим Духом. Істина пов'язана з Ісусом, Словом (Логос) та Світлом – на відміну від темряви (1:1–14; 3:19–21). Натомість неправда пов'язана з дияволом і гріхом (8:44–46). Отже, істина в Євангелії Івана – це не просто питання фактів та цифр. Вона справді включає ці поняття, але також значно більше. Ідея істини містить моральний аспект вірності Богові та Його волі.

«Є багато людей, які шукають живого Бога, прагнучи Його присутності. Філософські теорії та літературні твори, якими б блискучими вони не були, неспроможні задовольнити серце людини. Людські твердження й винаходи не мають жодної цінності. Нехай до людей промовляє Боже Слово. Нехай ті, що знають тільки традиції, людські теорії й постанови, почувуть голос Того, Чие Слово здатне обнови душу для вічного життя» (Е. Уайт. Наочні уроки Христа. С. 40).

Подумайте про те, що для Ісуса означає бути Істиною. Ісус – Логос, Слово, Яке було в Бога від початку, Він – Творець усього сущого (1:1–4). Ісус – одне з Отцем від вічності до вічності, Ісус має всі Божественні атрибути й характеристики Отця; отже, Він також – Бог Ягве, «Я Є». Його буття непідвладне нікому й нічому. Ніщо існуюче, включно зі знанням, не існує окремо від Нього. Усе, що існує і створене, також було створене Ісусом та існує лише в Ньому. «В Ньому створене все, що на небі й на землі, – видиме й невидиме, – чи престоли, чи панування, чи начала, чи влади, – все через Нього і для Нього створене. Він – раніш усього, і все існує в Ньому» (Кол. 1:16, 17).

Ісус – не просто втілення істини, Він Сам – Істина. Істина – це не концепція чи конструкт. Це – Особа!

Істину, Ісуса Христа, можна порівняти із сонцем, яке освітлює світ (Івана 8:12). Це аналогічно тому, що К. С. Льюїс сказав про християнство: «Я вірю в християнство, як вірю, що зійшло сонце, не лише тому, що бачу його, а тому, що через нього я бачу все інше» («Is Theology Poetry?» (n. p.: Samizdat University Press, 2014), p. 15).

Саме через Ісуса, Істину, ми можемо правильно розуміти світ навколо нас.

Четвер, 5 грудня

ПИСАННЯ ТА ІСТИНА

І в Євангеліях, і в усіх інших книгах Нового Завіту старозавітні Писання відіграють важливу роль, розповідаючи нам про Того, Хто є дорога, правда і життя. Писання Старого Завіту відіграють ключову роль у розкритті істини. Це особливо

важливо, коли йдеться про те, щоб навчити нас, Хто є Ісус та яку місію Він прийшов здійснити.

Прочитайте Івана 5:38–40. Що Ісус сказав про Писання?

Ісус та Його учні неодноразово вказували на старозавітні Писання з метою підтвердити, що Він – Месія. Христос сказав: «Бо коли б ви вірили Мойсееві, то вірили б і Мені, адже він написав про Мене. Якщо ж ви не вірите його Писанням, то як ви повірите Моїм словам?» (Івана 5:46, 47).

Прочитайте Луки 24:27. Чому для нас так важливо, що Ісус спочатку вказав на Писання, аби відкрити значення Свого служіння?

В іншому місці Євангелія записані процитовані Христом слова із книги Вихід: «Хіба ви не читали Слова Божого...?» (Матв. 22:31). Захарія посилався на обітници Бога, які Він «заповідав устами святих Своїх відвічних пророків» (Луки 1:70). У своїй проповіді в день П'ятидесятниці Петро сказав: «Треба було, аби сповнилося Писання, яке провіщає Дух Святий устами Давида...» (Дії 1:16).

Біблія не є підручником з якоїсь галузі науки. Вона не пояснює, як розщепити атом або прооперувати мозок. Натомість вона звершує незрівнянно більш значне. Вона забезпечує контекст, у якому наш Усесвіт має сенс. Слово Боже – це ключ, який відчиняє двері; це світло, котре дає змогу бачити. Без Писання ми перебували б у темряві щодо існування Бога, Його ролі у Всесвіті, щодо нашого походження, сенсу життя, а також майбутнього.

Які відкриті в Біблії істини ніколи не може викласти нам наука, навіть у теорії?

П'ятниця, 6 грудня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділ «Світло життя» (с. 463–475); див. також розділ «Авторитет Біблії та

впевненість у Другому приході» у книзі Е. Зінке «Впевненість у Другому приході» (с. 23–36).

Коли Ісус сказав: «Я – Світло для світу», Він «перебував у храмовому дворі, особливим чином пов'язаному зі служінням під час свята кучок. Посеред цього двору стояли дві високі опори, які підтримували величезні світильники. Після вечірньої жертви запалювали всі лампи, вони проливали світло над Єрусалимом. Церемонію здійснювали на згадку про стовп світла, що провадив Ізраїля в пустелі; вона також указувала на Прихід Месії. Коли ввечері засвічували лампи, двір храму ставав місцем великої радості...

Освітленням Єрусалима народ виявляв свою надію на Прихід Месії, Котрий зіллє Своє світло на Ізраїль. Але для Ісуса ця сцена мала ширше значення. Як променисте світло ламп храму освітлювало все навколо, так і Христос – Джерело духовного світла – освітлює темряву світу. Однак цей символ не був досконалим. Те велике світило, яке Він власною рукою помістив у небесах, краще символізувало славу Його місії.

Був ранок; сонце щойно зійшло над Оливною горою. Його сліпучі промені падали на мармурові палаци й виблискували на золоті храмових стін, коли Ісус, указуючи на це, сказав: «Я – Світло для світу» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 463, 464).

Запитання для обговорення:

1. Обговоріть у класі свою відповідь на останнє запитання уроку за четвер. Яких ключових біблійних істин ми ніколи, навіть у принципі, не змогли б дізнатися з науки? Наприклад, Голгофський хрест? Або воскресіння? Або Другий прихід? Які ще важливі біблійні істини ми пізнали виключно з Писання?
2. Подумайте про падіння Люцифера, досконалої істоти, яка володіла величезними інтелектуальними знаннями про Бога та Його характер. Однак, незважаючи на все це, він повстав проти Нього. Що це говорить нам про реальність свободи волі, яку ми також маємо? Чому нам необхідно щомиті робити вибір підкоряти цю волю Богові?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні тексти: Івана 13:1–20; 14:1–3; 14:5, 6; 1:14; 5:38–40

Урок цього тижня містить дивовижну історію про Ісуса, утіленого Сина Божого. Немає нікого, подібного до Ісуса. Він унікальний. Він єдиний з Отцем. Ісус є Дорога, Правда і Життя. У Євангелії від Івана ми чуємо, як Христос веде тривалу розмову про Отця, бо Його Ім'я постійно було на Його устах і в Його серці. Ісус — єдиний, Хто бачив Бога лицем до лица, на що не може претендувати жодна інша людина. Отже, Христос підтверджує Свою Божественність, коли стверджує про Свій особливий зв'язок з Отцем. «Не тому, що Отця хтось бачив; хіба лише Той, Хто є від Бога, — Він і бачив Отця» (6:46).

Один з учнів, Пилип, часто чув, як Ісус підкреслював Свій зв'язок з Отцем. Нарешті Пилип сказав Ісусові: «Господи, покажи нам Отця, — і цього нам вистачить» (14:8).

Одні з найпроникливіших слів про тісні взаємини між Ісусом та Його Отцем містяться у відповіді Ісуса Пилипові: «Стільки часу Я з вами, і ти не знаєш Мене, Пилипе? Хто Мене бачив, той і Отця бачив. Як же ти говориш: Покажи нам Отця?» (14:9). Отже, у цих словах ми бачимо, що Ісус був найглибшим відображенням Бога. Який привілей для нас знати Ісуса, бо, знаючи Його, ми знаємо Отця!

Крім посилань «Я Є» на Ісуса як на Дорогу, і Правду, і Життя, ми будемо вивчати деякі додаткові посилання, які допоможуть нам оцінити безмежний незрівнянний Дар, даний нам у Христі. Слідуючи за Ним, Дорогою, ми йдемо з Ним та пізнаємо Його істину, яка веде до життя над міру та вічного життя.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

Приклад Христа для наслідування (Івана 13:1–20)

Ісус не просто передавав мудрість і настанови, але також проілюстрував ці істини живими уроками, щоб укоренити Своє вчення в серцях людей. Як приклад, розгляньмо обряд смирення. Розпочинаючи цей обряд, Христос не чекав, доки Його учні добровільно помиють ноги один одному. Він не повчав їх про смирення й служіння. А також не очікував, що буде покликано слугу, аби він виконав цю брудну роботу. Натомість Господь Сам виступив як Слуга, щоб показати Своїм послідовникам живий приклад, як вони мають ставитися одне до одного.

Слова Ісуса ясно відкрили, що Він мав на меті в служінні обмивання ніг: «Отже, коли Я, Господь і Учитель, помив вам ноги, то й ви повинні мити ноги один одному. Адже Я дав вам приклад, щоб і ви робили так, як Я зробив вам» (вірші 14, 15). Незважаючи на це чітке повеління, більшість християн вважає за краще не дотримуватися його. Смирення, необхідне для виконання цього обряду, не подобається людському серцю. Однак, відмовляючись виконати умови, необхідні для участі у Вечері, ми втрачаємо урок смирення, який Христос виклав нам.

У біблійній культурі днів Христа голова представляла найблагороднішу частину тіла, а ноги — найнижчу. Отже, коли Христос схилив Свою благородну голову, щоб обмити брудні ноги Своїх послідовників, Він наочно проілюстрував Свою готовність зробити все можливе, аби допомогти їм у їхньому найгіршому стані. Юда обурився, що Христос, Котрий, як він сподівався, стане Царем над Ізраїлем, настільки принизив Себе. А Петро, з іншого боку, упокорився, побачивши Свого Вчителя в ролі смиренного слуги. Тому Петро спочатку відмовився від пропозиції Христа, відчуваючи себе абсолютно недостойним. Однак коли Ісус сказав йому: «Якщо не вмию тебе, не матимеш частки зі Мною» (вірш 8), Петро відповів негайно і ствердно. Він у жодному разі не хотів поставити під загрозу свої важливі стосунки з Ісусом, тому сказав: «Господи, не тільки мої ноги, але й руки та голову» (вірш 9).

Христос неодмінно прийде знову (Івана 14:1–3)

Ми живемо в дуже неспокійному й нестабільному світі. Тому заспокійливі слова Ісуса в першому тексті дуже актуальні: «Хай не тривожиться ваше серце». Цей заклик може підбадьорити нас, якщо наша віра ґрунтується на впевненості в істинності слів Ісуса. А Він обіцяє піти і приготувати для нас місце, щоб виконати Своє палке бажання завжди бути з нами.

Дехто бажає потрапити на Небеса, бо мріє про маєтки й палаци, приготовані там для них; інші мріють про вимощені золотом вулиці. Але чи повинні ці стимули бути нашою справжньою мотивацією опинитися там? У грецькому тексті йдеться не про «маєтки», а про «місце». А це означає, що справді важливим є не фізичний простір, яким ми будемо володіти, а насолода від спілкування з Ісусом. Любов спонукає Його бути з нами, Він завжди прагне єднання.

Ісус, безумовно, не бажає, щоб ми зазнавали неспокою в цьому бурхливому світі. Він заохочує нас довіряти як Отцеві, так і Йому, Котрий може дати нам надію, мир і безпечне майбутнє.

У третьому тексті дієслово «прийду» в грецькій мові вживається в теперішньому тривалому, або футуристичному теперішньому часі. Обітниця Ісуса щодо Його майбутнього славетного Приходу містить у собі реальність сьогодення. Його Прихід настільки певний, ніби це відбувається зараз. Радісне очікування неодмінного Приходу Христа впливає на наше теперішнє життя настільки, що Його Царство слави влітається в Його Царство благодаті, наповнюючи нас передчуттям Неба.

Дорога, правда і життя (Івана 14:5, 6)

Ми можемо спостерігати цікаву прогресію в тому, як Ісус описує Себе як Дорогу, Правду та Життя (вірш 6). Розглянемо послідовність цих трьох слів. Ісус є Дорога. Ідучи з Ним, ми дізнаємося від Нього істину, яка зрештою провадить нас до життя над міру і в цьому світі, і в прийдешньому вічному. Зверніть увагу, що ця послідовність була відповіддю Христа на запитання Хоми про те, якою дорогою слід іти (вірш 5). Ми

можемо дивуватися, чому Хома запитав про це, враховуючи чітке пояснення Ісуса в попередньому вірші: «А куди Я йду, ви дорогу знаєте» (вірш 4).

Христос – єдина Дорога до Отця. Дехто може заперечити це твердження на тій підставі, ніби Ісус представляє Себе надто ексклюзивним (винятковим), особливо в сучасному суспільстві, де інклюзивність (доступність, безбар'єрність) є соціальною нормою. Однак не всі шляхи ведуть до Бога. Ісус – єдиний Шлях до Бога, бо Він Єдиний праведний та Єдиний узяв на Себе наші гріхи. Він Єдиний може замінити другу смерть вічним життям. Ісус Єдиний може дати нам праведність і життя, оскільки володіє ними обома. Ніхто інший у світі не володіє ними і не може їх подарувати.

Пилип попросив Ісуса відкрити Отця учням. Відповідь Ісуса пов'язує знання Його зі знанням Його Отця, бо, знаючи Сина, ми безумовно знаємо Бога. Ісус каже: «Стільки часу Я з вами, і ти не знаєш Мене, Пилипе? Хто Мене бачив, той і Отця бачив. Як же ти говориш: Покажи нам Отця?» (вірш 9).

Наскільки утішливо й обнадійливо знати, що в Ісусі ми можемо наблизитися до Отця без страху і тремтіння. Отець ставитиметься до нас із тими самими милосердям і співчуттям, які Ісус виявляв до всіх людей, зокрема й до ізгоїв та грішників. Тому ми не маємо виправдання, якщо відмовляємося сміливо прийти до престолу Бога, щоб отримати Його милість і благодать (див. Євр. 4:16).

Крім того, як сказано у вірші 6, Ісус засвідчив, що Він є Правда, утілена та персоніфікована. У мінливому світі розбещення й омани Ісус залишається Правдою, повною Істиною і тільки Істиною. Ані в Ньому, ані в Його словах немає розбіжностей. Зрештою, Він «учора, сьогодні й навіки Той Самий!» (Євр. 13:8).

Незабаром після тих подій Ісус повернувся на Небо та виконав Свою обітницю, пославши учням Святого Духа в день П'ятидесятниці. Дух Божий прийшов як «Дух Істини, Який походить від Отця», та засвідчив про Христа (Івана 15:26). Крім того, Ісус завжди говорив істину, і Його учні засвідчили цей факт, бо були з Ним «від початку» (Івана 15:27).

Ісус – світло правди, яке оточує нас. Він розсіює темряву омани й хаосу і дає нам можливість побачити все в правильній перспективі. Тепер, як у час П'ятидесятниці, коли Дух істини зійде, Він «поведе вас до повної істини» (Івана 16:13).

У ліберальному та плюралістичному суспільстві правда – це рухома мішень, оскільки вона постійно змінюється й розвивається. Те, що є правдою сьогодні, не обов'язково буде правдою завтра. Але Ісус одним реченням розсікає все це та проголошує: «Я є дорога, і правда, і життя! Ніхто не приходить до Отця, якщо не через Мене» (Івана 14:6).

Писання та істина (Івана 5:38–40)

Уся Біблія свідчить про істину. Писання – це послідовне єдине ціле, оскільки обидва Завіти мають одного Автора – Святого Духа. Ця сама істина стосується і свідчення Ісуса в Його дні. Релігійні лідери стверджували, що твердо вірять у Писання Мойсея, але вони не вірили його свідченням про Ісуса (див. Івана 5:46). Лідери стверджували, що вірять у Писання Старого Завіту, однак вони вважали, що саме читання Слова Божого гарантує їм вічне життя.

Проте вузькі погляди юдейських лідерів на Слово перешкодили їм зрозуміти і Писання, і Того, про Кого вони свідчили, – Самого Ісуса. Лідери, вочевидь, ігнорували виконання старозавітних пророцтв про надію Ізраїлю та світу (див. Івана 5:39). Справді вражає, що в пошуках спасіння вони відкинули Господа своєї надії й життя. Вони ніби не розуміли, що поза Христом панує смерть, а життя можливе лише завдяки Йому.

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Як усвідомлення реальності Ісуса, нашого Спасителя, Котрий є досконале відображення Отця, впливає на ваше щоденне життя? Уявіть, що ви – Филип і почули слова Ісус про те, що бачити Його означає бачити Отця. Що значить «бачити» Отця і Його Сина?

2. Яке значення має факт, що Ісус під час обряду смирення наблизив Свою благородну голову до брудних ніг Юди? Як цей учинок Ісуса стосується особисто вас?
3. Яка ваша справжня мотивація для перебування на Небесах: палаци й золоті вулиці чи щось інше? Яке значення має те, що там ми будемо бачити Ісуса? Чому Він має бути нашим першочерговим і головним пріоритетом?
4. Як впевненість у Другому приході Христа впливає на наше теперішнє повсякденне життя?
5. В уроці ми наголосили: все, у що ми віримо, має бути обґрунтоване в Писанні та водночас завжди вести нас до Христа. Що ви думаєте про цю ідею? Якщо ми вважаємо отримання інтелектуальних знань своєю основною метою, що це говорить про наш духовний шлях?
6. Як наше акцентування на Христі й Біблії має вплинути на наш світогляд у світі негараздів і сум'яття?

Отець, Син і Святий Дух

Біблійні тексти для дослідження:

Бут. 3:7–9; Івана 14:10, 24; 16:27, 28; 16:7–11; 17:1–26.

Пам'ятний вірш:

«А Утішитель – Дух Святий, Якого Отець пошле в Моє Ім'я, Той вас навчить усього і пригадає вам усе, що Я вам говорив» (Івана 14:26).

Євангеліє від Івана — це мозаїка тем. Іван звертається до ознак-чудес, аби показати, що Ісус — обіцяний пророками Месія. Апостол використовує безліч свідків, які проголосили Ісуса Месією. Він також використовує твердження «Я Є», указуючи на Його Божественність.

У першому розділі Євангелія від Івана згадуються всі три Особи Божества (вірші 1–4, 14, 18, 32–34). Століттями люди намагалися повністю зрозуміти природу Божества, але оскільки ми не можемо до кінця збагнути Творця, багато хто відкидає цю ідею. Проте як нерозумно відкидати щось лише тому, що ми не можемо це повністю зрозуміти або це не вписується у вузькі межі людського мислення.

Іван наголошує: бажаючи зрозуміти Бога, ви повинні дивитися на Ісуса й Божественне об'явлення в Слові. Такий підхід

відкриває нам зовсім інший світ стосунків, а саме: між трьома Особами Божества, між Особами Божества й людьми та між самими людьми. В уроці цього тижня ми розглянемо, як Євангеліє від Івана представляє Отця, Сина і Святого Духа, але тепер у контексті прощальної бесіди Ісуса з учнями (розділи 13–17).

Неділя, 8 грудня

НЕБЕСНИЙ ОТЕЦЬ

Євангеліє від Івана написано з позиції загальної біблійної історії, починаючи з нашого походження. «На початку створив Бог небо та землю» (Бут. 1:1). Або: На початку Отець, Син і Святий Дух створили небо та землю. Вони є Джерело усього, що існує. Вони створили Всесвіт, зокрема істот, які його населяють. Завдяки Богові на нашій планеті з'явилися різні живі створіння, але найбільш особливою серед них була людина. Божа мета при створенні людства полягала в тому, щоб ми жили в любові й гармонії з Ним та одне з одним.

На жаль, Люцифер приніс гріх у наш світ. Гріх — це порушення наших стосунків з Богом. Гріх спотворює наше уявлення про Бога. Однак Ісус узяв на Себе нашу людську природу, щоб відновити знання про Бога і принести спасіння людству.

Перебуваючи на Землі, Ісус віддав Своє життя Отцеві, живучи згідно з Його керівництвом. Він сказав: «Я і Отець — Ми одне!» (Івана 10:30). «Отець у Мені, а Я — в Отці» (вірш 38). «Якщо Я не роблю діл Мого Отця, то не вірте Мені» (вірш 37).

Прочитайте наступні тексти з Євангелія від Івана. Якою була роль Отця в Плані спасіння?

3:16, 17; 6:57 _____

5:22, 30 _____

6:32; 14:10, 24 _____

6:45 _____

15:16; 16:23 _____

Ці вірші представляють Отця в тісному зв'язку з Ісусом Христом, Його Сином. Отець міцно з'єднаний з нашим світом і глибоко залучений у наше спасіння. Чого ця істина навчає нас щодо Божої любові до нас?

Понеділок, 9 грудня

ІСУС І ОТЕЦЬ

Ми були створені Богом для особистих стосунків з Ним (Бут. 1:26, 27). Однак унаслідок гріха ці стосунки були радикально порушені. Ми можемо побачити безпосередній вплив цього порушення в історії про Едемський сад.

Прочитайте Бут. 3:7–9. Як ці тексти свідкують про спричинений гріхом розрив? Чому саме Бог шукав наших прабатьків, а не навпаки? _____

Намір Бога полягав у тому, щоб запропонувати всьому людству зцілення від спричиненої гріхом смертельної недуги, навіть якщо не все людство прийме Його пропозицію.

Щоб відновити порушені стосунки, одна з Осіб Божества стала Людиною. Отже, Слово стало тілом і перебувало між нами, являючи Божу славу (Івана 1:14–18). Завдяки цьому людство отримало Його повноту й благодать, і саме це Ісус прийшов передати людям, а також відкрити славу Божу. Його мета – відновити розірвані гріхом відносини, принаймні для всіх, хто був готовий вірою прийняти дар, запропонований їм у Христі Ісусі.

Яку чудову надію для нас ми бачимо в наведених текстах? Івана 1:1, 2; 5:16–18; 6:69; 10:10, 30; 20:28. _____

«У Христі є життя первинне, не запозичене, не похідне» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 530). Проте, як утілений Син, Він обмежив, «понижив Самого Себе» (Филп. 2:7) у використанні Своїх Божественних привілеїв, вирішивши в усьому залежати від Отця. Однак «Божественність Христа – гарантія вічного життя для віруючого» (там само. С. 530).

Упродовж віків людство деградувало і було не здатне самотійно пізнати Бога (17:25), тому Отець послав Свого Єдинородного Сина (9:4; 16:5) відкрити характер та наміри Бога.

У контексті безмежності Всесвіту один атеїст написав: «У нашій темряві, у всій цій безмежності немає жодного натяку на те, що звідкись прийде допомога, щоб урятувати нас від нас самих». Як Біблія показує, наскільки помиляється ця людина?

Вівторок, 10 грудня

ЗНАТИ СИНА – ЗНАЧИТЬ ЗНАТИ ОТЦЯ

У своєму Євангелії апостол Іван неодноразово описує, як Ісус, Божий Син, виконує дії, котрі вказують на Отця. Спаситель пояснює, Хто є Отець, та показує, як Отець ставиться до нашого світу. Усе це узгоджується з текстом Івана 1:18, де сказано, що Він являє Отця (грец. екзегéомай: пояснювати, тлумачити, викладати). Ісус неодноразово робить це. Слово «Отець» (патёр) зустрічається в Євангелії від Івана 136 разів (що становить майже третину всіх випадків використання цього слова в Новому Завіті), причому 18 разів у розділах 1–3. Прощальна бесіда Ісуса з учнями – одне з основних місць у Євангелії, де Син являє Отця.

Христос був Представником Отця на Землі; Він прийшов, щоб у людському тілі виконати волю Отця. Ісус прямо сказав, що в усьому шукає не власної волі, а волі Отця (5:30). На перший погляд це твердження може здатися приголомшливим, але воно показує, що Ісус як Людина повністю підкорився Отцеві.

Син Божий також наголосив: Він був посланий Отцем завершити Його працю – спасіння людства, а також Отець Сам свідчив про Свою працю (5:36–38).

Ісус проголосив, що Отець послав Його як Єдиного, через Кого людство може прийти до Отця (6:40, 44). Отець бажає, щоб люди мали вічне життя в Христі, Котрий обіцяє воскресити їх.

Прочитайте наступні тексти. Що вони відкривають про взаємини між Отцем і Сином? Івана 7:16; 8:38; 14:10, 23; 15:1, 9, 10; 16:27, 28; 17:3. _____

Твердження Ісуса про Його взаємини з Отцем вражають. Спаситель свідчить: уся Його наука – це наука Отця; Він промовляє слова, які особисто почув від Отця; вірити в Нього – значить вірити в Отця. Отже, і слова Христа, і Його діла – усе від Отця; Він та Отець об'єднані в любові й праці для спасіння людства. Яке могутнє свідчення про близькість між Ісусом та Його Небесним Отцем!

Як змінилося б наше життя, якби всі наші думки й дії були виконанням Божої волі щодо нашого життя? Як ми можемо краще втілювати в життя цю Божу волю?

Середа, 11 грудня

СВЯТИЙ ДУХ

Вістка про Святого Духа не настільки помітна в Євангелії від Івана, як інформація про Отця і Сина. Проте Його роль вирішальна для успіху місії Ісуса.

Прочитайте Івана 1:10–13. Чого цей уривок навчає нас щодо діяльності Святого Духа задля навернення людей?

У першому розділі Євангелія від Івана ми можемо побачити, наскільки важлива роль Святого Духа. Апостол повідомляє нам: усі, хто прийняв Слово, тобто повірив у Нього, стали дітьми Божими. Вони «народилися ні від крові, ні через тілесне бажання, ні через бажання чоловіка, але народилися від Бога» (вірш 13). Це відбувається лише завдяки діяльності Святого Духа.

Як наступні уривки описують діяльність Святого Духа? Івана 3:5–8; 6:63; 14:26; 15:26; 16:7–11.

«Говорячи учням про служіння Святого Духа, Ісус прагнув надихнути їх радістю й надією, які надихали і Його серце. Він радів, оскільки забезпечив Своїй Церкві необхідну допомогу. Святий Дух – це найвищий з усіх дарів, які Він міг благати в Отця для духовного піднесення Свого народу. Дух мав діяти як відновлювальна сила, і без цього жертва Христа

була б даремною. Сила зла зміцнювалася протягом століть, і покірність людей цій сатанинській неволі просто вражала. Опиратися гріхові та перемагати його можна було лише завдяки могутній дії третьої Особи Божества, Котра являє Себе не у видозміненій енергії, а в усій повноті Божественної сили» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 671).

Яке ж це благословення – отримати Святого Духа, Який засвідчує, що Бог правдивий (3:33)! Саме Дух докоряє за гріх, за праведність і за суд (16:8–11). Отже, ключ до пізнання, що є правильне, істинне й добре, – це підкорення нашого розуму й життєвого досвіду Слово Божому через викривальну й переконливу силу Святого Духа.

Четвер, 12 грудня

МОЛИТВА ІСУСА

Розділ 17 Євангелія від Івана іноді називають первосвященницькою молитвою Ісуса. Цей розділ завершує прощальну бесіду Спасителя з учнями. Він прийшов на Землю, щоб людство було відновлене до його первісних особистих стосунків з Богом. Господь постійно звершував ознаки й чудеса, які Бог доручив Йому здійснювати. Словами й учинками Він передавав людям правдиві знання про Бога.

Незабаром Христос мав залишити Землю. Він бажав ще раз поділитися Своєю любов'ю зі Своїми учнями, щоб вони зрозуміли тісний зв'язок між Ним, Отцем та Святим Духом. І Господь хотів привести їх до таких самий особистих стосунків з Богом Отцем і Духом, які мав Він.

Прочитайте Івана 17:1–26. Які слова або фрази в цьому розділі виражають бажання Ісуса мати тісні люблячі стосунки між Ним, Отцем та Його учнями?

Читаючи розділ 17 Євангелія від Івана, багато хто вважає, що найважливіше – це єдність і любов. Без сумніву, мета Бога полягає в тому, щоб відновити наші особисті стосунки з Ним

та з усіма людьми. Проте уважніше прочитання цього розділу відкриває набагато важливіший зв'язок між любов'ю й істиною.

«Вічне життя є те, щоб знали Тебе, єдиного істинного Бога» (вірш 3), а не такого Бога, Яким ми Його уявляємо. «Я виявив Твоє Ім'я людям, яких Ти Мені дав... і вони зберегли Твоє слово... і справді зрозуміли, що Я вийшов від Тебе» (вірші 6, 8). «Освятити їх істиною Своєю! Твоє Слово – то істина» (вірш 17).

Христос прийшов, щоб явити Отця. Це об'явлення було важливим, тому що існувало багато хибних уявлень про Бога. Євангеліє від Івана показує, наскільки серйозно Ісус ставився до цієї місії. Він правильно представляв Боже Слово та дії Господа. Якби істина не мала значення, навіщо докладати таких зусиль?

Ісус прожив життя, сповнене великих труднощів, а релігійна влада зрештою відкинула Його. Він терпів байдужість та нерозуміння з боку народу, а часом навіть з боку власних учнів. Один з учнів Христа зрадив Його, інший тричі відкрікся від Нього, решта апостолів у вирішальний момент утекли. У житті Він пройшов через невпинне випробування, а наприкінці помер на хресті від рук саме тих, кого прийшов спасти.

Як ви можете краще відобразити у власному житті Божу любов, котра існує між Отцем, Сином і Святим Духом?

П'ятниця, 13 грудня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділ «Хай не тривожиться ваше серце» (с. 662-680); «Додаткові примітки до розділу 1 [Євангеліє від Івана] у Біблійному коментарі АСД (т. 5, с. 911-919).

Оцінюючи, Хто є Ісус, Його опоненти судили за людськими стандартами, «по-тілесному» (Івана 8:15). Це, імовірно, навіть гірше, ніж судити «за зовнішнім виглядом» (Івана 7:24). Тут вони вдалися до критеріїв грішного людства в грішному світі, без вагомого контролю Духа (див. Івана 3:3-7). Вони бачили, так би мовити, Його «тіло», але ніколи не думали, що Він може

бути Словом, яке стало тілом (Іван 1:14). Оцінювати Христа за таким обмеженим набором критеріїв означає судити про Нього зі світської точки зору (2 Кор. 5:16).

«Утішитель названий “Духом істини”. Його завдання – визначати та відстоювати істину. Спочатку Він оселяється в серці як Дух Істини і так стає Утішителем. В істині є втіха й мир, а в омані не можна знайти ані справжнього миру, ані справжньої втіхи. Саме через оманливі теорії та традиції сатана здобуває владу над людським розумом. Спрямовуючи людей до фальшивих критеріїв і норм, він спотворює їхній характер. Святий Дух промовляє до них через Писання та закарбовує істину в серці. У такий спосіб Він викриває оманливі уявлення та виганяє їх із душі. Отже, завдяки Духові Істини, Якій діє через Слово Боже, Христос повертає до Себе Свій вибраний народ» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 671).

Запитання для обговорення:

1. Вічне життя – це знати Бога (Івана 17:3). Що означає знати Бога, а не просто певні факти про Нього, наприклад, що Він могутній, люблячий і справедливий? Якби хтось запитав вас: «Чи знаєте ви Бога?», що б ви відповіли? Чи згадали б Ісуса у своїй відповіді?
2. Що практично означають слова Ісуса: «Твоє Слово – то істина»? (Івана 17:17).
3. Ісус молився: «Не благаю, щоб Ти забрав їх від світу, але щоб зберіг їх від злого» (Івана 17:15). Як особистий вибір людини впливає на те, чи правильною буде її відповідь на цю молитву?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні тексти: Івана 14:6–11; 1:13; 3:5–8; 6:63; 14:26; 15:26; 16:7–11; 17

Урок цього тижня присвячений темі про триєдиного Бога та взаємозв'язок між Ісусом, Другою Особою Божества, і двома іншими Особами.

У Новому Завіті міститься немало текстів, де Три Особи Божества згадуються в одному контексті. Наприклад, під час хрещення Ісуса Святий Дух зійшов на Ісуса і прозвучав голос Отця (див. Матв. 3:16, 17). З текстів Івана 1:1–3, 32 ми дізнаємося, що Ісус та Отець споконвіку єдині і що Іван Хреститель був свідком того, як Святий Дух, мов голуб, зійшов на Сина.

Розділи 13–17 Євангелія від Івана – це прощальні розділи про останні дні Ісуса безпосередньо перед Його розп'яттям, воскресінням і вознесінням на Небо. У цих розділах Ісус зосереджує увагу на важливій темі Його взаємовідносин з Отцем і Святим Духом, а також на тому, як ми можемо через Спасителя наблизитися до Отця. Господь бажав закарбувати в нашій свідомості цю найважливішу думку, щоб ми завжди пам'ятали: Ісус прийшов від Отця, Він подібний до Отця, а Святий Дух, Його Представник, посланий навчати, обвинувачувати й утїшати нас аж до Другого приходу.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР**Небесний Отець**

Перший розділ книги Буття і перший розділ Євангелія від Івана мають дещо спільне. Триєдиний Бог брав участь як у Сотворінні через Ісуса Христа, так і у Викупленні через Нього. Ісус, творче Слово, викликав до існування досконалий світ, який, на жаль, згодом був зіпсований гріхом та порушив

гармонійну злагоду між Богом і Його створіннями. На щастя, Ісус, викупне Слово, узяв на Себе труд з відновлення втраченої гармонії, і Він звершив його. Він також боровся з вічною другою смертю і переміг (див. Римл. 6:8-14; 2 Кор. 5:21).

Легко припустити, що Ісус Сам-один страждав на хресті, однак Отець і Святий Дух також страждали з Ним. Апостол Павло пише: «Бог у Христі примирив світ із Собою, не зараховуючи їм їхні переступи, і доручив нам слово примирення» (2 Кор. 5:19). Необхідно наголосити: Бог бажає, щоб ми брали активну участь у служінні примирення, адже для нас це чудовий привілей – співпрацювати із Христом як послі Його Царства.

Ісус засвідчив, що Він та Його Отець є одне, і так було від вічності. Він Сам сказав: «Я і Отець – Ми одне!» (Івана 10:30); «Отець у Мені, а Я – в Отці» (10:38). Отець багато вклав у цей світ і любить його так само сильно, як Свого Сина. Ісус здійснював досконалу волю Свого Отця (5:30); Отець говорив та діяв через Нього (14:10); Отець дарує спасіння тим, хто вірить у Його Сина (3:16).

Ісус та Отець

І Сотворіння, і Викуплення були Божою ініціативою. Бог створив Адама та Єву з любові, щоб спілкуватися з ними. Це єднання порушив гріх, але Господь не залишив нас напризволяще. Він узяв на Себе ініціативу відновити наші зіпсуті стосунки з Ним. Іноді ми схильні наголошувати на своїй відданості Богові, проте якою була б наша людська відданість без Його великої відданості нам? Саме Його відданість надихає нашу відданість. Павло підтверджує це, запитуючи: «Або нехтуючи багатством Його доброти, лагідності й довготерпіння, не знаєш, що доброта Божа веде тебе до покаяння?» (Римл. 2:4).

Ісус добровільно прийшов у наш грішний світ із Божественною місією, щоб вирвати його з пазурів лукавого. Бог у Своїй любові розділив цю ініціативу й погодився прийти в цей світ в Особі Свого Сина і померти за кожного. У тексті Івана 3:16 ясно сказано: Бог настільки полюбив світ, що послав Свого Єдинородного Сина померти за людей, бо тільки Його смерть могла викупити нас від

вічної смерті. Авраам і його обіцяний син Ісак стали прообразом цієї обітниць завдяки своїй згоді виконати Боже повеління.

Однак різниця полягала в тому, що жертва Ісака не була замісною, як жертва Христа. Ця різниця існувала тому, що Син Божий був Джерелом життя, а Ісак – ні. «На початку було Слово, і Слово було в Бога, і Слово було Бог. Воно на початку було в Бога... У Ньому було життя, – і життя було Світлом людей» (Івана 1:1, 2, 4). Еллен Уайт стверджує: «У Христі є життя первинне, не запозичене, не похідне» (Бажання віків. С. 530).

Знати Сина означає знати Отця (Івана 14:6–11)

У Євангелії від Івана (особливо в останніх розділах) міститься найбільше, ніж будь-де в Біблії, згадок про Отця. Ісус 136 разів говорить про Отця, про Його характер, про єдність між Отцем і Сином. Деякі літературні критики можуть вважати таку частоту надмірною, але Спаситель бажав переконатися, що ми знаємо й цінуємо Його Отця. Крім того, Христос наголосив, що жив згідно з досконалою волею Свого Отця завжди й у всьому.

Можливо, єдиним посиленням, яке підсумовує цей акцент, є відповідь Христа Пилипові в Івана 14:9: «Хто Мене бачив, той і Отця бачив». Ця чітка заява має спонукати всіх нас ставитися до Бога-Отця так само, як ми ставимося до Бога-Сина. Адже всі риси Ісуса, зображені в Євангеліях, притаманні й Отцеві. Це обнадійливе усвідомлення має допомогти нам увійти в такі самі стосунки взаємної любові з Отцем, як із Сином.

Доречно запитання, яке нам слід поставити собі: якби ми наслідували приклад Христа, виконуючи не свою волю, а мудру волю нашого Небесного Отця, як це вплинуло б на наше повсякденне життя?

Святий Дух (Івана 1:13; 3:5–8; 6:63; 14:26; 15:26; 16:7–11)

Святий Дух – активний Учасник динамічного процесу духовного навернення, процесу, зображеного Ісусом як нове народження. Ще на початку свого Євангелія Іван звертається до цього життєво важливого питання, наголошуючи, що віруючі духовно народжуються «ні від крові, ні через тілесне бажання, ні через

бажання чоловіка, але... від Бога» (1:13). Ця дивовижна подія відбувається завдяки впливу Святого Духа на серце людини.

Саме Святий Дух пробуджує в людині усвідомлення крайньої потреби в спасінні та переконує серце в правдивості всього, що говорять та здійснюють Отець і Син. Святий Дух – наш Утішитель, Він перебуває поруч із нами, щоб утішати, але також докоряє за гріх. Ми маємо бути вдячними, коли відчуваємо корисну дозу вини, бо це чітка ознака того, що Дух діє в нашому житті, спонукаючи нас виправити ситуацію.

Інші функції Святого Духа зображені в уривку Івана 16:8–15. Розглянемо вірш 8: «Він світові виявить про гріх, і про правду, і про суд» (вірш 8, переклад І. Огієнка). По-перше, Дух виявляє наш гріх, який мучить нас і який необхідно видалити з нашого життя. По-друге, Він виявляє нам правду, праведність, щоб ми чинили те, що правильне, а не егоїстичне. Ця праведність, як зарахована, так і передана, походить лише від «Сонця праведності» через служіння Духа. По-третє, Дух виявляє, нагадує нам про суд, який обов'язково відбудеться. Це має спонукати нас до покаяння й приготування до скорого повернення Христа. Упевненість у прийдешньому суді має прискорити наше навернення до Отця у справжньому покаянні й виправленні. По-четверте, Святий Дух веде нас до повної істини, яка є в Ісусі. У нашому свідченні людям Господь нагадує нам, що саме й коли потрібно сказати (Луки 21:14, 15). По-п'яте, Дух прославляє Ісуса, наголошуючи на Його словах та волі.

Молитва Ісуса (Івана 17)

Заступницька молитва Ісуса, записана в Івана 17, найдовша та найглибша з Його молитов. Господь молиться за Себе, за Своїх учнів і за всіх віруючих, тобто «за тих, хто повірить у Мене через їхнє [учнів] слово» (вірш 20). Молитви Христа не тільки потужні, а й усеохопні. Він молиться за нас особисто, пристрасно, сильно й постійно.

Ісус молився особисто за Петра (див. Луки 22:31, 32); пристрасно молився за Свій упертий примхливий народ (див. Матв. 23:37). Павло зазначає, що Христос благав Отця «з великим ри-

данням і слізьми» (Євр. 5:7). Господь сильно молився навіть за Своїх ворогів, котрі розпинали Його: «Отче, прости їм, бо вони не знають, що роблять!» (Луки 23:34). Молитви Ісуса отримали відповідь у навершенні його ворогів, котрі відгукнулися на сповнену Духом проповідь Петра. Христос молився постійно, а не з перервами, як ми, коли молимося за інших. У тексті Євр. 7:25 сказано, що Ісус, «будучи завжди живим... може завжди спасати тих, хто приходить до Бога через Нього, аби заступатися за них».

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Пригадайте випадок, коли ви відчували розчарування через неповне розуміння деяких біблійних текстів. У даному контексті, як це допомагає вам усвідомлювати безмежність Бога в порівнянні з вашою власною обмеженістю? Досконале знання нашого безмежного Бога охоплює весь спектр знань і мудрості, але наші обмежені знання охоплюють лише крихітну частину цього спектру. Хіба ця реальність не повинна спонукати нас підкорятися Його волі та «вгамуватися і пізнати, що [Він] – Бог!» (див. Псал. 46:11)? Обговоріть.
2. Чи зрозуміли ви, що Отець подібний до Сина, а Син подібний до Отця? Як це відбулося? Як це розуміння допомагає вам бути ближчими з Богом Отцем?
3. Що ви відчуваєте, коли усвідомлюєте, що навіть тут, а тим більше на Небі, матимете такі близькі стосунки з Отцем, які має з Ним Ісус?
4. Місія Святого Духа полягає в тому, щоб не тільки дарувати людині втіху, а й виявити гріх, праведність і суд. Якщо ви з якоїсь причини опираєтеся докорам сумління, що можете із цим зробити?
5. Чи думали ви, що задля розвитку своєї віри та зміцнення власного молитовного життя, вам необхідно об'єднати свою слабку віру й молитви з потужними молитвами віри Ісуса? Як ви вважаєте, які зміни принесе це об'єднання у вашу духовну подорож до Царства?

Година слави: хрест і воскресіння

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 18:33–19:5; 19:17–22; 19:25–27; Луки 2:34, 35; Івана 20:1–18; 1 Кор. 15:12–20.

Пам'ятний вірш:

«Тоді Пилат Його запитав: То Ти Цар? Ісус відповів: Ти сам кажеш, що [Я] Цар. Я для того народився і для того прийшов у світ, щоби свідчити про істину. Кожний, хто від істини, слухає Мій голос» (Івана 18:37).

Розп'яття і воскресіння Ісуса – кульмінація Євангелія від Івана. Перші 10 розділів охоплюють приблизно три з половиною роки життя Христа; натомість розділи 11–20 охоплюють приблизно один-два тижні.

Чотири Євангелія по-різному описують смерть Ісуса. Хоч їхні розповіді подібні, кожен автор наголошує на ключових моментах, які особливо перегукуються з тематикою його Євангелія. Матвій наголошує на виконанні Писання; Марк підкреслює паралель між хрещенням Ісуса і хрестом; Лука зосереджується на хресті як засобі зцілення та спасіння (історія про розбійника на хресті).

Однак Іван представляє хрест як воцаріння Ісуса, особливо пов'язане з ідеєю години (часу), яка багаторазово згадується в його Євангелії (7:30; 8:20; 12:27). Ця ідея воцаріння видається іронічною, оскільки розп'яття було найганебнішим і найпринизливішим видом страти, який використовували римляни. Такий контраст указує на глибоко іронічне зображення, яке представляє Іван: Ісус помирає з ганьбою, але водночас це – Його славне воцаріння як Спасителя.

Неділя, 15 грудня

ЩО ТАКЕ ІСТИНА?

В уривку Івана 18:28–32 суд над Ісусом не описаний детально. Основна увага зосереджена на Христі, Котрого привели до Понтія Пилата.

Прочитайте Івана 18:33–38. Про що говорили Пилат і Христос? _____

Намісник запитує Ісуса, чи Він Цар юдеїв (вірш 33). Це перша, але не остання згадка про царський титул. Ісус відповів Пилатові запитанням, чи він від себе питає про це, чи інші сказали, що Він Цар. Запитання Ісуса міняє їх ролями: намісника питають, чи розуміє він, із Ким розмовляє. Читач уже знає, що Ісус – Цар. Чи знає про це намісник?

Пилат відповідає власним запитанням: «Хіба я юдей? Твій народ і первосвященики видали Тебе мені. Що Ти зробив?» (вірш 35). Це було ухилення, яке ґрунтувалося на роздратуванні через пряме запитання Ісуса. У такий спосіб намісник зробив перший крок від істини, який дозволяв упередженням блокувати його сприйняття.

Ісус відповідає, що Його Царство не від цього світу (вірш 36). Потім Пилат проникливо робить висновок, що Ісус справді претендує на те, аби бути царем (вірш 37). Це веде до важливого Христового пояснення: Він народився, щоб свідчити про істину; і кожен, хто «від істини», слухає Його голос (вірш 37).

Далі Пилат запитує: «А що таке істина?» (вірш 38). Однак він не чекає на відповідь, натомість виходить до юдеїв, щоб спробувати врятувати Ісуса від натовпу.

Істина (правда) – провідна тема Євангелія від Івана. Як вічне Слово, Логос (1:1–5), Ісус є Світло й Істина на противагу темряві й омані. Він повний благодаті й істини (1:14). Благодать та істина з'явилися через Нього (1:17). Іван Хреститель засвідчив істину (5:33). Ісус підтвердив, що Його Отець – «правдивий» (7:28). Сам Ісус почув істину від Свого Отця (8:40). Ісус є «дорога, і правда, і життя!» (14:6). Слово Боже є «істина» (17:17). Не дочекавшись відповіді на своє запитання, Пилат утратив можливість пізнати істину через свої упередження, попередні рішення і тиск з боку юдеїв.

Як ви розумієте ідею про те, що Ісус – Істина?

Понеділок, 16 грудня

ОЦЕ – ЛЮДИНА!

Прочитайте Івана 18:38–19:5. Як Пилат намагався переконати народ просити звільнення Ісуса? _____

Пилат не дочекався від Ісуса відповіді щодо істини. Натомість повернувся й вийшов назовні, щоб спробувати переконати народ. Розмовляючи з ними замість того, аби просто відпустити Ісуса, намісник поставив себе в незручне становище. Релігійні лідери зрозуміли, що можуть маніпулювати ним за допомогою натовпу.

Пилат посилається на звичай звільняти в'язня на свято Пасхи і запитує, чи бажає народ, щоб він відпустив «Царя юдеїв». Несподівано для нього, і як це не парадоксально, народ просить звільнити розбійника Варавву, а не невинного Ісуса.

Тепер починаються глузування і знущання з Ісуса. Римські воїни сплітають тернового вінка, одягають на Нього багряницю, підходять і глузливо вітають Його як Царя юдеїв. Цей тип привітання солдатів був схожий на той спосіб, яким вони вітали б імператора, але тут це було зроблено з насмішкою.

Апелюючи до жалості народу, Пилат шукає спосіб звільнити Христа, тому виводить Його в терновому вінку, одягнутого в багряницю. Сцена, яку Іван не коментує, відображає Ісуса в удаваних царських шатах та намісника, який закликає народ: «Оце – Людина!» (19:5). Це нагадує читачеві слова Івана Хрес-

тителя в Івана 1:29: «Ось Агнець Божий, що на Себе бере гріх світу!». Дивовижно, що язичницький намісник представляє Месію в цьому царському вбранні вибраному Божому народові – Ізраїлеві.

Однак, як показано в текстах 6–16, натопв, зчинивши неймовірний галас, вимагає розіп'ясти Ісуса на підставі Його твердження, що Він Син Божий. Це лякає Пилата, котрий ще більше прагне звільнити Ісуса. Однак лідери визначають долю Ісуса, стверджуючи, що звільнити Його – значить виступити проти кесаря. Вони знають, що вірність Пилата кесареві означала: він не міг звільнити когось, хто претендував на ту саму посаду. Керівники народу заявляють, що вони не мають царя, крім кесаря. Отже, їхня глибока ненависть до Ісуса була сильнішою за їхні національні прагнення. Аби позбутися Христа, вони були готові пожертвувати національною незалежністю.

Як жадливо – язичницький правитель хоче звільнити Ісуса, а духовні лідери вибраного народу вимагають Його розп'яти! Які уроки для себе ми можемо почерпнути із цього факту?

Вівторок, 17 грудня

«ЗВЕРШИЛОСЯ!»

Як зазначено в уривку Івана 19:17–22, Пилат наказав написати на табличці хреста латиною, грецькою та єврейською мовами такі слова: «Ісус Назарянин, Цар юдеїв!» (вірш 19). Релігійні лідери хотіли змінити цей напис. Пилат не погодився, і напис залишився незмінним, як мовчазний свідок істини про Месію, возведеного на хрест як Царя. Ось Ісус, істинний Цар юдеїв, висить на хресті, як найнебезпечніший злочинець.

«Цей напис був розміщений над головою Ісуса за розпорядженням значно вищої влади, ніж влада Пилата чи юдеїв. За провидінням Божим, ці слова мали пробудити думку й спонукати до дослідження Святого Письма» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 745).

Прочитайте Івана 19:25–27. Як зворушливо Ісус подбав про Свою матір?

Серед очевидців, які того дня стояли біля підніжжя хреста, були улюблений учень Іван та Марія, мати Ісуса. Багато років тому, коли Йосип і Марія принесли Немовля Ісуса до храму

для посвячення, праведний Симеон провів саме цю трагічну подію (Луки 2:34, 35). А зараз, у Свою передсмертну хвилину, Ісус звертається до Своєї матері: «Жінко, ось твій син!», а до Івана Він каже: «Ось твоя мати!» (Івана 19:26, 27).

Прочитайте Івана 19:28–30. Яке значення має передсмертний вигук Ісуса: «Звершилося!»?

Грецьке дієслово *телéo* (закінчити, завершити, виконати) у вірші 28 («все вже завершилося») – те саме дієслово, яке використане у вірші 30 («Звершилося!»). Крім того, однокореневе слово *телейóо* (завершити, зробити досконалим) також бачимо в тексті 28 у зв'язку з виконанням Писання («збулося Писання»). Якою б жадливою не була ця сцена, усе виконувалося, здійснювалося, завершувалося!

Виголошуючи слово: «Звершилося!», Ісус завершує, виконує доручену Йому Отцем працю.

Що означає для кожного з нас вигук Ісуса: «Звершилося!»? Що було завершено та як це стосується нашого життя?

Середа, 18 грудня

ПОРОЖНЯ ГРОБНИЦЯ

Прочитайте Івана 20:1–7. Про що розповідає уривок та яке значення це має для нас?

Ісус помер у п'ятницю після обіду та воскрес рано в неділю. Оскільки під час Його поховання наближалася субота (Івана 19:42), воно відбулося поспішно і не було завершено. Як би сильно послідовники Ісуса не любили Його, вони дотримувалися четвертої заповіді і в суботу не ходили до гробниці (порівняйте з Марка 16:1; Луки 23:56). Після суботи кілька жінок купили пахоці й у неділю вранці принесли їх до гробниці. На їхнє здивування, камінь був відвалений, а гробниця – порожня.

Марія Магдалина була однією з тих, хто рано прийшов до гробниці. Вона побігла розповісти Петру й Іванові, що побачила. Обидва чоловіки побігли туди. Іван випередив Петра і прибув першим. Нахилившись, він зазирнув усередину і побачив

чив, що там лежить поховальне полотно, у яке був загорнутий Ісус. Однак Іван не увійшов до гробниці.

Петро ж зайшов усередину, побачив полотно, а також хустку, яка була на голові Ісуса, але вона лежала не з полотном, а була згорнена і покладена окремо.

Прочитайте Івана 20:8–10. Що означала згорнена хустка?

Петро увійшов до гробниці, потім увійшов і Іван. У вірші 8 сказано, що він увійшов, побачив і повірив. Іван побачив поховальне полотно, що лежало там, та згорнену хустку, яка лежала окремо. Чому цей факт спонукав Івана повірити, що Ісус воскрес із мертвих?

Щоб відповісти на це запитання, необхідно подумати над тим, чому взагалі гробниця була порожньою. Найімовірніша відповідь: тут побували розкрадачі могил. Однак таке пояснення неможливе з трьох причин. По-перше, Матвій повідомляє, що гробницю охороняли (Матв. 27:62–66), а це унеможливило пограбування. По-друге, злодії зазвичай крадуть цінні речі, а не мертві тіла. По-третє, грабіжники поспішають і не згортають погребальне полотно. Тож не дивно, що коли Іван побачив акуратно згорнену хустку, він повірив, що Ісус воскрес із мертвих.

Четвер, 19 грудня

ІСУС І МАРІЯ

Прочитайте Івана 20:11–13. Які слова в уривку свідчать про те, що Марія Магдалина все ще не розуміла значення порожньої гробниці?

Остання згадка про Марію в тексті перед цим уривком — це її розповідь Петрові й Іванові про порожню гробницю (вірш 2). Вони побігли до гробниці, а вона повернулася туди трохи пізніше. Після того як Петро й Іван оглянули гробницю, вони залишили її. Але Марія повернулася і, плачучи, затрималася там. Без сумніву, вона багато плакала упродовж останніх кількох днів. А тепер — ще й це? Нахилившись, вона зазирнула всередину.

На її подив, у гробниці перебували два ангели в білому, сидячи там, де лежало тіло Ісуса. Вони запитали її: «Жінко,

чому ти плачеш?» (вірш 13). Вона з розпачем відповіла, що взяли її Господа, і вона не знає, де Його поклали.

Прочитайте Івана 20:14–18. Що змінило світ Марії?

Марія обернулася та крізь сльози побачила, що хтось стоїть позаду неї. Словами, подібними до слів ангелів, Незнайомець запитує: «Жінко, чого ти плачеш? Кого шукаєш?» (вірш 15). Вона думає, що розмовляє із садівником, і просить його допомогти знайти тіло Ісуса.

Незнайомець промовляє одне слово: «Маріє!» Це було однослівне об'явлення, яке змінило світ. Раптом здивована жінка розуміє, що з нею розмовляє воскреслий Ісус! Господь звелів їй не доторкатися до Нього, оскільки Він має зійти до Свого Отця. Її ж завдання полягає в тому, аби піти й повідомити учням, що Він іде «до Мого Отця і вашого Отця, до Мого Бога і вашого Бога!» (вірш 17). Марія виконала свою місію: розповіла учням, що бачила Господа, а також повідомила всі інші подробиці, якими Він поділився з нею (вірш 18).

Прочитайте 1 Кор. 15:12–20. За словами Павла, яка користь була б від нашої християнської віри, якби Христос не воскрес із мертвих?

П'ятниця, 20 грудня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Прочитайте в книзі Е. Уайт «Бажання віків» розділи «Звершилося!» (с. 758–764); «Господь воскрес!» (с. 779–787); «Чого ти плачеш?» (с. 788–794). Див. також книгу К. Голдштейна «Risen: Finding Hope in the Empty Tomb». Nampa, ID: Pacific Press, 2020.

«Пилат палко прагнув звільнити Ісуса. Однак він бачив, що не може зробити цього, не втративши свого становища й репутації. Щоб не позбутися світської влади, він вирішив пожертвувати життям невинної людини. Скільки людей, подібно до Пилата, жертвують принципом, щоб уникнути втрат чи страждань. Сумління й обов'язок указують на один шлях, а власні інтереси — на інший. Потік у напрямку зла сильний,

і кожного, хто йде на компроміс зі злом, цей потік затягує в густу темряву гріха» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 738-739).

«Христос не віддав Свого життя, доки не здійснив справи, заради якої прийшов, і з прощальним подихом вигукнув: “Звершилося!” (Івана 19:30). Битву виграно. Правиця Його та святе рамено Його здобули Йому перемогу. Як Переможець Він установив Свій прапор на вічних висотах. Хіба ж могли ангели не радіти?! Усі Небеса святкували перемогу Спасителя. Сатана зазнав поразки і зрозумів, що втратив своє царство.

Для ангелів та безгрішних світів вигук “Звершилося!” мав велике значення. Для них, як і для нас, це означало, що велика справа викуплення здійснена. Вони разом з нами приймають плоди Христової перемоги» (там само. С. 758).

Запитання для обговорення:

1. Які принципи можуть допомогти нам уникнути фатальної помилки, якої припустився Пилат?
2. Чому Ісус повинен був померти замість нас? Чому Він мав стати нашою Замісною Жертвою? Чому для нашого спасіння була необхідна Його смерть? Які уривки зі Святого Письма підтверджують вашу відповідь?
3. Який зв'язок існує між доказами з Писання та історичними доказами, коли йдеться про віру у воскресіння Ісуса? Тобто, які історичні докази переконливо підтверджують воскресіння Ісуса?
4. Поміркуйте над уривком 1 Кор. 15:12–20. Павло пише, що без воскресіння Христа «ті, які впокоїлися в Христі, загинули!» (1 Кор. 15:18). Якщо слова Павла правдиві, то чому декотрі віруючі вважають, що «ті, які впокоїлися в Христі», відразу потрапляють на Небо? Як ці слова Павла підтверджують істину про те, що мертві сплять до воскресіння під час Другого приходу Христа?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні тексти: Івана 18:28–38; 18:38–19:5; 19:30; 17:4; 20:1–10

Ми бачимо чіткий контраст між світоглядом Пилата та світоглядом Христа. Світогляд римського намісника ґрунтувався на тимчасовому царі й царстві, а світогляд Ісуса був заснований на духовному вічному царстві. Однак було очевидно, що Пилат сприймав цю Людину, Котра стояла перед ним, як Людину, відмінну від усіх інших. На відміну від юдейських лідерів та юрби правитель не вважав, що Він заслуговує на жорстоку страту.

Під час короткої, але важливої розмови між ними Ісус сказав Пилатові, що Він прийшов у цей світ, аби «свідчити про істину. Кожний, хто від істини, слухає Мій голос» (18:37). Нерішучий Пилат ніколи не чув, щоб хтось говорив про істину так упевнено й авторитетно. Тоді у відповідь Пилат поставив це позачасове запитання: «А що таке істина?» (вірш 38). Однак правитель не дочекався відповіді Ісуса на це важливе запитання. Ми можемо лише уявити, що сказав би Христос, якби Пилат дав Йому можливість відповісти.

Чи може бути так, що ми наслідуємо нетерплячість Пилата? Ми ставимо Богові кілька важливих запитань, але часто не чекаємо Його відповіді. Наскільки іншим було б наше життя, якби ми більше прислухалися до того, що має сказати Бог. На жаль, ми надто часто зосереджені на собі, а не на Христі. Уявіть собі, яку корисну інформацію міг би дати нам Господь, якби ми просто мовчали й більше слухали Його через Його Слово.

Цікаво зазначити, що розп'яття – найганебнішу і найпринизливішу смерть – Іван представляє як найславетнішу подію. Своєю смертю Ісус, як другий Адам, переміг сатану, виконавши місію спасіння грішного людства. Коли Ісус виконав місію спа-

сіння, Отець Небесний прийняв Його жертву і зробив спасіння можливим для всіх, хто повірив у Його Сина.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

Що таке істина? (Івана 18:28–38)

Поставивши своє запитання: «Що таке істина?», Пилат відвернувся, не дочекавшись відповіді. Він утратив можливість почути слова про істину від Самої Істини, Котра стояла перед ним у людському тілі. Запитання про істину особливо актуальне сьогодні, адже наш світ занедбав та відкинув істину. Темрява омани і пов'язана з нею плутанина панує всюди. Сьогодні ухиляння від істини, шум навколо неї та двозначність стали прийнятними й нормованими. Це приниження істини відбувається настільки часто, що люди змушені запитувати, як і Пилат: «А що таке істина?»

Коли ми йдемо слідами Ісуса, Він допомагає нам стати правдомовцями. Господь не просто говорить правду, Він Сам є Правдою. Зрештою, Він свідчив: «Я є дорога, і правда, і життя!» (14:6). Нехай наше свідчення виведе інших із темряви зла до яскравого світла істини Христа. Розкажіть іншим, що істину все ще можна знайти в Христі.

Оце – Людина! (Івана 18:38–19:5)

Понтія Пилата можна пожаліти за його нерішучість та конформізм. Він намагався догодити всім, але в результаті не догодив нікому. Його ненавиділи і юдеї, і римська влада. Згодом, після розп'яття Христа, імператор заслав Пилата до Галлії та позбавив усіх почесей. Незабаром після цього він помер у вигнанні, покінчивши життя самогубством. Пилат намагався апелювати до почуття справедливості та співчуття юдейських лідерів, однак вони прагнули побачити Ісусову смерть на хресті. Наказавши жорстоко бичувати Його, Пилат сподівався викликати співчуття в Його народі.

В останній відчайдушній спробі врятувати Ісуса правитель запропонував релігійним лідерам обрати з-поміж двох

в'язнів. Кого за волею народу мав звільнити Пилат: Христа чи Варавву? Юдеї обрали Варавву, найзапеклішого злочинця, справжнього представника сатани. На жаль, коли Пилат нарешті зрозумів, що лідери були непохитні щодо розп'яття Ісуса, він неохоче поступився їхнім бажанням. Маленький компроміс спонукав його до більших компромісів, поки він не переступив поріг неповернення. Проте під час цього процесу Пилат звинуватив сам себе та несправедливість судового провадження, тричі заявивши, що Ісус справді невинний, а потім засудив Його на смерть.

Якою трагічною постаттю був Пилат! Однак, будучи язичником, він намагався врятувати цього Юдея від Його народу, у той час як вони вимагали Його смерті. Усе це сталося на Пасху.

Місія Ісуса полягала в тому, аби бути принесеним у жертву як пасхальний Агнець, заколений від заснування світу. Він був народжений, щоб померти, але Його смерть не обов'язково мала бути від рук Пилата. Останні слова Пилата до натовпу були: «Оце – Людина!» (19:5). Несвідомо Пилат у цих, здавалося би, простих словах підсумував глибину й широту спасіння. Споглядаючи Ісуса, ми змінюємося. І мовою Івана Хрестителя це звучало так: «Ось Агнець Божий, що на Себе бере гріх світу!» (1:29). Споглядаймо Сина Людського і спасімося. Будемо щоденно дивитися на Нього й жити.

«Звершилося!» (Івана 19:30; 17:4)

У тексті Івана 17:4 читаємо слова Ісуса, звернені до Отця: «Я прославив Тебе на землі, завершив справу, яку Ти доручив Мені виконати». Заради кого Ісус завершив Свою земну місію? Контекстом для цієї заяви була первосвященницька молитва Ісуса за Його учнів. Під час цієї молитви Спаситель згадає їх 40 разів. Він справді прославив Свого Отця в навчанні Своїх учнів.

Ісус підготував їх для виконання Його завершеної справи викуплення. «Христос виконав доручену Йому справу. І Він залишав на Землі тих, котрі мали продовжувати її. Він сказав: “І все Мое – Твоє, а Твоє – Мое, і Я прославився в них» (Е. Уайт. Дії апостолів. С. 14). Завершення праці Христа

з навчання Його учнів передувало завершенню Його місії спасіння. В Івана 19:30 написано: «Спробувавши оцту, Ісус сказав: Звершилося! І, схиливши голову, віддав духа».

Досконала жертва Христа означає, що ми не повинні ані додавати, ані віднімати від Його справи, а просто прийняти її. Спасіння — дар благодаті. Ми отримуємо цей дар через віру і через віру в Христову праведність отримуємо силу жити слухняним переможним життям.

Порожня гробниця (Івана 20:1–10)

Воскресіння Христа з гробниці рано вранці першого дня тижня було необхідне для віри Його послідовників. Христос мав піднятися з могили, як провістили Він та Писання. Жодна зла сила не могла втримати Його в могилі. При могутньому наказі Його Отця піднятися сили зла були повністю переможені. Апостол Павло стверджує: «Якщо ж Христос не воскрес, тоді віра ваша марна: ви все ще у гріхах ваших» (1 Кор. 15:17). А далі він продовжує: «Коли ми надіємося на Христа тільки в цьому житті, то ми найнещасніші з усіх людей!» (вірш 19).

Чому «найнещасніші»? Тому що славна надія на воскресіння була б неможливою і мертві у Христі не воскресли би до життя, якби не воскресіння Спасителя. Однак воскресіння відбулося вранці першого дня тижня, і свідками порожньої гробниці були Марія Магдалина та інші жінки, а також Петро й Іван. Незадовго до цього римські воїни стали свідками виходу Христа з гробниці і впали на землю, як мертві, від прояву Його сліпучої слави. Солдати були надзвичайно вражені побаченим і розповіли все релігійним лідерам.

Та лідери були настільки налаштовані проти Ісуса, що повністю відкинули будь-які явні докази Його славетного воскресіння. Проте лідери точно знали, що Христос воскрес; інакше навіщо підкупили солдатів? Матвій описує цю реальність: «Зібравшись зі старшими та скликавши раду, дали достатньо грошей воїнам і сказали: Говоріть, що Його учні, прийшовши вночі, викрали Його, коли ми спали. А як почує

це правитель, ми переконаємо його, і він вас не буде турбувати» (Матв. 28:12-14).

Отже, цілком зрозуміло, що лідери намагалися увічнити обман, який суперечив наявним у них доказам. Римські солдати — усі вони — спали одночасно, дозволивши учням викрасти тіло Христа? Неможливо! Ні грабіжники, ні учні Христа не викрадали Його тіла. Спаситель у славі воскрес із могили. Навіть «хустка, яка була на Його голові» (Івана 20:7), виявилася акуратно згорненою й покладеною окремо, що свідчило про те, що не було жодних доказів наруги над могилою чи поспішної крадіжки.

Ісус і Марія (Івана 20:11–17)

Марія мала унікальний привілей першою побачити порожню гробницю. Вона також першою побачила й почула воскреслого Господа. А сталося це так. Зазирнувши до порожньої гробниці, Марія несподівано побачила двох ангелів, які сиділи там, де раніше лежало тіло Христа. Вони запитали, чому вона плаче. Жінка відповіла: «Тому що взяли мого Господа і не знаю, де поклали Його!» (вірш 13).

Обернувшись назад, вона крізь сльози побачила якогось Чоловіка та прийняла Його за садівника, навіть не припускаючи, що це міг бути воскреслий Господь. Ісус запитав її: «Жінко, чого ти плачеш? Кого шукаєш?» (вірш 15). Думки Марії були повністю зосереджені на зниклому тілі Ісуса, доки Він не вимовив її ім'я. І тільки тепер вона зрозуміла, Хто Він, та вигукнула: «Раввуні!»

Марія побігла до учнів і сповістила їм радісну новину, що бачила Господа. Ісус з'явився їй у Своїй людській природі; пізніше Він так само явився учням, потім, коли дозволив Хомі доторкнутися до Його ран, а також коли приготував для апостолів сніданок на березі моря. Заради нас Ісус назавжди збереже Свою людську природу, пов'язуючи нас із Собою нерозривними узами.

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Ісус мав померти заради спасіння грішного людства. Але чому Він мав померти такою мученицькою смертю? Чому «звичайної» смерті було недостатньо?
2. Сьогодні люди більше, ніж будь-коли раніше, ставлять те саме запитання, яке Пилат поставив Ісусові: «А що таке істина?» Як ви вважаєте, чому в наші дні істину відкидають? Які соціальні чинники сприяють цьому?
3. Прокоментуйте наступне твердження: «Подивіться вгору і живіть, подивіться донизу й помріть. Ніколи не здавайтеся, але завжди дивіться вгору і споглядайте обличчя Ісуса». Як практично ви можете дивитися на Ісуса і сказати: «Оце – Людина!»?
4. Чому Ісус завершив Свою працю з навчання учнів проповідувати Євангеліє безпосередньо перед тим, як Він завершив Свою справу викуплення на хресті? Яке значення це мало? Як ви вважаєте, яку справу Йому ще належить завершити у вашому житті? Поясніть.
5. Які практичні уроки ми можемо отримати з досвіду Марії? Вона була настільки охоплена своїм горем і сльозами, що спочатку не змогла впізнати воскреслого Ісуса. У який спосіб ми іноді настільки обтяжені нашими тягарями, що не помічаємо присутності Господа в нашому житті? Як ми можемо виправити цю ситуацію?
6. Поміркуйте над трагічним фіналом життя Пилата. Які уроки ми можемо винести з того, як він ставився до юдеїв, римської влади й Ісуса?

Епілог: пізнаючи Ісуса та Його Слово

Біблійні тексти для дослідження:

Івана 21; 11:9, 10; 8:42–44; 4:46–54; 2 Тим. 3:16; Івана 15:1–11.

Пам'ятний вірш:

«Дослідіть Писання! Адже ви думаєте через них мати вічне життя, а вони свідчать про Мене» (Івана 5:39).

Євангеліє Івана, як і Марка, завершується зустріччю в Галилеї. У нашому останньому уроці Суботньої школи цього кварталу ми поговоримо про ту зустріч. Але водночас об'єднаємо її з темою про те, як ми пізнаємо Ісуса й Боже Слово — концепцією, що проходить крізь четверте Євангеліє.

Учні перебували з Ісусом уже більше трьох років, однак виявилися зовсім не готовими до таких подій, як Його розп'яття і воскресіння, хоч Спаситель неодноразово розповідав їм про це.

На жаль, вони не повірили Йому на слово.

Сьогодні ми також можемо перебувати в небезпеці, роблячи те саме: чути або навіть читати Слово Боже, але не слухатися його, не дотримуватися й не підкорятися йому. Тобто не приймати його як світло, яке має спрямовувати наші думки

й дії. На жаль, саме на такому рівні (можливо, несвідомо) перебуває надто багато християн.

Цього останнього тижня дослідження нашого посібника ми також розглянемо деякі ключові моменти Євангелія від Івана, котрі можуть допомогти нам вийти за межі лише теоретичного знання про Ісуса та особисто пізнавати Його, дедалі тісніше спілкуватися з Ним та Його Словом.

Неділя, 22 грудня

ЗУСТРІЧ У ГАЛИЛІЇ

Прочитайте Івана 21:1–17. Які ключові істини відкриває уривок, зокрема про Божу благодать і людське смирення?

Наприкінці 20-го розділу Євангелія від Івана автор викладає мету його написання, і це могло би бути логічним завершенням книги, однак є ще один розділ. Розділ 21 починається з того, що деякі учні повернулися до Галилеї і Петро запропонував порибалити вночі на озері. Здається, ніби повернулися старі часи й учні вирішили відновити своє колишнє заняття — рибальство. Проте тієї ночі вони нічого не зловили.

Уранці таємничий Незнайомець на березі порадив їм закинути невода праворуч човна. Послухавшись, вони зловили стільки риби, що не могли витягти невода. Це нагадало початок їхнього служіння з Ісусом (див. Луки 5:1–11). Іван відразу впізнав Ісуса і сказав про це Петру, котрий негайно стрибнув у воду й поплив до берега.

Згодом Ісус ставить Петрові три запитання стосовно його любові до Вчителя. Перед розп'яттям Петро наполягав, що готовий навіть віддати своє життя за Господа (13:37). Саме тоді Ісус провістив його потрібне зречення (13:38). Однак на цій зустрічі в Галилеї Петро зосереджується не на собі і власних силах, а на Ісусові: «Господи, Ти все знаєш! Ти знаєш, що люблю Тебе!» (21:17).

«Тричі Петро привселюдно зрікся свого Господа, і тричі Ісус жадав від нього запевнення в його любові й вірності, на-

полегливо звертаючись із болісним запитанням, котре, як го-стра стріла, пронизувало його зранене серце. Перед зібраними учнями Ісус відкрив усю глибину розкаяння Петра й показав, яким справді смиренным став цей, колись самовпевнений, учень... Перетворення, якого зазнав Петро, було очевидним. Короткі випробувальні запитання Господа не викликали в нього жодної поспішної самовпевненої відповіді. Завдяки покорі й розкаянню тепер Петро краще, ніж будь-коли раніше, був підготовлений трудитися як пастир Божої отари» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 811-812).

Відновлення Петра і його роль як лідера в ранній Церкві – це один з найпереконливіших доказів того, що Ісус воскрес із мертвих. Було б важко пояснити лідерство Петра після воскресіння Господа, якби Він у присутності інших учнів не відновив його в служінні.

Чому смирення дуже важливе для кожного, хто прагне пізнати Господа? У світлі Голгофського хреста, чим кожний з нас може по-справжньому тішитися?

Понеділок, 23 грудня

НЕВІДРИВНО ДИВІТЬСЯ НА ІСУСА

Прочитайте Івана 21:18–22. Про що Петро запитав Ісуса і що Він відповів?

Ісус щойно відновив Петра в служінні й закликав його: «Іди за Мною!» (вірш 19). Ідучи поруч з Ісусом, Петро побачив, що за ними прямує Іван, тому вирішив запитати про нього: «Господи, а цей що?» (вірш 21).

Відновлюючи Петра в служінні, Ісус провістив, якою смертю той прославить Бога (вірші 18, 19). Напевно, Петрові також було цікаво дізнатися про смерть Івана. Проте Ісус спрямовує увагу учня на іншу справу – іти за Ним без надмірного занепокоєння щодо праці, дорученої іншим.

Прочитайте Івана 21:23–25. Чому віруючі неправильно зрозуміли слова Ісуса? Як апостол Іван виправив це незрозуміння?

Віруючі неправильно слова Господа: «Якщо хочу, щоб він залишився, доки прийду, – що тобі до того? Ти йди за Мною!» (вірш 22). Вони подумали: це означає, що Ісус повернеться раніше, ніж Іван помре. Але час минав, Іван старів, і якби він помер (що зрештою і сталося), а Ісус до того не повернувся, християни пережили б розчарування. Тому сам апостол Іван виправив це помилкове уявлення. Отже, тексти 22, 23 слід розуміти так, що Ісус просто вказав на Свою верховну владу й зауважив: навіть якщо Він захоче, щоб Іван залишився жити до Його повернення, це аж ніяк не позначиться на праці Петра. Майбутнє як Івана, так і Петра – у руках їхнього Господа. Від кожного вимагається слухняно йти за Христом, зосередивши свій погляд на Ньому.

Ідея зосередити увагу на Ісусі, а не на інших людях, – потужний провідник до решти даного уроку. Ісус, і лише Ісус, – наш Спаситель. Люди неминуче розчарують вас і навіть можуть завдати вам болю.

Істини, які ми розглянемо з вівторка по четвер, стосуватимуться теми розуміння Слова Божого з метою пізнання Ісуса та слідування за Ним. Тільки Він має бути нашим Учителем і Проводирем, незважаючи на допомогу, поради й керівництво з боку інших людей.

Як часто інші люди, на кого ви, можливо, рівнялися, розчаровували вас? Які уроки, хоч і важкі, ви винесли із цього досвіду?

Вівторок, 24 грудня

СВІТЛО І ТЕМРЯВА

Прочитайте Івана 1:4–10; 3:19–21; 5:35; 8:12; 9:5; 11:9, 10; 12:35. Який великий контраст зображено в текстах і чому він дуже важливий для розуміння істини?

Світ перебуває в темряві; він уникає світла і не може самотужки знайти шлях до істинного Бога – особистісного Бога Сотворіння, об'явлення й Викуплення.

«Людина ніколи не зможе власними силами пізнати Божу глибину. “Вона вища від неба, – що зможеш зробити? І глибша вона за шеол, – як пізнаєш її?” (Йова 11:8). Лише Дух синов-

лення може відкрити нам глибини Божі, яких “око не бачило й вухо не чуло, і що на серце людині не приходило... Нам це Бог відкрив через Свого Духа”» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 412).

Тільки Ісус Христос «явив Його», Отця (Івана 1:18). У даному тексті використане грецьке дієслово екзегеомай, яке означає «тлумачити», «пояснювати», «викладати». Іван представляє Ісуса як Небесного Посланця, Котрий пояснює, що означає пізнати Бога. Тільки через Ісуса ми можемо по-справжньому пізнати Бога.

Прочитайте Івана 8:42–44. Як Ісус описує оманливу основу, на якій релігійні лідери Ізраїлю ґрунтували свою віру?

Люди, котрі відкидають істину, пояснюють біблійні тексти лише з людської точки зору. Натомість ми маємо визнати, що Христос є Світло для світу, і слідувати за Ним у тлумаченні Його Слова. Диявол, навпаки, говорить «зо свого» (вірш 44, переклад І. Огієнка). Якщо ми не будемо обережними та не підкоримося у вірі й послуху Богові, нам загрожує небезпека робити те саме: читати текст, спираючись лише на власні бажання, прагнення й погляди; а зробити це набагато легше, ніж ми можемо усвідомити.

Як ми реагуємо на істини, котрі «наступають нам на ногу»? А як насправді маємо реагувати на них?

Середа, 25 грудня

ТЕОЛОГІЯ «ЗВИСОКА» ЧИ «ЗДОЛУ»

Прочитайте Івана 4:46–54. Яка проблема привела придворного до Ісуса? У чому насправді полягала основна проблема?

Цей чоловік прийшов до Ісуса, Світла для світу, але визнав, що повірить лише тоді, коли Ісус зцілить його дитину. Можна сказати, що теологія цієї людини була «теологією здолу». Така теологія встановлює власні правила і стандарти для Бога та Його Слова. Людські ідеї, якими б недосконалыми, обмеженими й суб'єктивними вони не були, стають остаточним авторитетом у тому, як люди тлумачать Слово Боже. Яка ж це небезпечна пастка!

Теологія «звисока», навпаки, відповідає через віру, насамперед віру в Бога та Його Слово (4:48; 6:14, 15; 2 Тим. 3:16). Якщо Біблію приймають вірою, вона тлумачить сама себе. Світогляд Писання, а не філософія епохи, - ось керівництво для розуміння й тлумачення Писання. Людські погляди повинні бути підкорені, підпорядковані Слову Божому, а не навпаки.

Ми маємо вірити словам Писання, якщо хочемо вірити словам Ісуса (5:46, 47). «Якщо ви будете перебувати в Моєму слові, тоді справді будете Моїми учнями» (8:31). Якщо ми сумніваємося в Божому Слові, воно не може перебувати в нас (5:38). «Хто відрікається від Мене і не приймає Моїх слів, той має свого суддю: слово, яке Я сказав, - воно судитиме його останнього дня. Бо не від Себе Я говорив, а Отець, Який послав Мене, це Він дав Мені заповідь, що маю сказати і що говорити» (12:48, 49).

Слухати Боже Слово — це більше, ніж пасивне сприйняття інформації. Це також означає чинити Божу волю. І це активний відгук на слухання Слова. «Якщо хто хоче чинити Його волю, той пізнає вчення, чи воно від Бога, чи Я говорю від Себе» (7:17).

Таке слухання й виконання Божого Слова – це прояв любові до Господа: «Якщо хто любить Мене, той буде виконувати Моє слово; і Мій Отець любитиме його, і Ми прийдемо до нього, і зробимо оселю в ньому» (14:23).

Який існує зв'язок між нашою любов'ю до Ісуса та послухом? Чому будь-який вид «послуху», не заснований на любові, загрожує перетворитися на законництво?

Четвер, 26 грудня

ПЕРЕБУВАЮЧИ В ІСУСІ

Прочитайте Івана 12:32. Як це твердження відображає владу Ісуса Христа?

Як ми побачили під час дослідження уроків цього кварталу, Євангеліє від Івана вабить нас до Ісуса, однак тільки якщо бажаємо пізнати Бога й чинити Його волю. Люди, які зустрічали Ісуса, або приймали світло і зростали, або відкидали світло і сліпнули. Никодим, самарянка біля криниці, придворний із

Капернаума, паралізований біля купальні Витезда, п'ять тисяч нагодованих хлібами й рибами, брати Ісуса, релігійні лідери, сліпонароджений, Марія і Марта, Пилат — усі вони зустріли Ісуса та зробили вибір щодо істини й світла, які Він приніс.

Теологія «здоли» починається з людської аргументації для визначення й дослідження буття і природи Бога. Тоді людська точка зору, недосконала, грішна, упереджена, має пріоритет над Божественною, святою, досконалою, всеосяжною точкою зору. Теологія «здоли» гарантовано вводить людей в оману, як це відбулося в минулому й відбудеться в майбутньому (див. Об'явл. 14:1–12), коли людська мудрість, прагнучи витіснити Божественну, примушуватиме світ до фальшивого поклоніння.

Прочитайте Івана 15:1–11. У чому секрет духовного зростання і здоров'я?

Цей секрет полягає в тому, щоб залишатися на зв'язку з Ісусом. Він є Слово Боже, Хліб життя, Світло для світу, Двері для овець, Пастир добрий, Воскресіння і Життя, Дорога, Правда і Життя, справжня Виноградна Лоза.

Три Особи Божества та Їхнє Слово, Біблія, подібні до магнітів. Якщо не чинити опір, Вони притягнуть нас до Себе. «Голос Божий промовляє до нас через Його Слово, проте ми почуємо ще багато інших голосів. Та Христос сказав, щоб ми остерігалися тих, хто скаже: “Ось тут Христос! Або: Там!”. Як нам дізнатися, що вони не мають істини, якщо ми не перевіримо їхніх слів Писанням?» (Ellen G. White. *The Advent Review and Sabbath Herald*. April 3, 1888). І тоді власні погляди ми маємо підкорити поняттям, представленим у Слові Божому.

П'ятниця, 27 грудня

ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ:

Божа точка зору значно відрізняється від точки зору людей (Ісаї 55:8, 9). Господь ділиться з нами Своєю точкою зору через богонатхненне Слово, Біблію. Нам необхідно зробити власний вибір: або ходити в темряві, або прийняти світло від Ісуса Христа, явленого в Слові.

Невід’ємна частина цього вибору - наша особиста покора Ісусові Христу, Синові Божому, Викупителеві людства. Через силу Святого Духа Бог Отець відкрив нам — у житті, смерті й воскресінні Ісуса — глибину Своєї любові. Ми знаємо Ісуса, тому що Його життя, смерть і воскресіння були записані в Слові Божому.

«Ангели Божі постійно рухаються із Землі на Небо та з Неба на Землю. Чудеса Христа для нещасних і страждених були звершені силою Божою через служіння ангелів. І всі Божі благословення приходять до нас через Христа завдяки служінню Його небесних посланців. Приймаючи людську природу, наш Спаситель з’єднає Свої прагнення з прагненнями грішних синів і дочок Адама, тоді як Своєю Божественною природою Він міцно тримається за престол Божий. Отже, Христос - Посередник у спілкуванні людей з Богом і Бога з людьми» (Е. Уайт. Бажання віків. С. 143).

Запитання для обговорення:

1. Яка з усіх історій у Євангелії від Івана найпереконливіше свідчить вам про любов і характер Бога? Поділіться зі своїм класом, чому ви вважаєте цю історію такою дивовижною.
2. Як практично слід шукати істину?
3. Чому зазвичай важко зректися себе як арбітра істини? Чи зможемо ми коли-небудь досягти цього, чи наша людська сутність певною мірою все одно впливатиме на наше сприйняття Писання? Чому ми маємо визнати факт нашої обмеженості в пізнанні? Як смирення допомагає нам відмовитися від своїх упереджень щодо Слова Божого?
4. Історія західного християнства сповнена жахливих прикладів того, що відбувається, коли Слово Боже підпорядковується політиці й упередженням людей. Наведіть деякі із цих прикладів. Який урок сьогодні ми можемо взяти з них щодо того, наскільки небезпечно робити людські погляди головним фільтром для «тлумачення» Біблії?
5. Стисло підсумуйте загальну картину Євангелія від Івана. У чому полягає його головна вістка для нас сьогодні?

ЧАСТИНА I: ОГЛЯД

Основні тексти: Івана 21:1–25; 8:40–46; 4:46–54; 12:32; 15:1–11

Наприкінці Євангелія від Івана зазначено, що Христос намагався викласти учням істини про Його духовне царство, замісну смерть і неодмінне воскресіння. Однак учні навіть до самого кінця не сприймали правдивість Його слів. Незалежно від того, скільки разів Він намагався пояснити їм ці питання і привести їх до віри, вони дуже важко сприймали це.

Утім, нам варто замислитися: хіба це не проблема багатьох сучасних християн? Ми чуємо слова Христа й вивчаємо їх, але чи справді вони стають невід’ємною частиною нашого життя? Чи вони залишаються в наших головах, не досягаючи наших сердець?

Важко повірити, але Петро та інші учні вважали, що під час Свого земного служіння Христос збирався відновити буквальне царство Ізраїлю, одержавши перемогу над владою Риму. Після смерті Ісуса надія двох учнів, що подорожували до Емауса, була розбита. І коли до них приєднався воскреслий Господь (Якого вони не впізнали), Він пояснив їм пророцтва про Самого Себе. До того ж, реальність воскресіння та незабарне злиття Святого Духа допомогли реалізувати те, чого Він весь час навчав Дванадцятьох. Зрештою це стало настільки реальним для учнів, що вони були готові ризикувати своїм життям заради справи Євангелія.

Схоже, що протягом тих останніх кількох тижнів, проведених із воскреслим Господом, учні нарешті більше дізналися про те, що Ісус намагався їм сказати, і повірили в це. Він був довготерпеливим з ними до самого кінця, і так само готовий

бути терпеливим з нами сьогодні. Що б ми робили без Його милосердного терпіння? Нехай ця думка надихає нас бути вірними Спасителеві в розумі, серці й житті.

ЧАСТИНА II: КОМЕНТАР

Зустріч у Галилеї (Івана 21:1–19)

Навіть після того, як воскреслий Господь тричі з'явився учням, за пропозицією Петра вони знову пішли ловити рибу. Вони працювали цілу ніч, але даремно. Зазвичай вони все ж таки щось ловили, принаймні малий улов. Однак Ісус хотів, щоб ця невдача змусила їх зосередитися на тому, аби бути ловцями людей. Наша невдача в тому, що ми зазвичай робимо добре, часто змушує нас шукати Божественної допомоги.

Того ранку Ісус з'явився на березі, здійснив чудо великого вилову риби, а потім нагодував Своїх послідовників сніданком. Ця історія свідчить: воскреслий Христос був реальною Особою, як і до Своєї смерті. Крім того, готуючи їжу, Ісус показав, що піклується про потреби Своїх утомлених голодних учнів. Звершуючи це, Він довів, що завжди буде їхнім Другом, піклуючись про їхні потреби, коли вони намагатимуться виконувати Його служіння.

Під час цієї останньої зустрічі Господь зосередив увагу на Петрі. Відразу після Свого воскресіння Ісус конкретно згадав Петра на ім'я, а тепер знову виділив його, поставивши три доречні запитання щодо найважливішої теми – любові до Нього. Раніше, коли Ісус розповідав учням про Своє неминуче розп'яття, Петро запевняв, що готовий померти за Нього. Але, усупереч цій обіцянці, Петро й інші учні втекли, рятуючи своє життя, бо вважали, що їхню справу програно. Пізніше Петро тричі відрікся від Христа, як і провістив Ісус.

У культурі Близького Сходу відрікатися від друзів – ганебно, і Петро гостро відчував цю ганьбу. Знаючи про сором, який переживав Петро, Ісус поставив йому три запитання, які мали допомогти в його зціленні й відновленні. Тричі Ісус запитав його: «Симоне [Йонин], чи ти любиш Мене?» (вірш 16).

Відтворюючи цей діалог, апостол Іван використав у питанні Ісуса давньогрецьке дієслово *αγαπάω*, яке стосується безумовної любові Бога, а відповідь Петра відтворив дієсловом *φίλέω*, яке часто означає любов до друга.

Вочевидь, Петро відчував, що його любов до Господа не була такою ж піднесеною, як любов Господа до нього. У Своїй відповіді Петро виявив смирення і здатність до навчання – риси, які дали йому право пасти вівці Христа (див. вірш 16). Цей жест з боку Христа довів, що Петра тепер відновлено і йому довірено піклуватися про Христову отару віруючих. Яка зміна! Імпульсивний і надто самовпевнений Петро нарешті навчився бути покірним, не довіряти собі та довіряти Ісусові.

Не відводячи погляду від Ісуса (Івана 21:18–25)

Ісус щойно завершив відновлення Петра перед його товаришами та довірив пастирську опіку над Його вівцями. До цього доручення Господь додав провіщення про те, як Петро віддасть своє життя за Євангеліє (вірші 18, 19). Потім Він закликав Петра йти за Ним, що було єдиним способом залишитися вірним і сильним у часи «припливів» та «відпливів» служіння і навіть у час мучеництва.

Петро йшов поруч з Ісусом, а за ними слідував Іван. Петром заволоділо бажання довідатися і про його майбутнє, тому він запитав: «Господи, а цей що?» (вірш 21). Знаючи, що було в серці Петра, Ісус відповів: «Якщо хочу, щоб він залишився, доки прийду, – що тобі до того? Ти йди за Мною!» (вірш 22).

Петро мав збагнути, що пріоритет слідування за Господом не залежить від того, хто це робить, або від обставин життя. Тиск з боку інших (членів сім'ї, однолітків, колег) може змусити нас відхилитися в той чи інший бік, але ми маємо бути повністю віддані Ісусові, незалежно від людей чи обставин. Таке мислення вкрай необхідне сьогодні, коли люди схильні йти за власними примхами або громадською думкою. Проте, як вірні послідовники Ісуса, ми не можемо так поводитися. Нам необхідно слідувати за Ним з причини особистої впевненості в Ньому як у Спасителі, оскільки наше спасіння – це

справа між нами та Богом. Коли Ісус знову прийде, не матиме значення, що про нас думають інші; матиме значення лише те, що Бог думає про нас.

Нам також необхідно розглянути потенційне непорозуміння, яке може виникнути в багатьох людей щодо слів Ісуса про Івана. Господь зосередив увагу на потребі Петра йти за Ним незважаючи ні на що, а не на тому, що мало статися з Іваном. Зверніть увагу на це умовне твердження: «Якщо хочу, щоб він залишився» (вірш 22). Петрові, як і нам, було досить легко неправильно витлумачити чіткі слова Ісуса й випустити з уваги Його головну думку — залишатися вірним.

Іноді навіть наші найближчі друзі можуть неправильно витлумачити наші слова. Однак наш найкращий Друг Ісус повністю розуміє, що ми говоримо і що маємо на увазі. Розглянемо наступне натхненне твердження про повноту нашої надії, покладеної на незмінного Ісуса: «У Своїй милості й вірності Бог часто допускає, що ті, кому ми довіряємо, підводять нас, аби ми могли зрозуміти, як нерозважливо покладати надію на людину і робити своїм раменом слабку плоть. Будемо ж цілковито, покійно, безкорисливо покладати надію на Бога» (Е. Уайт. Служіння зцілення. С. 384).

Світло і темрява (Івана 8:40–46)

Деякі люди сповнені рішучості триматися своїх хибних думок, незалежно від того, скільки доказів щодо протилежного вони бачать. Такі люди також схильні збирати навколо себе лише тих, хто з ними погоджується, тим самим посилюючи власні помилки.

Так сталося і з релігійними лідерами. Вони були настільки засліплені власними егоцентризмом і упередженнями, що люто ненавиділи Христа. Це так дивно: вони стверджували, що люблять Отця, однак ненавиділи Його Сина. Ісус викрив це лицемірство такими словами: «Якби Бог був вашим Отцем, ви полюбили б Мене, бо Я від Бога вийшов і прийшов, – не Сам від Себе прийшов, але Він Мене послав» (вірш 42).

Ісус зцілює сина придворного (Івана 4:46–54)

У нашому дослідженні цього тижня ми також розглядаємо історію іменитого юдейського вельможі, який був важливим чиновником на службі в царя Ірода. Син вельможі знемагав на смертному одрі. Усі лікарі відмовилися від нього. У відчаї батько шукав Великого Лікаря, хоч насправді не вірив, що Ісус був обіцямим Месією. Спаситель знав: якщо Він не зцілить сина придворного, той не повірить у Нього як Месію.

Хоч Ісус знав мотиви цього чоловіка, Він бажав не лише зцілити його сина, а й пробудити у вельможі щиру віру та принести спасіння всій родині. Ісус сказав йому: «Якщо не побачите ознак і чудес, не повірите!» (вірш 48). Ці слова вразили свідомість батька та змусили його засумніватися у власних егоїстичних мотивах, спрямувавши на шлях віри в Ісуса заради Нього Самого.

Перебуваючи в Ісусі (Івана 12:32; 15:1–11)

Коли Ісус був «піднятий від землі» (12:32), Він притягнув багатьох до Себе і сьогодні продовжує притягувати багатьох. Але притягнення до Христа – це лише перший крок у наших спасенних стосунках із Ним, бо ми повинні ходити з Ним і перебувати в Ньому, що вимагає рішучості та стійкості в нашій духовній подорожі.

Щоб підкреслити важливість перебування в Ньому, Ісус згадає про це шість разів лише в чотирьох текстах – Івана 15:4–7. Не перебуваючи в Христі, ми не можемо «робити нічого» (вірш 5). Значення цього вірша стає зрозумілим, коли ми розглянемо реальний приклад прищеплення живця до виноградної лози. Якщо пагінець не приживиться до материнської лози, він засохне. Отже, без материнської лози живець не може зробити абсолютно нічого.

Зв'язок галузки з лозою передає ідею близькості й постійності. Плідна гілка має живий зв'язок із виноградною лозою. «Кожним волокном, кожною жилкою [живець] зростається з Лозою і стає учасником її життя... Як живець отримує життя, повністю приростаючи до лози, так і грішник стає учасником

Божого єства, коли з'єднується із Христом. Обмежена людина об'єднується з безмежним Богом. Коли відбувається таке поєднання, слова Христа перебувають у нас, і ми керуємося у своїх діях не емоційними поривами, а живим, постійним принципом» (Е. Уайт. Сини і дочки Бога. С. 291).

ЧАСТИНА III: ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Обміркуйте такі запитання і дайте на них відповіді:

1. Що відбувається, коли ми занадто покладаємося на людей, навіть на наших найкращих друзів, замість того, аби покластися на Ісуса? У таких ситуаціях Бог у Своїй великій любові й милості до нас дозволяє цим людям розчарувати нас, щоб ми нарешті навчилися покладатися на Ісуса. Тож наскільки ми повинні довіряти своїм найкращим друзям?
2. Коли ми знаємо і віримо, що Бог простив нас, чи можна повністю вірити в це прощення, але не повністю прощати себе, знаючи, що ми не заслуговуємо на це прощення? Поясніть свою відповідь.
3. Знаючи, що одного дня ми можемо сам на сам зіткнутися з бідною, наскільки маємо бути залежними від одновірців? Чи нам усе ще потрібні інші, аби підтримувати нас, чи ми навчилися черпати силу з нашої тісної дружби з Ісусом? Поясніть.
4. Що практично означають для вас слова Ісуса: «Без Мене не можете робити нічого» (Івана 15:5)? Зокрема, що означає це «нічого»?

ПРОГРАМА ЗРОСТАННЯ ТА РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ СУБОТНЬОЇ ШКОЛИ

ЧАСТИНА 8

*Вітаємо вас, шановні вчителі
Суботньої школи (СШ)!*

Нехай Господь благословить вас за ваше посвячення Божій справі. Завдяки цьому додатковому матеріалу ми прагнемо оновити Суботню школу та зробити її ефективним місіонерським інструментом. Хочеться, щоб церква полюбила СШ та запрошувала до неї нових учнів. Пропонуємо кожному вчителю ознайомитися з восьмою частиною програми зростання й розвитку.

«СШ 2.0»

Хочемо звернути вашу увагу, дорогі наставники, що не всі вчителі СШ знають про ці навчальні матеріали, розміщені в посібнику для вчителів СШ. Просимо вас поширювати цей матеріал.

Поточного кварталу ми продовжимо розглядати питання «Створення місіонерської групи» на базі класу СШ. Як ми вже говорили: це група ініціативних членів класу, яка зустрічається й працює посеред тижня. Нагадуємо вам, що клас СШ водночас є МГ, дияконською ділянкою, молитовною групою і місіонерською командою. Це не означає, що ви маєте досягти цього за 1 день, але це має стати метою, до якої повинні прагнути.

Створення місіонерської групи

Вивчаючи попередній матеріал, ми дійшли до розуміння того, що команда може бути створена, коли люди посвящать себе цій справі. Для цього їм потрібно правильно розставити життєві пріоритети й вилучити те, що забирає час і енергію і не слугує місії Євангелія.

Домовтеся з членами вашого класу про зустріч серед тижня і проведіть її у форматі «За чашкою чаю» та з роздумами про виконання місії. Можливо, на цю зустріч прийде не весь клас. Утім, не відмінуйте зустрічі, зробіть їх щотижневими. Оберіть з вашою командою формат зустрічей: місце, день, час, теми, місію і мету. Розподіліть обов'язки, хто чим займатиметься у вашій команді.

Місце. Команда може зустрічатися в домі одного з її членів або в Домі молитви.

День та час. День зустрічі має бути прийнятним для всіх.

Теми. Основними темами для зустрічі повинні бути: навчання місійної роботи, планування, звіт, розв'язання поточних питань. Матеріалом для навчання може бути книга «Вершина 4».

Місія. Місією робочої команди є проповідь Євангелія та пошук учнів для Христа на вашій місійній території.

Мета. Кінцева мета команди — поповнити пасторський (гостьовий) клас 3-7 людьми в рік (кількість вибираєте самі залежно від вашої ситуації: скільки у вас людей у команді та які ваші можливості).

Потрібно усвідомлювати, що команда не зразу буде ефективною. Вона поступово зростатиме. Головне — не зупиняти зустрічі та роботу команди, навіть якщо ви залишитеся в ній один як учитель, продовжуйте молитися за її роботу.

Розглянемо шлях робочих груп від створення до стабільної роботи, тобто етапи, які проходять всі команди в процесі свого становлення.

ЕТАП 1: ФОРМУВАННЯ ТА ЗНАЙОМСТВО.

На цьому етапі формується нова група.

Члени команди незнайомі та починають знайомитися одне з одним, щоб співпрацювати. Вони можуть ще не чітко розуміти мету групи, а також конкретні завдання кожної особи в команді. Також це найпростіший час для команди приймати рішення на основі загальної згоди, тут рідко виникають гострі конфлікти, тому що всі ще виявляють обережність у спілкуванні.

Загалом члени команди відчуватимуть захоплення від нового завдання, але вони вагатимуться, чи зможуть впоратися;

витрачатимуть час на спостереження та опитування людей навколо.

Оскільки це час, коли окремі обов'язки нечіткі, члени команди залежатимуть від вас як лідера. Загалом погоджуються та приймають командні цілі від пастора. Люди перевіряють себе, чи підходять вони для лідера та команди.

Тому завдання вчителя СШ полягає в тому, аби бути готовим відповісти на багато запитань про цілі, завдання та роботу групи. Допоможіть членам зрозуміти мету групи та встановити конкретні цілі. Уніфікуйте загальні правила для забезпечення групової діяльності. Спостерігайте та підтримуйте членів і призначайте відповідні завдання. Мотивуйте, діліться, спілкуйтеся та допомагайте членам швидше зрозуміти їхнє служіння.

Етап 2: Конфлікти.

Це етап виникнення конфліктів усередині групи. Зазвичай таке трапляється, коли учасники починають розкривати себе і можуть порушити встановлені правила групи. Це складний період для команди, який може призвести до негативних наслідків.

Конфлікти виникають через відмінності в стилях роботи, манерах, поглядах, культурі тощо. Або члени команди можуть бути незадоволені, порівнювати свої обов'язки з іншими, бендежитися, коли не бачать прогресу в роботі.

Як наслідок, групі важко конструктивно вирішувати важливі питання, натомість вони сперечаються та звинувачують одне одного. І ще небезпечніше те, що всередині групи може виникати розкол і можуть утворитися фракції. Це часом призводить до боротьби за владу.

Хоча це період, коли учасники часто не можуть зосередитися на роботі над спільною метою, вони починають краще пізнавати одне одного. Важливо, щоб група аналізувала свій стан.

Яке завдання вчителя СШ на цьому етапі? Допоможіть команді пройти цей етап, переконавшись, що всі слухають одне одного, розуміють думки інших та з повагою ставляться до них. Заохочуйте членів команди ділитися своїми ідеями та поглядами щодо виконання місії. Сприяйте розмовам під час зустрічей команди, аби спрямовувати команду на шляху до

мети. Можливо, для досягнення прогресу доведеться піти на компроміс одне одному в допустимих рамках. Остерігайтеся, щоб вас не втягнули в особистісні конфлікти.

Етап 3: Формування.

Цей етап настає, коли учасники починають приймати одне одного, сприймати відмінності, намагаються розв'язати конфлікти, визнають сильні сторони інших членів і поважають одне одного.

Учасники починають толерантно спілкуватися одне з одним, консультуючись і за необхідності звертаючись за допомогою. Вони також навчилися формувати конструктивну думку або приходити до остаточного рішення за допомогою опитувань, роздумів та пошуків рішень. Усі починають працювати заради спільних цілей і мають більше посвячення роботі.

Крім того, можна сформувати нові правила, щоб зменшити конфлікти та створити сприятливу атмосферу для роботи та співпраці учасників.

Стадія формування може бути переплетена зі стадією конфлікту, тому що коли виникають нові проблеми, учасники можуть опинитися в стані конфлікту, як і раніше. Однак ефективність роботи в цей період підвищиться, тому що тепер команда може більше зосередитися на роботі над спільною метою.

Етап 3 — це коли команда узгоджує спільні принципи та стандарти щодо організації команди та робочого процесу (замість одностороннього призначення керівником групи). Отже, це коли перед командою стоять такі завдання: ролі та обов'язки членів мають бути чіткими та прийнятими. Команда повинна довіряти одне одному і більше спілкуватися. Це період конструктивної критики. Колектив прагне досягти злагоди в колективі, уникаючи конфліктів. Встановлюють основні правила та дотримуються їх. Члени групи мають почуття та спільну мету з командою.

Етап 4: Виконання місії.

Це етап, коли команда досягає найвищої ефективності роботи, яку виконують легко і без конфліктів. На цьому етапі дотримуються правил без будь-яких труднощів. Добре працю-

ють механізми взаємопідтримки в групі. Ентузіазм і відданість членів спільній меті беззаперечні.

Почуваються комфортно, працюючи в групі, не лише давні учасники, а й нові, які швидко інтегруються та ефективно працюють. Якщо учасник покине групу, це не вплине серйозно на ефективність роботи групи.

На етапі 4 вся група має високе усвідомлення стратегії та цілей. У них спільне бачення, яке сформоване без втручання чи участі лідера. Команда має високий ступінь автономії, може зосередитися на власних цілях і приймати більшість рішень на основі критеріїв, узгоджених з лідером. Члени команди піклуються одне про одного та діляться наявними проблемами, що стосуються спілкування, стилю роботи чи робочого процесу. Члени команди можуть попросити лідера про допомогу в особистому розвитку.

Етап 5: Перерва.

Діяльність може припинитися, коли мета команди буде досягнута, коли настали весна чи літо, з'явилося багато роботи на полях або ж почався період відпусток.

Це трапляється в різних ситуаціях, коли група переформатовується і з однієї утворюються дві за рахунок росту.

Для відданих членів групи це період ностальгії або жалю, відчуття втрати та смутку, адже вони люблять стабільність групи. У них склалися тісні робочі стосунки з друзями. Ці люди бачать невизначене майбутнє, особливо для членів, які ще не помітили належних результатів. Тому цей етап також є часом, коли учасники повинні разом оцінити ситуацію та здобути досвід і уроки для себе та своїх товаришів по команді. Це допомагає їм краще розвиватися та під час приєднання до нових команд.

Висновки

Вище наведено 5 етапів розвитку команди (особливо це стосується команд із 3–12 учасників), і ми не обмежуємо роботу групу часовими рамками, визначеними для кожної фази. Тому ви можете застосовувати його відповідно до стану вашої

команди. Ви повинні знати, що їй потрібно і як вона вписується в напрямок управління та розвитку на кожному етапі.

І не забувайте, що успіх вашої команди також залежить від інструментів, які ви використовуєте. Керівництво СШ громади та конференції допоможе вашій команді підвищити продуктивність, готове поділитися презентаціями, провести зустрічі та навчання, а також послужити в тому, у чому у вас буде потреба.

Р. Проданюк, керівник АМ, СШ та ОС УУК

Посібник з вивчення Біблії в Суботній школі з коментаріями для вчителів
на IV квартал 2024 р.

ТЕМИ В ЄВАНГЕЛІЇ ВІД ІВАНА

Е. Едвард Зінке, Томас Шеферд

Директор видавництва **В. Кулага**, головний редактор **І. Джердж**,
перекладач **М. Коробцова**, редактор **Л. Качмар**, теологічна експертиза **І. Корещук**,
коректор **І. Джердж**, верстка та обкладинка **В. Кузьменко**, відповідальна за друк **Т. Гришок**

Формат 84x108/32. Папір газетний. Офсетний друк.

Підписано до друку 15.04.2024 р. Гарнітура Октава. Наклад 7350 прим.

Видавництво «Джерело життя» 04052, м. Київ, вул. Лук'янівська, 9/10-А
тел. (044) 425-69-06, e-mail: dzherelo@ukr.net, www.adventist.ua, bookson.com.ua, lifesource.ua